

Midt-Telemark kommune

ØKONOMIPLAN 2022-2025

Kommunestyrets vedtak 06.12.2021

KS- 143/21 Vedtak:

1. Økonomiplan 2022-25 vedtas med de tiltak og økonomiske rammeforutsetninger som går fram av kommunedirektøren sitt forslag.
2. Økonomiplanen for 2022-25 vedtas med det netto rammebeløp for de 4 ulike sektorområdene som går fram av bevilgningsoversikt i drift i kapittel 5.3 i økonomiplandokumentet.
3. Første året i økonomiplanen vedtas som kommunens årsbudsjett for 2022 med en samlet netto ramme til bevilgning drift på kr 672,315 mill, jfr. Bevilgning drift i kapittel 5.3 i økonomiplandokumentet, og en brutto utgiftsramme på kr 41,706 mill for investeringsbudsjettet, jfr. sum investeringsutgifter i Bevilgningsoversikt investering i kapittel 8.1 i økonomiplandokumentet.
4. Rammen for investeringer i anleggsmidler (investeringsrammen) for 2022 fastsettes til kr 36,246 mill, jfr. Linje 1 i bevilgningsoversikt investering, fordelt på enkeltprosjekter i samsvar med spesifikasjonen i kapittel 8.2.6 i økonomiplandokumentet. Kommunestyret vedtar en låneramme på kr 34,305 mill for finansiering av årets investeringsprosjekter. Kommunestyret vedtar at det i tillegg skal tas opp kr 20 mill. i startlån i Husbanken.
5. Skatt på inntekt og formue for forskuddspliktige skatteyttere skrives ut på grunnlag av lovens maksimum.
6. Eiendomsskatt a. Det skrives ute eiendomsskatt med hjemmel i esktl. §§ 2 og 3. Eiendomsskattene skrives ut på faste eiendommer i hele Midt-Telemark kommune, jfr. § 3 a).
b. Alminnelig taksering for Midt-Telemark kommune utsettes. Overgangsperioden for harmonisering av skattesatsene starter i 2020 og skal vare ut år 2022, jfr. esktl. § 13 tredje ledd.
c. Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med 4 syvdeler i 2022 (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4 første ledd første punkt)
d. For utskrivning av skatt på boligeiendommer benytter Midt-Telemark kommune Skatteetatens formuesgrunnlag for de boligene hvor dette er beregnet, jfr. esktl. § 8 C-1.
e. Generell skattesats settes til 4,45 promille i Bø-delen, jfr. esktl. § 13
f. Generell skattesats settes til 7,0 promille i Sauherad-delen, jfr. esktl. § 13.
g. For bolig og fritidseiendommer settes satsen til 4,0 promille i Midt-Telemark kommune.
h. Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget i Bø-delen settes til 4,45 promille
i. Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget i Sauherad-delen settes til 7,0 promille.
j. Eiendomsskatten betales i fire eller tolv terminer, jfr. esktl. § 25.
k. Det benyttes ikke bunnfradrag, jfr. esktl. § 11.
l. Gjeldende takster fra Bø kommune benyttes i Bø-delen for skatteåret 2022 for de eiendommer som ikke har formuesgrunnlag fra skatteetaten, jfr. esktl. § 8 A-3 (2).
m. Gjeldene takster fra Sauherad kommune for de eiendommer som ikke har formuesgrunnlag fra skatteetaten benyttes i Sauherad-delen for skatteåret 2022, jfr. esktl. § 8 A-3 (2).
7. Kommunestyret fastsetter satser for gebyr, avgifter og egenbetaling slik det framgår av vedlagte hefter. Endringene gjelder fra årsskiftet 2021/2022 dersom ikke annet er spesielt angitt.

8. Kommunestyret godkjenner en trekkrettighet for kassakreditt på kr 40 mill.
9. Alle forslag om lokalisering av tjenester, også start av forprosjekt, skal først til politisk behandling.
10. Kommunestyret ber om endring av praksis når det gjelder avkortning av sosialstønad med barnetrygd. Det bør innarbeides fra 2023, i samarbeid med Nome kommune.
11. Kommunens budsjett for 2022 er svært stramt for alle deler av kommunen. Dette er spesielt bekymringsfullt innenfor oppvekst med de følger dette kan ha på sikt. Formannskapet vil ut fra dette styrke budsjettet til oppvekt med kr 1 mill. som hentes fra redusert innbetaling til Nome og Midt-Telemark Næringsutvikling i 2022. Beløpet legges til ramma for oppvekst.
12. Etablering av et livssynsnøytralt seremonirom ved kirkene på Bø – haugen skal være et av flere likeverdige alternativer til seremonirom i Midt – Telemark kommune.
13. Eksisterende avtaler med leirskular skal ikkje seiast opp utan politisk handsaming.
14. Kommunestyret ber om endring av praksis når det gjelder avkortning av sosialstønad med barnetrygd. Det bør innarbeides fra 2023, i samarbeid med Nome kommune.
15. Ansvar og oppfølging. Formannskapet/Kommunestyret tar sitt ansvar når det gjelder budsjett og økonomiplan, og for at tjenestene kan oppleves endret av innbyggerne. Kommunestyret ønsker en jevnlig tilbakemelding på hvordan tjenestenivået på de ulike sektorene utvikler seg og konsekvenser av det stramme budsjettet. Herunder om tjenestenivået ligger innenfor lovkrav. De ansatte er kommunens viktigste ressurs.

For at samarbeidet mellom politikk, administrasjon og tjenesteutøvere skal fungere best mulig, ønskes det et åpent, likeverdig og transparent forhold. I tråd med vedtatte strategier og planer vil vil drøfte muligheter og utfordringer i rette fora, og påpeker viktigheten av å involvere både de ansatte ute i tjenestene gjennom de tillitsvalgte, og med brukere av tjenestene gjennom deres representanter i råd og utvalg. Dette gjelder for all tjenesteproduksjon i kommunen.
16. Økonomiplan 2022-25 vedtas samlet med de endringene som er gjort i denne sak.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	7
1.1.Kommunedirektørens innledning	7
1.2 Kommunedirektøren sine føringer for økonomiplanperioden	8
1.3 ROBEK.....	9
2. Grunnlagsdata	10
2.1 Økonomiplanen er handlingsdel til samfunnsplanen	10
2.2 Befolkningsutvikling	11
2.2.1 Prognoser	11
2.2.2 Demografi.....	12
2.2.3 Folkehelse.....	13
3. Organisering av Midt-Telemark kommune	14
3.1 Årsverk.....	14
3.1.1 Aktive årsverk	14
3.2 Arbeidsgiverstrategi	15
3.3 Visjon, verdier og etikk.....	15
3.3.1 Verdigrunnlag for Midt-Telemark kommune: Raushet.....	15
3.4 Sykefravær.....	16
3.4.1 Styrke og forebygge.....	16
3.5 Heltidskultur	17
3.5.1 Kommunens mål i arbeidsgiverstrategien.....	17
Utvikling 2015-2020	17
3.5.2 TØRN.....	17
4. Kommuneplanens samfunnsplan – overordnede mål og strategier.....	18
4.1 Saman - demokrati, identitet og samskaping.....	18
4.2 Skapar – attraktivitet for næring, bustad og besøk.....	19
4.3 Vi – livskvalitet og levekår	20
4.4 Framtida – innovativt, smart og grønt Midt-Telemark	21
5. Driftsbudsjettet 2022 – 2025	23
5.1 Regjeringens kommuneopplegg for 2022	23
5.2 Driftsbudsjettet 2022	26
5.2.1 Forutsetninger for kommunens budsjett 2022.....	26
5.2.2 Gebyrer og betalingssatser 2022.....	26
5.3 Obligatoriske oppstillinger med kommentarer	27
Frie inntekter	28
Finansinntekter og finansutgifter	29

Netto avsetning til fond	30
Til finansiering av investeringer.....	31
Sum bevilgninger drift	31
Utvikling i økonomiplanperioden	31
6. Sektorenes økonomi og satsingsområder	33
6.1 Stab / Assisterende rådmann	33
6.1.1 Om Sektoren.....	33
6.1.2 Økonomiske nøkkeltall (Vises under ett for stabsavdelingene	35
6.1.3 Kommuneplanens handlingsdel	37
6.2 Oppvekst.....	38
6.2.1 Om sektoren	38
6.2.2 Økonomiske nøkkeltall	41
6.2.3 Kommuneplanens handlingsdel	42
6.3 Helse og omsorg	44
6.3.1 Om sektoren	44
6.3.2 Økonomiske nøkkeltall	47
6.3.3 Kommuneplanens handlingsdel	51
6.4 Teknisk	54
6.4.1 Om sektoren	54
6.4.2 Økonomiske nøkkeltal	56
6.4.3 Kommuneplanens handlingsdel	58
6.5 Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd.....	58
6.6 Interkommunale samarbeid	59
6.6.1 Barnevern	59
6.6.2 PPT	59
6.6.3 Kommuneoverlege	59
6.6.4 Midt-Telemark IKT	60
6.6.5 Nome og Midt-Telemark Landbrukskontor	60
6.6.6 Midt-Telemark Næringsutvikling AS (MTNU)	60
6.6.7 NAV Midt-Telemark og Nome	60
6.6.8 Nome og Midt-Telemark brann og redning (NMTBR)	61
6.6.9 IRMAT AS	61
7. Pågående utviklingsprosjekter	61
7.1 Ung Arena og Sammen mot	61
7.2 Velferdsteknologi	62
7.3 Digitalisering	62

8. Investeringsbudsjettet 2022 – 25	64
8.1 Obligatorisk oppstilling.....	64
8.2 Investeringsbudsjettet 2022.....	64
8.2.1 Årets finansieringsbehov	64
8.2.3 Utviklingen av startlån.....	64
8.2.4 Utviklingen av øvrige lån	65
8.2.5 Netto lånegjeld (fratrasket pensjonsforpliktelser, utlån og ubrukte lånemidler) i % av driftsinntektene.....	65
8.2.6 Investeringer i 2022.....	66
8.2.7 Kommentarer 2022.	66
8.2.8 Annet	69
9.Statsbudsjettet, handlingsregler og begrepsforklaringer	69
9.1 Statsbudsjettet	69
9.2 Finansielle måltall.....	70
9.3 Begrepsforklaringer	70
9.3.1 Kommuneloven	70
9.3.2 Kommunale resultatbegreper	70
10.Tilskudd til lag, organisasjoner og næring.....	73

Figurer

Figur 1. Befolkning per 1. januar i Midt-Telemark kommunen (sammenslåtte tidsserier for Bø og Sauherad før 2020).....	11
Figur 2 SSBs prognosene (hel linje) for befolkningsutvikling i Midt-Telemark fram mot 2032 vist sammen med Telemarksforsknings prognoser (stiplet linje) for befolkningsutvikling justert for hvor attraktiv kommunen vil være (lav, nøytral, høy og historisk attraktivitet)	12
Figur 3 Organisering Midt-Telemark kommune	14
Figur 4 - Sykefravær i MTK 2021	16
Figur 5 - Sykefravær i MTK 2021 pr.sektor.....	16
Figur 6 - Utvikling i langsiktig gjeld inklusiv VAR og eksklusive startlån 2016-2025	65

Tabeller

Tabell 1 - Aktive årsverk i Midt-Telemark kommune(Jf. BI rapport)	14
Tabell 2 - Gjennomsnitt stillingsprosent for ansatte i turnus.....	17
Tabell 3 - SAMAN - mål og strategier	18
Tabell 4 - SAMAN - styringsindikatorer	19

Tabell 5 - SKAPAR - mål og strategier	20
Tabell 6 - SKAPAR - styringsindikatorer	20
Tabell 7 - VI - mål og strategier	21
Tabell 8 - VI - styringsindikatorer	21
Tabell 9 - FRAMTIDA - mål og strategier	22
Tabell 10 - FRAMTIDA - styringsindikatorer	22
Tabell 11 - Oppgaveendring over rammetilskuddet	24
Tabell 12 - Ansalg for frie inntekter.....	25
Tabell 13 - Bevilgning drift.....	27
Tabell 14 - Drift fordelt på rammenivå.....	27
Tabell 15 - Økonomisk oversikt - drift	28
Tabell 16 - Overgangsperiode for eiendomsskatt i MTK.....	29
Tabell 17 - Renteutgifter basert på BCM.....	30
Tabell 18 - Prognose renteutgifter	30
Tabell 19 - Rente og avdragsprofil.....	30
Tabell 20 - Økonomiske nøkkeltall - stab	36
Tabell 21 - Tiltak stab.....	37
Tabell 22 - Kommuneplanens handlingsdel - stab	38
Tabell 23 - Økonomiske nøkkeltall Oppvekst.....	41
Tabell 24 - Tiltak Oppvekst	42
Tabell 25- Kommuneplanens handlingsdel Oppvekst.....	44
Tabell 26 - Økonomiske nøkkeltall Helse og omsorg	47
Tabell 27 - Tiltak Helse og omsorg	51
Tabell 28 - Kommuneplanens handlingsdel Helse og omsorg	53
Tabell 29 - Økonomiske nøkkeltall Teknisk	56
Tabell 30 - Tiltak Teknisk	58
Tabell 31 - Kommuneplanens handlingsdel Teknisk	58
Tabell 32 - Beregning av VAR gebyr	58
Tabell 33 - Investeringsbudsjettet 2022-25.....	64
Tabell 34 - Investeringer 2022.....	66
Tabell 35 - Kommentarer til investeringsbudsjettet	69
Tabell 36 - Finansielle måltall	70
Tabell 37 - Tilskudd til lag og foreninger	73

1. Innledning

1.1. Kommunedirektørens innledning

Midt-Telemark kommune har snart eksistert i to år. Siden oppstart 1.1.2020 har det blitt jobbet med tiltak for å stabilisere økonomien, samtidig med daglig tjenesteproduksjon og håndtering av pandemien. De ansatte har lagt ned stort arbeid når de har jobbet med daglig drift, pandemi og omstilling samtidig. Organisasjonen er nå sliten og videre arbeid må legge betydelig vekt på godt arbeidsmiljø.

Tiltak

I forbindelse med budsjettvedtaket i desember 2019 vedtok kommunestyret en liste med tiltak for å skape balanse i økonomien. Denne tiltakslisten dannet grunnlaget for Prosjekt økonomiplan i balanse (PØB). PØB detaljerer tiltakene og fordeler ansvar for de enkelte tiltak ut i organisasjonen. En tilbakemelding på gjennomføring av disse tiltakene finnes i vedlegg til dette budsjettdokumentet. I det videre arbeid med nye tiltak kan ikke fokus settes direkte på årsverksreduksjon. Organisasjonen kan ikke gjøre mer slik den er satt sammen. Nye tiltak må være tiltak som reduserer arbeidsmengden for de ansatte. Eksempel på slike tiltak er; mindre bygg å vedlikeholde, bedre tilpassing av tjenestenivået, sykefraværssarbeid, strukturelle tiltak, digitalisering med mer.

Økonomi

Når 2019 regnskapet ble lagt frem for de to kommunene viste det seg av den nye kommunen fikk med seg et merforbruk på om lag 11 millioner kroner. Dette beløpet kommer som et tillegg til de tiltakene som lå til grunn for PØB. Det ble derfor etablert en revidert PØB for å håndtere dette merforbruket. Dette merforbruket håndteres ved å hente ut gevinst fra selskap kommunen eier i en kombinasjon med nedtrekk på årsverk i oppvekstsektoren.

I et makroperspektiv får Midt-Telemark de økonomiske ressursene som er nødvendig til forsvarlig drift gjennom inntektssystemet og andre inntekter. I tillegg får kommunen om lag 19 millioner kroner i et ekstra inndelingstilskudd de neste 15 årene på grunn av sammenslåingen. Kommunen får også om lag kr 4 millioner i regionsentertilskudd etter sammenslåingen. Dette sammenlignet med en tilsvarende kommune som ikke er sammenslått. Det betyr at det er mulig å drive kommunen i økonomisk balanse og samtidig gi gode tjenester til innbyggerne selv om vi er inne i en stabiliseringsfase etter sammenslåingen. Det er viktig å presisere at det forutsetter at omstillingen fortsetter

Selv om kommunen, i prinsippet, har nok inntekter til å levere de tjenestene innbyggerne skal ha, strekker ikke inntektene til dersom kommunen ikke er organisert på en effektiv måte. Dette er det tatt tak i ved blant annet reduksjon av antall sykehjem, omlegging av omsorgstrapp, omlegging av kjøkkendrift mm. For å få mer effekt ut av omstillingen må denne omstruktureringen fortsette, forslag til flere tiltak er gitt i vedlegg til økonomiplanen.

Å fortsette prosessen mot økonomisk balanse krever et tett og tillitsfullt samarbeid mellom politikere, ledere, ansatte, tillitsvalgte og verneorganisasjonen. Kommunen er en kompleks organisasjon der alle er like viktige. Vi skaper framtiden sammen.

Dagens situasjon

Selv om det ligger store utfordringer foran oss bør vi også ha fokus på det vi får til med et totalbudsjett på om lag 1 000 millioner kroner. Det er mange ansatte som går på jobb hver dag og produserer gode tjenester til innbyggerne. I økonomiplanen, som er handlingsdelen til kommuneplanens samfunnsdel, har vi satt daglige aktiviteter opp mot føringer gitt i samfunnsdelen.

Kommunens viktigste ressurs, men også største utgiftspost er våre ansatte. Antall ansatte må reduseres de nærmeste årene. Vi håper å kunne gjøre dette gjennom naturlig avgang og omplasseringer samtidig som vi beholder nødvendig kompetanse i organisasjonen. De tjenestene kommunen leverer til innbyggere skapes av ansatte med kompetanse innenfor sine områder.

Sykefravær påfører kommunen en kostnad på om lag 20 millioner hvert år. Sykefraværet i Midt-Telemark kommune må karakteriseres som høyt, også når vi korrigerer for det som er pandemirelatert. Alle ansatte og ledere på alle nivå må ha et høyt fokus på godt arbeidsmiljø. Dette er den absolutt viktigste faktoren for å redusere uønsket sykefravær. Men vi kan ikke fortsette å gjøre det vi alltid har gjort - da får vi de resultatene vi alltid har hatt, sannsynligvis et sykefravær på rundt 7-8%.

Vi er avhengig av våre ansatte, kompetanse og godt arbeidsmiljø er helt avgjørende. Dette skapes gjennom god ledelse, god rekruttering og utvikling. Vi har et godt verdigrunnlag som det blir viktig å holde høyt i den tiden vi nå går inn i. I denne prosessen må samarbeidet mellom arbeidsgiver, tillitsvalgte og verneorganisasjonen tas vare på og utvikles videre.

Når vi nå må ta noen tunge tak i tillegg til den daglige driften må vi samtidig ha fokus på det å legge til rette for at folketallet øker. Det er en meget viktig faktor i den langsiktige utviklingen. Det å styrke Midt-Telemark som et regionalt tyngdepunkt blir viktig.

De grepene vi nå skal gjøre må basere seg på et godt kunnskapsgrunnlag, slik at tjenestene fortsatt treffer innbyggerne på en god måte. Spørsmålet blir da - hva er godt nok? Vi har en begrenset ressurstilgang, noe som betyr at en overproduksjon et sted nødvendigvis fører til en underproduksjon et annet sted.

Det er viktig å produsere tjenestene så effektivt som mulig. En annen måte å gjøre ting på er noe vi må se på. Jeg ønsker at alle ansatte skal ta kreativiteten i bruk og ikke være redde for å komme med forslag som er utradisjonelle. Det er gjennom slike prosesser vi finner de gode løsningene.

1.2 Kommunedirektøren sine føringer for økonomiplanperioden

I 2021 har kommunen hatt fokus og måltall for årsverksreduksjoner samtidig som noen strukturer er lagt om. Siste tertialrapport viser en reduksjon på 44 aktive årsverk. Vi opplever et hardt press på ansatte og videre årsverksreduksjoner bør nå komme som en konsekvens av strukturelle endringer eller redusert tjenesteproduksjon.

I den perioden vi nå går inn i må kommunen se på alle strukturer som var med fra de to kommunene og stille spørsmål ved om vi trenger å videreføre dette i den nye kommunen. Vi foreslår å jobbe videre med en 2 til 1 strategi. Det vil redusere behovet for både årsverk og vedlikehold.

Et forholdsvis høyt sykefravær koster kommunen mye. Vi opplever også at mangel på vikar skaper høye ekstrakostnader. I den planperioden vi nå går inn i må vi fokusere på arbeid for å redusere sykefravær.

Analyser indikerer at tjenestenivået som kommunen leverer kan ligge noe høyere enn i sammenlignbare kommuner. En vurdering av dette er nødvendig og vil bli gjennomført tidlig i 2022.

Opptak av nye lån skaper kostnader i driftsbudsjettet i form av utgifter til renter og avdrag. I denne økonomiplanen legges det inn en tilnærmet investeringsstopp. Noen investeringer må gå fordi daglig tjenesteproduksjon krever det, men større nye investeringer er foreslått utsatt til det er etablert balanse i økonomien.

Prioriteringer

Oppsummert vil kommunedirektøren sine prioriteringer i tillegg til daglig tjenesteproduksjon se slik ut i 2022:

- 1) Arbeidsmiljø, kultur og ledelse
- 2) Tjenestenivåvurderinger
- 3) Strukturendringer
- 4) Årsverksreduksjoner
- 5) "Investeringsstopp"

1.3 ROBEK

Et mål på om kommunen er på riktig veg mot økonomisk balanse er å ikke bli meldt inn i ROBEK.

Faren for å bli meldt inn er absolutt til stede.

Denne økonomiplanen og budsjettet er lagt opp for å unngå å bli meldt inn. Men det betinger at tiltak blir fulgt opp og at de får den ønskede effekten. Planen legger opp til at det skal komme et positivt driftsresultat mot slutten av perioden. I og med at det ligger en stor risiko i gjennomføring av tiltakene, kan et resultat være at dette positive driftsresultatet må komme senere.

Denne planen legger opp til at vi driver kommunen videre som om vi skulle vært meldt inn i ROBEK, men vi gjør det etter eget initiativ.

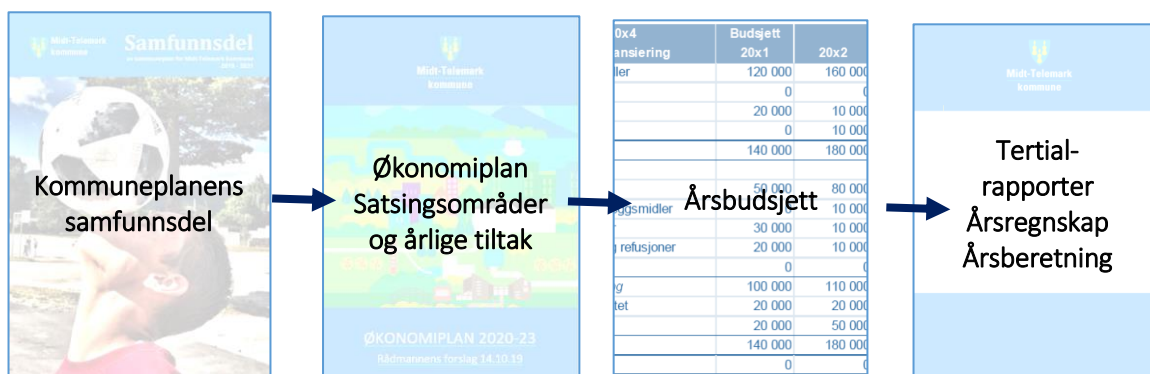
Per Dehli
Kommunedirektør

2. Grunnlagsdata

2.1 Økonomiplanen er handlingsdel til samfunnsplanen

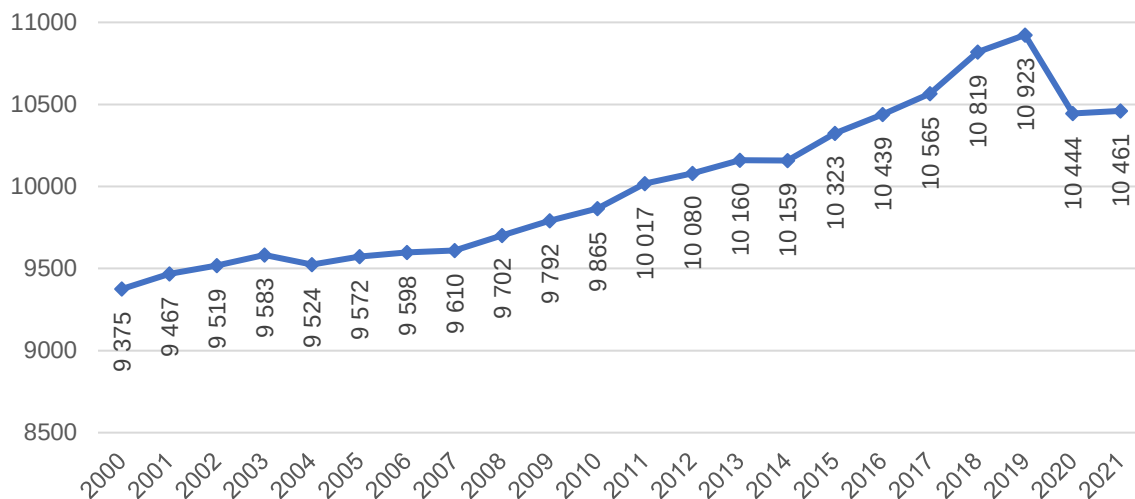
Kommunestyrene i Bø og Sauherad vedtok kommuneplanens samfunnsdel 2019-2031 for Midt-Telemark kommune (MTK). Planstrategi for Midt-Telemark 2020-23 ble vedtatt av kommunestyret i Midt-Telemark 25.5.20. I planstrategien vedtok kommunestyret at samfunnsdelen skal videreføres slik den er. Økonomiplanen er handlingsdelen til kommuneplanens samfunnsdel og viser hvilke tiltak som skal gjennomføres på kort og lang sikt for å nå målene i samfunnsdelen.

Kapittel 4 fremhever mål og strategier fra samfunnsdelen og indikatorer for måloppnåelse. Sektorenes tiltak for oppfølging av samfunnsdelen finnes i kapittel 6.

2.2 Befolkningsutvikling

1.1.2021 var det 10 461 registrerte innbyggere i Midt-Telemark kommune. Det er en totalvekst fra 2020 til 2021 på 17 personer. I tillegg til registrerte innbyggere, kommer ca. 2400 studenter ved USN Campus Bø.

Figur 1. Befolkning per 1. januar i Midt-Telemark kommunen (sammenslåtte tidsserier for Bø og Sauherad før 2020).

2.2.1 Prognoser

SSBs mest optimistiske prognose viser at folketallet i kommunen kan øke med rundt 1100 innbyggere fram mot 2032 (figur 2. – grønn hel linje). Dette scenario er imidlertid svært optimistisk, det vil bety at befolkningsveksten i Midt-Telemark fortsetter i samme takt som fra 2009 til 2019.

Årsaken til den høye befolkningsveksten den gang er i all hovedsak høy nettoinnflytting og høy nettoinnvandring.

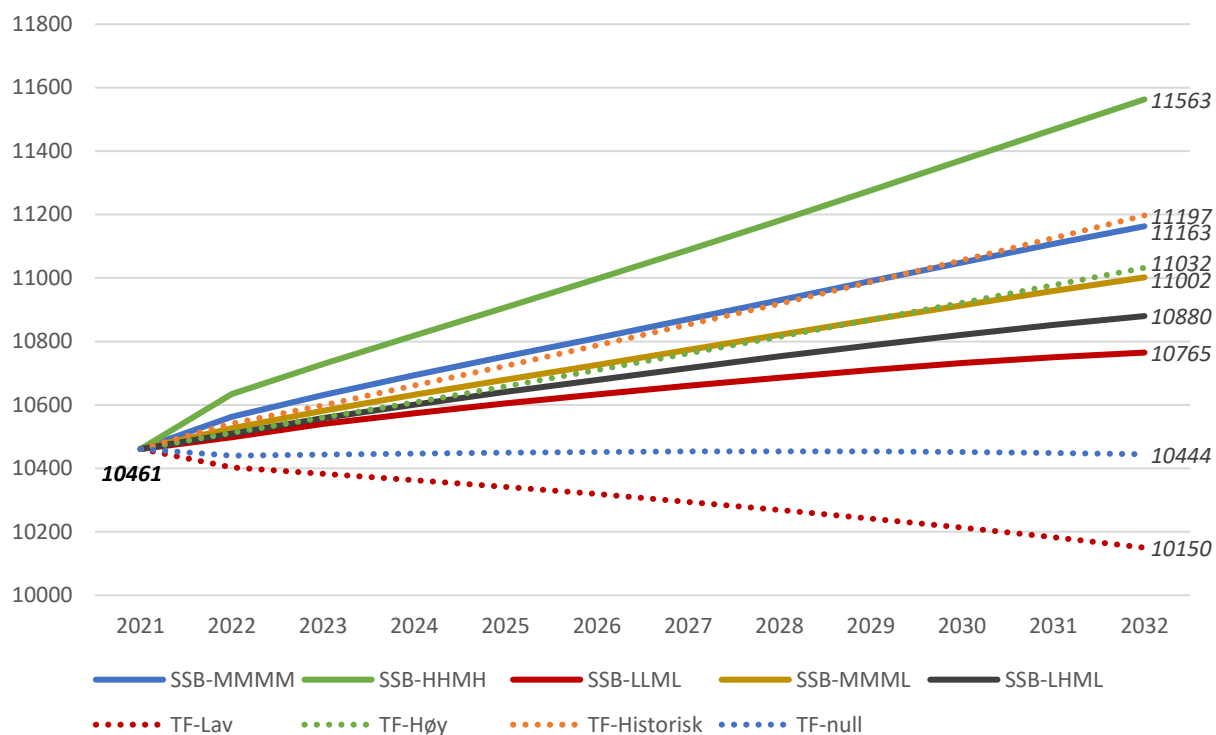
Landet har i den siste tiden opplevd en nettoutvandring. Et annet scenario vil være en vekst med rundt 600 personer de neste 10 årene, men også dette er et optimistisk anslag. Sett på SSBs i alt 9 scenarier for befolkningsutvikling virker det imidlertid usannsynlig med befolkningsnedgang i Midt-Telemark kommune de neste 10 år.

SSB mest pessimistiske scenarier viser en svak vekst: 188 (ingen flytting), 267 (lav nasjonal vekst), 274 (ingen nettoinnvandring), 371 (sterk aldring) og 476 (lav nettoinnvandring) personer.

Telemarksforskning sine scenarier viser imidlertid at nedgang i befolkningen kan være en mulig utvikling, dersom Midt-Telemark skulle vise seg å være mye mindre attraktiv for bosetning enn det har vært tidligere.

Økonomiplan legger til grunn en befolkning på 10 515 per 01.01.2022.

Befolkningsvekst i en 10års perspektiv

SSB	Telemarksforskning
Hovedalternativet (MMMM)	Lav attraktivitet (TF-Lav)
Høy nasjonal vekst (HHMH)	Høy attraktivitet (TF-Høy)
Lav nasjonal vekst (LLML)	Historisk attraktivitet siste 10 år (TF-Historisk)
Lav nettoinnvandring (MMML)	Middels attraktivitet (TF-null)
Sterk aldring (LHML)	

Figur 2 SSBs prognosene (hel linje) for befolkningsutvikling i Midt-Telemark fram mot 2032 vist sammen med Telemarksforskings prognoser (stiplet linje) for befolkningsutvikling justert for hvor attraktiv kommunen vil være (lav, nøytral, høy og historisk attraktivitet)

2.2.2 Demografi

Aldersfordelinga for den framtidige befolkningen er avgjørende for behovet for kommunale tjenester. Dette er beskrevet i eget notat vedlagt årets budsjett «Notat: Befolkningsframskrivninger (2021-2025) i ulike alders-/omsorgsgrupper. August 2021). Hovedresultatene for forventet befolkningsutvikling i ulike aldersklasser fram mot 2025 er:

- 0-5 år (Barnehage): Mest sannsynlig med stagnasjon eller nedgang
- 6-12 år (Barneskole): Mest sannsynlig med nedgang
- 13-15 år (Ungdomsskole): Mest sannsynlig med stagnasjon
- 61-70 år (Omsorgsgruppe 1): Svak vekst
- 71-80 år (Omsorgsgruppe 2): Sterk vekst. Opptil 100 flere potensielle brukere fram mot 2025
- > 80 år (Omsorgsgruppe 3): Sterk vekst. Opptil 70 flere potensielle brukere fram mot 2025

2.2.3 Folkehelse

Sentrale mål i folkehelsearbeidet er å fremme helse og trivsel for alle, forebygge sykdom og skader og bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller. Det er store sosiale helseforskjeller både knyttet til psykiske og fysiske helseplager. En ser også sosiale forskjeller knyttet til deltakelse i fritidsaktiviteter, skoleprestasjoner, gjennomføring av videregående skole, livsstil og levealder. Andelen barn som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt, er noe høyere i Midt-Telemark enn i landet som helhet. Videre er forskjellen i forventet levealder mellom de som har grunnskole og de som har videregående eller høyere utdanning, noe større i Midt-Telemark enn i landet som helhet.

Psykiske helseplager

Blant barn, unge og voksne rapporteres det om en økning i psykiske helseplager. Psykiske vansker er knyttet til frafall fra videregående, og psykiske plager er hovedårsak til uføretrygd blant unge. Dette er bekymringsverdig når vi vet hvilken betydning utdanning og arbeid har for individets livssjanser og fremtidig helse. Forebygging og helsefremming knyttet til psykisk helse er viktig for å forhindre sosial ekskludering og utenforskap, og for å fremme trivsel og livskvalitet for hele befolkningen. God psykisk helse blant voksne spiller også en viktig rolle i barn og unges oppvekstsvilkår.

Aldrende befolkning

Andelen innbyggere over 67 år øker betydelig fram mot 2040. Kommunen får ansvar for tjenester til flere brukere med store og sammensatte behov. Demenssykdom rammer stadig flere, noe som også berører mange pårørende. Dette vil kreve økt bruk av helse- og velferdstjenester. Samtidig blir det færre yrkesaktive pr. pensjonist. Det må derfor satses på forebygging og mestring, velferdsteknologi, bedre utnytting av ressursene og tilrettelegges for at innbyggerne kan bo hjemme lengst mulig. Dette er bakgrunn for Leve hele livet-reformen, som kommunen er forpliktet til å følge opp lokalt. Målsettingen i Leve hele livet-reformen er todelt; en god alderdom der man kan være selvstendig og mestre livet lenger, og ha trygghet for at man får god hjelp når man har behov for det.

3. Organisering av Midt-Telemark kommune

Midt-Telemark kommune er sektordelt, med to stabsområder og tre tjenesteområder og organisasjonsstrukturen er i tråd med politiske føringer om organisering av sektorene. Kommunalsjefene har kommunedirektørens fullmakter på sine områder og kan delegere videre til enhetsledere. Enhetsledere har da 100% ansvar for fag, økonomi og personal.

Figur 3 Organisering Midt-Telemark kommune

Kommunen er en kompetanseorganisasjon som hver dag leverer et bredt spekter av tjenester. Den største innsatsfaktoren i budsjettet er våre ansatte. Kommunen må derfor være attraktiv og interessant som arbeidsgiver for å tiltrekke seg den beste arbeidskraften for å kunne tilby kvalitet og effektive tjenester.

3.1 Årsverk

3.1.1 Aktive årsverk

Fra og med 2021 har vi rapportert på aktive årsverk. Aktive årsverk viser alle stillingsprosjenter som utløser lønn, uavhengig om de er faste eller midlertidige. Aktive årsverk er mer korrekt ift hva som faktisk utløser ressursbruk, og ikke minst bruk av vikarer.

Sektor nr.	Sektor navn	2. tertial 2020	3. tertial 2020	1. tertial 2021	2. tertial 2021
	Midt – Telemark	851	838	820,3	814,9
1	Politisk styring, Personal og Org.utv., Økonomi og Digitalisering	47,8	43,7	78,5	77,9
2	Oppvekst	285,1	284,9	310,6	301,1
3	Helse og omsorg	383,1	377,2	362,6	369,6
4	Teknisk	59,4	59,9	68,6	66,3
5*	Samfunnsutvikling	75,7	72,3	0	0

(*) opphørt : Kultur og NAV flytta til sektor 1, SKI flytta til sektor 2, Landbruk flytta til sektor 4

Tabell 1 - Aktive årsverk i Midt-Telemark kommune(Jf. BI rapport)

Tabell 1 viser at MTK har 814,9 aktive årsverk ved 2. tertial, dette er en nedgang på 36,2 årsverk fra utgangen 2. tertial 2020.

3.2 Arbeidsgiverstrategi

MTK følger vedtatt arbeidsgiverstrategi 2020-2025 som skal bidra til å nå målene i samfunnsplanen. Satsingsområdene er:

- Lederskap
- Kompetanse
- Partsarbeid
- Innovasjon og heltidskultur

Prioriterte tiltak i 2022:

- lederutvikling
- økonomistyring
- videreføre arbeidet med heltidskultur
- arbeidsmiljø og sykefravær

3.3 Visjon, verdier og etikk

«Sammen skaper vi framtida», visjonen i samfunnsdelen, er bærende for utvikling av kommunen som organisasjon. Visjonen erkjenner at det er gjennom samarbeid vi skaper godt arbeidsmiljø, bygger kompetanse, gir gode tjenester og skapt tillit til Midt-Telemark kommune.

Ansatte, folkevalgte og tillitsvalgte på alle nivå har et selvstendig ansvar, særlig på sosiale medier, for at vår adferd er i tråd med kommunen sine verdier og etiske retningslinjer. Alle ansatte og tillitsvalgte skal være ubestikkelige og kommuneorganisasjonen skal være personuavhengig og forutsigbar.

3.3.1 Verdigrunnlag for Midt-Telemark kommune: Raushet

Verdien uttrykker en forventning til oss selv, som leder, folkevalgt, tillitsvalgt og medarbeider. Verdien og verdisetningene skal i perioden ligge til grunn for samspillet internt og eksternt, og bidra til en tillitsskapende organisasjonskultur.

Raushet i Midt-Telemark kommune er å:

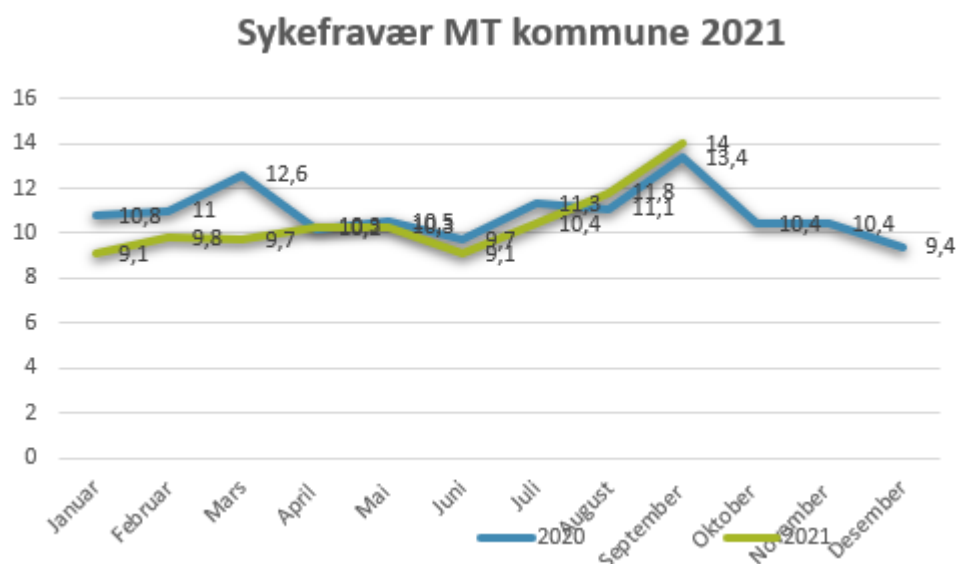
- Hjelp hverandre
- Lytte til hverandre
- Unne andre fremgang
- Våge åpenhet
- Ta et skritt tilbake og reflektere før vi uttaler oss
- Være tydelig og sette grenser med vennlighet
- Våge å feile, og tillate andre å feile

Verdigrunnlaget skal prege organisasjonskulturen gjennom handlinger og holdninger slik at vi skaper et godt omdømme innenfra gjennom at alle ansatte, folkevalgte og tillitsvalgte kommuniserer og etablerer tillitsfulle relasjoner med hverandre og omverdenen.

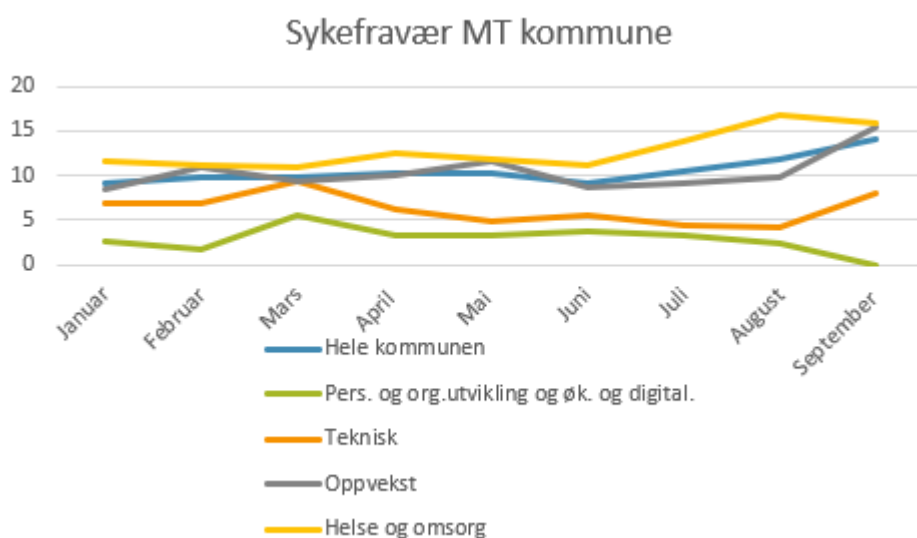
3.4 Sykefravær

Midt-Telemark kommune har målsetting om et fravær på under 10 % i 2022. Målet for de neste 4-årsperiode er et sykefravær under 7 %.

Sykefraværet i 2021 har økt fra juni og utover høsten (figur 4 og figur 5). Tendensen er at det er langtidsfraværet som øker. Det er meldt om en sterk influensasesong og dette kan ytterligere utfordre fraværet i negativ retning inn i 2022. Videre viser forskning at store omorganiseringer og nedbemanninger kan ha negativ effekt på sykefraværet. Dette skyldes i stor grad usikkerhet og negativer forventninger til det som skal skje, og at det tar tid før omorganiseringen virker i full drift.

Figur 4 - Sykefravær i MTK 2021

Figur 5 - Sykefravær i MTK 2021 pr.sektor

3.4.1 Styrke og forebygge

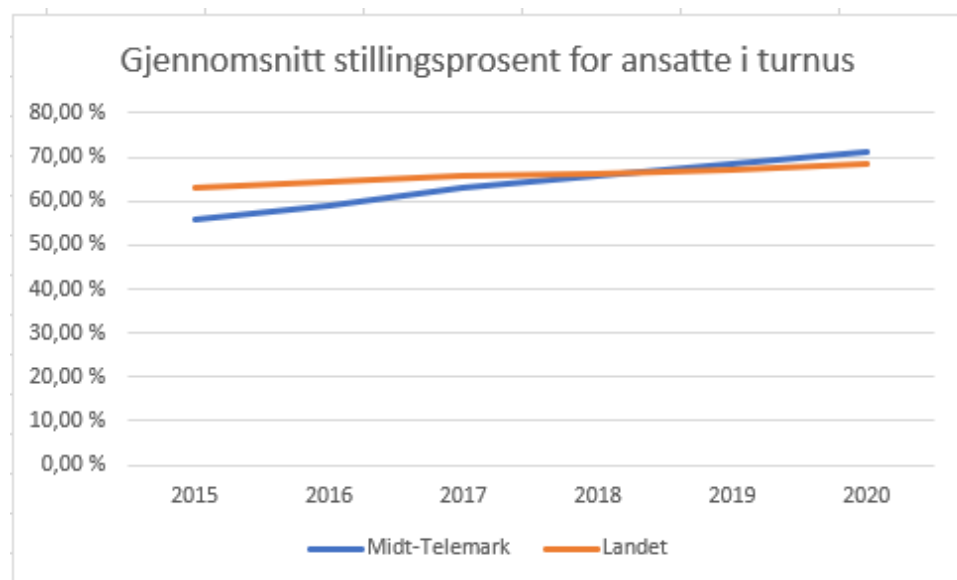
For å nå målet skal vi ta i bruk et nytt verktøy som setter fokus på ledelse og arbeidsmiljø for å forebygge og redusere fravær. Andre kommuner som har benyttet dette kan vise til en markant reduksjon i sykefraværet i både helse og oppvekst.

3.5 Heltidskultur

3.5.1 Kommunens mål i arbeidsgiverstrategien

Kommunen sitt mål er en gjennomsnitt stillingsprosent på 86-90 % og en heltidsandel på 71-80 %. Dette betegnes som en sterk heltidskultur med de gevinstene dette gir på arbeidsmiljøet, tjenestekvalitet og økonomi.

Utvikling 2015-2020

Tabell 2 - Gjennomsnitt stillingsprosent for ansatte i turnus

Tabell 2 viser tallene fra PAI registeret (KS). Utviklingen er positiv, og fra 2015 til 2020 har vi økt gjennomsnitt stillingsprosent for turnusansatte fra 55% til 71 %. Gjennomsnitt stillingsprosent i landet er 68,6 % (pr. 2020).

En sterk heltidskultur gir bedre kvalitet på tjenestene, bedre arbeidsmiljø for ansatte og bedre driftsbalanse i tjenestene.

I 2022 vil vi også starte arbeidet med heltidskultur i oppvekst-sektoren.

3.5.2 TØRN

Midt-Telemark kommune er med i KS prosjekt - TØRN. Kommunen er valgt ut som en av tre kommuner i landet til å delta i prosjektet. Målet er å finne ny og bedre organisering av arbeidet og arbeidstidsordninger innenfor pleie og omsorgstjenestene. Arbeidet med Heltidskultur sees i sammenheng med prosjektet. Arbeidet har startet og prosjektet varer ut 2022. Prosjektstilling er finansiert av eksterne tilskudd.

4. Kommuneplanens samfunnsplan – overordnede mål og strategier

Kommuneplanens samfunnsdel for 2019-2031 tar utgangspunkt i fire satsingsområder som bygger på visjonen *Vi skaper framtida saman*:

- SAMAN - demokrati, identitet og samskaping
- SKAPAR – attraktivitet for næring, bustad og besøk
- VI – livskvalitet og levekår
- FRAMTIDA – innovativt, smart og grønt Midt-Telemark

Under hvert satsingsområde er det fastsatt mål for hvordan kommunen både som samfunn og organisasjon skal utvikles og strategier for hvordan målene skal nås. Målene er i stor grad tverrfaglige, og måloppnåelse krever tverrsektorielt samarbeid internt og samarbeid med eksterne aktører og frivilligheten. Økonomiplanen utgjør handlingsdelen av kommuneplanen og viser tiltak som skal gjennomføres i økonomiplanperioden for å nå målene. Nedenfor er mål og strategier fra samfunnsdelen vist, og under hver sektor (kap 6) går det fram hvilke tiltak som skal gjennomføres innenfor sektoren for å nå målene.

Evaluering av måloppnåelse skjer gjennom et sett styringsindikatorer. Dette er målbare indikatorer som skal vise effekten av gjennomførte tiltak. Under målene for hvert satsingsområde er det vist et utvalg av styringsindikatorer. Disse viser status i dag, hvilket nivå indikatoren bør ligge på (grønt trafikklys) i økonomiplanperioden og hvilket nivå som krever at det blir iverksatt tiltak (gult), evt strakstiltak (rødt). Måloppnåelse vil bli evaluert i årsrapporten. Utvalgte indikatorer er de som er vurdert som mest relevante for å vise status innenfor de ulike satsingsområdene, og utvalget er basert på de mest tilgjengelige og lettest sammenlignbare indikatorene fra år til år.

4.1 Saman - demokrati, identitet og samskaping

Mål og strategier for satsingsområdet:

Mål		Strategi	
1.1	Innbyggere i Midt-Telemark opplever tilhørighet til ny kommune	1.1.1	Sikrer medvirkning i alle planer og utviklingsprosjekt
		1.1.2	Sikrar barn og unge innverknad i saker som angår dei
		1.1.3	Legg til rette for naudsynt digital infrastruktur og kompetanse hos innbyggjarane
		1.1.4	Gir innsikt i prosessar, resultat og prioriteringar gjennom digitale løysingar
		1.1.5	Etablerer felles møteplassar for ungdom frå heile kommunen
		1.1.6	Har ein tydeleg grafisk profil i møte med innbyggjarane
1.2	Midt-Telemark har en sterk og aktiv frivillig sektor	1.2.1	Kartlegg aktivitet i frivillig sektor og potensialet for samskaping med kommunen
		1.2.2	Samarbeid med frivillig sektor om forutsigbare rammevilkår
		1.2.3	Høyrer frivillig sektor i aktuelle saker
		1.2.4	Samarbeider og har regelmessig dialog med frivillige lag og organisasjonar
1.3	Kommune, næringsliv og innbyggjarar har tillit til kvarandre	1.3.1	Kommuniserer tydeleg og opent med innb. og gir rom for deltaking
		1.3.2	Legg til rette for innsyn og openheit i beslutningsprossessar
		1.3.3	Etablerer forum for samarbeid mellom kommune, næringsliv og USN
		1.3.4	Har fokus på rettstryggleik og lik behandling ved utøving av offentlig mynde og arbeid i tråd med vedtatte planar

Tabell 3 - SAMAN - mål og strategier

Styringsindikatorer for satsingsområdet:

Styringsindikator	Siste status	Godkjent	Krever tiltak	Krever strakstiltak
Valgdeltakelse ved kommunestyrevalg	58,9 %	> 60 %	50-60 %	<50 %
Andel ungdom som er fornøyd med lokalmiljøet	69%	> 60 %	50-60 %	<50 %
Andel ungdom som er organisert i fritidsorg.	54%	> 65 %	55-65 %	<55 %

Tabell 4 - SAMAN - styringsindikatorer

4.2 Skapar – attraktivitet for næring, bustad og besøk

Mål og strategier for satsingsområdet:

Mål	Strategi
2.1 Folketalet i Midt-Telemark veks på høgde med landsgj.sn.	2.1.1 Utvikle lokalsamfunnet gjennom strategisk planlegging, risikovilje og gjennomføringskraft
	2.1.2 Legg til rette for eit var. bustadtilbod tilpassa behov og alder
	2.1.3 Vidareutviklar buss- og togtilbodet
2.2 Det etablerast 400 nye arbeidsplassar i Midt- Telemark kommune	2.2.1 Prioriterer utviklingsprosjekt og samhandling med eksterne aktørar
	2.2.2 Styrkar samarbeid mellom næringsapparat, landbrukskontor og destinasjonsselskapet
	2.2.3 Legg til rette for nyetableringar og vidareutviklar eksisterande næringar
	2.2.4 Legg til rette for attraktive næringsareal
2.3 Midt-Telemark er ein attraktiv skule- og studiestad	2.3.1 Er ein aktiv vertskommune og gir eit godt tenestetilbod for elevar og studentar
	2.3.2 Etablerer samarbeidsfora med USN, SSN, Bø vgs og Sagavoll
	2.3.3 Samarbeid med aktørane på Campus Bø om vidareutvikling av campus og etablering av forskingspark
2.4 Bø sentrum er eit levande regionsenter for handel og utdanning i Vestfold og Telemark	2.4.1 Legg til rette for fortetting med bustad, næring og urbane kvalitetar i og i gangavstand til sentrum
	2.4.2 Vidareutviklar eit kompakt sentrum der detaljhandel er konsentrert til dagens handelssentrum
	2.4.3 Vidareutviklar kollektivknutepunktet Bø stasjon
	2.4.4 Prioriterer gåande, syklande og kollektivtrafikk for å stoppe veksten i lokal biltrafikk i sentrum og for å utvikle eit attraktiv sentrum
	2.4.5 Vidareutviklar Gullbring som eit regionalt kulturanlegg
	2.4.6 Arbeider for lokalisering av statlege arbeidsplassar til regionsenteret
2.5 Gvarv er eit levande lokal-senter for bustad, handel og næring i Midt-Telemark komm.	2.5.1 Legg til rette for fortetting med bustad, næring og attraktive møteplassar i og i gangavstand til sentrum
	2.5.2 Vidareutviklar kollektivknutepunktet Gvarv
	2.5.3 Lokaliserer offentlege tenestetilbod i sentrum
2.6 Midt-Telemark er eit attraktivt reisemål med Bø Sommarland og Telemarkskanalen som fyrtårn	2.6.1 Er ein aktiv vertskommune for reiselivet gjennom lokale og regionale destinasjonsselskap
	2.6.2 Støttar opp under satsingane langs aksa Lifjell-Bø Sommar-land-fruktbygda-Norsjø/Telemarkskanalen
	2.6.3 Legg til rette for vidareutvikling av Akkerhaugen som reisemål og knutepunkt for reiseliv knytt til Telemarkskanalen
	2.6.4 Prioriterer utvikling og vedlikehald av off. infrastruktur knytt til reisemål og attraksjonar
	2.6.5 Sikrar og legg til rette badeplassar og tilkomst til friluftsområde
	2.6.6 Legg til rette for utvikling og utviding av eks. hytteområde
2.7 Midt-Telemark er ein av landets fremste kulturkommunar	2.7.1 Legg til rette for at alle innbyggjarar har tilgang til eit godt og mangfaldig kulturtilbod
	2.7.2 Utviklar og styrkar den kulturelle grunnmuren som består av bibliotek, kulturskule, kulturhus med kino, museum og aktivitet i frivillige lag og org.
	2.7.3 Legg til rette for at idrett-, kunst- og kulturakt. har eigna lokale og anlegg
	2.7.4 Er ein aktiv og kompetent vertskommune for lokale og reg. kulturinst. og – arrangørar
	2.7.5 Tar vare på hist. identitet gjennom sikring og formidling av kulturarven

Tabell 5 - SKAPAR - mål og strategier

Styringsindikatorer for satsingsområdet:

Styringsindikator	Siste status	Godkjent	Krever tiltak	Krever strakstiltak
Årlig befolkningsutvikling i prosent (SSB)	+0,16%	+0,4%	0%	<0%
Bostedsattraktivitet, siste tiår (rangering i Norge)	38.plass	<50.plass	50-75.plass	>75.plass
Sysselsatte etter arbeidssted	4290	>4240	4100-4240	<4100
Førsteprioritetssøkere til USN Campus Bø (SO)	2323	>2000	2000-1500	<1500
Omsetning pr innbygger (detaljhandel)	118 608	>95 000	95000-80000	<80 000
Overnattingstall i reiselivsnæringene årleg i Midt-Telemark kommune	204 219	>200 000	100 000-200 000	<100 000
Kommunens rangering på kulturindeksen	30.plass	<30.plass	30.-100.plass	>100.plass

Tabell 6 - SKAPAR - styringsindikatorer

4.3 Vi – livskvalitet og levekår

Mål og strategier for satsingsområdet:

Mål	Strategi
3.1 Midt-Telemark kommune gir gode, effektive og tilpassa tenester til innbyggerane	3.1.1 Har ein arbeidsgivarstrategi som legg vekt på å rekruttere kompetanse og tilby større stillingar og gjer komm. i stand til å yte gode og effektive tenester
	3.1.2 Prioriterer tidleg innsats, førebygging og samarbeid systematisk på tvers av fagområde og tenester
	3.1.3 Integrerer digitale verktøy og velferdsteknologi i tenesteproduksjon, som gir betre trygghet for brukarane, betre tenestekvalitet og meir effektiv tenesteproduksjon
	3.1.4 Arbeider syst. med kvalitetsutv. i tenestene vha brukarmedv., undersøkingar, styringsdata og faglege retn.liner
3.2 Midt-Telemark kommune har ein oppvekstpolitikk som sikrar at minimum 85% av elevane fullfører vidaregåande skule	3.2.1 Aukar nivå på grunnskulepoeng ved å gi differensiert og tilpassa undervisning med høg kvalitet
	3.2.2 Arbeider systematisk med psykososialt miljø i skular, SFO og bhg
	3.2.3 Styrkar samarbeid mellom NAV, Oppfølgingstenesta og kommunen
	3.2.4 Vidareutviklar tidleg innsats og tverrfagleg samarbeid mellom bhg, skule og skulehelsetenesta ved målretta innsats og kompetanse
	3.2.5 Tar inn lærlingar i alle kommunale tenester
3.3 Innbyggerane i Midt-Telemark har eit aktivt og helsefremjande liv	3.3.1 Legg folkehelseperspektiv til grunn for all planlegging
	3.3.2 Bruker kulturtenestene aktivt i folkehelsearbeidet
	3.3.3 Vektlegg utjamning av sosial ulikskap ved utvikling av alle kommunale tenester
	3.3.4 Utviklar tilbodet for menneske med behov for kort- og langvarige og/ eller koordinerte tenester, med satsing på førebygging og lågterskel behandlingstilbod.
	3.3.5 Legg til rette for frivillig organisert og uorganisert aktivitet
	3.3.6 Sikrar areal til nærfriluftsliv og leik der folk bur
	3.3.7 Prioriterer utbygging og vedlikehald av gang- og sykkelnett
3.4 Innbygarar i Midt-Telemark med behov for tilpassa tenester skal	3.4.1 Legg til rette for eit var. bustadtilb. der generasjonar kan møtast
	3.4.2 Utviklar heimetenesta for å ivareta med. og praktiske behov og tryggleik for heimebuande med nedsett funksjon og prioriterer aktivitetstilbod på dagtid for desse

	kunne bu heime så lenge som mogleg	3.4.3	Vidareutviklar og styrkar rehabiliteringstenesta
3.5	Alle har like høve til å delta i aktivitet i samfunnet uavhengig av funksjonsnivå, sosial, kulturell eller økonomisk bakgrunn	3.5.1	Tar imot flyktningar på nivå med statlege forventningar
		3.5.2	Legg til rette for opne og inkluderande møteplassar
		3.5.3	Arbeider systematisk med kommunen som ein inkluderande arbeidsplass
		3.5.4	Utformar bygg, anlegg, aktivitetar og digitale tenester universelt slik at dei kan nyttast av alle med ulikt funksjonsnivå

Tabell 7 - VI - mål og strategier

Styringsindikatorer for satsingsområdet:

Styringsindikator	Siste status	Godkjent	Krever tiltak	Krever strakstiltak
Andel heltidsansatte i kommunen	46,8 %	>71%	31-70%	<30%
Andel elever fra kommunen som har fullført og bestått videregående innen fem år	76 %	>84%	78-84%	<78%
Grunnskolepoeng (10. trinn)	43,7	>41	39-41	<39
Brukarar av primærhelsetenesta som følgje av psykiske lidningar eller symptom. Pr 1000 innb., 0-74 år (kommunehelse 2021)	179	<154	154-169	>169
Andel mottakere 18-24 år som har mottatt økonomisk sosialhjelp, korr. for behovet, plass. på kommunebarometeret	132.plass	<150	150-230	>230
Forskjeller i forventa levealder kopla til utdanningsnivå (ant. år)	7,1	<5,2	5,2-7,1	>7,1
Andel av beboere i institusjon totalt med omfattende bistandsbehov, plass. på kommunebarometeret (2021)	216. plass	<150	150-293	>293

Tabell 8 - VI - styringsindikatorer

4.4 Framtida – innovativt, smart og grønt Midt-Telemark

Mål og strategier for satsingsområdet:

Mål	Strategi
4.1 Midt-Telemark har ein innovativ landbr.nær. som aukar verdiskapinga i landbruket i planperioden	4.1.1 Legge til rette for samarbeid mellom relevante kompetansemiljø, komm. og næringa
	4.1.2 Praktiserer eit strengt jordvern
	4.1.3 Legg til rette for eit levande miljø og tydeleg profil innanfor frukt- og bær dyrking og vidareforedling
4.2 Midt-Telemark komm. har eit miljømessig ansv. forbruk og prod. og red. klimagass-utsl. i tråd med nasj. mål	4.2.1 Arbeider systematisk for å redusere direkte og indirekte klimagassutslipp
	4.2.2 Prioriterer vedlikehald av eksisterande bygg og anlegg
	4.2.3 Baserer utbyggingsprosjekt på framtidsretta energiløysingar og materialbruk
	4.2.4 Miljøsertifiserer kommunale verksemdar
4.3 Midt-Telemark har eit kompakt utbyggingsmønster som legg til rette for klimavenleg transp.	4.3.1 Lokaliserer kontorarbeidsplassar, detaljhandel og publikumsretta funksjonar til region- og lokalsenter
	4.3.2 Sikrar infrastruktur for mjuke trafikantar ved alle utbyggingar og langs hovudvegane
	4.3.3 Lokaliserer større bustadområde i tilknytning til region- og lokalsentra med skule og tenestetilbod
	4.3.4 Samarb. med overordna mynde om samordna areal- og transp.planlegging
	4.3.5 Fortetter med bustad og næring innanfor eks. sentrumsavgrensing i region- og lokalsenter

		4.3.6	Utviklar kollektivtilbodet langs sentrale akser og bygger opp under Sørlands- og Bratsbergbanen
4.4	Midt-Telemark har attraktive, verdifulle og tilgjengelege natur- og friluftsområde	4.4.1	Kartlegg naturmangfald og friluftsområde
		4.4.2	Sikrar verdifullt naturmangfald og viktige friluftsområde i arealplanar
		4.4.3	Legg til rette i arealplanar for ein samanhengande «kyststi» langs Norsjø og Bøelva
4.5	Kommune, næringsliv og utdanningsinstitusjonar stimulerer saman til innovasjon og nyskaping	4.5.1	Samarbeider med næringsliv, USN og skular om digitalisering, forskning, innovasjon og grøn næringsutvikling
		4.5.2	Tar i bruk teknologi som bidrar til tenesteinnovasjon og effektive tenester
		4.5.3	Bidrar til nyskaping og produktivitet gjennom innovative anskaffingar
4.6	Midt-Telemark har god beredskap for å foreb. og handtere alvorlege hendingar og klimaendringar	4.6.1	Integrerer omsyn til klimaendringar i all fysisk planlegging
		4.6.2	Kartlegg risiko for flaum og skred
		4.6.3	Sikrar og vidareutviklar blågrøne strukturar som kan handtere ekstremnedbør

Tabell 9 - FRAMTIDA - mål og strategier

Styringsindikatorer for satsingsområdet:

Styringsindikator	Siste status	Godkjent	Krever tiltak	Krever strakstiltak
Energikostnader per kvadratmeter bygg (plass. på kommunebarometeret)	287.plass	<100	100-180	>180
Andel av vannet som går tapt pga lekkasjer (plass. på kommunebarometeret)	204.plass	<200	200-250	>250
Andel husholdningsavfall levert til gjenvinning og biogassprod. (plass. på kommunebarometeret)	125. plass	<180	180-250	<250
Antall bedrifter som har fått lån/tilskudd/ garanti fra Innovasjon Norge og Skattefunn	26	>17	17-5	<5
Plassering i Statsforvalterens beredskapstrapp (A-F)	B	A	B-C	D-F

Tabell 10 - FRAMTIDA - styringsindikatorer

5. Driftsbudsjettet 2022 – 2025

5.1 Regjeringens kommuneopplegg for 2022

Realvekst

Den avgåtte regjeringens forslag til statsbudsjett ble lagt fram 12. oktober. I kommuneopplegget anslås realveksten i *frie inntekter* for kommunene til 1,6 mrd. kroner (dvs. 0,5 %), mens det i kommuneproposisjonen i mai ble signalisert en vekst i intervallet 1,6-2,0 mrd. kroner. Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter for 2022 er det lagt til grunn en kostnadsvekst (deflator) på 2,5 % (fordelt med 3,2 % som årslønnsvekst og 1,6 % som prisvekst). I realveksten ligger det også inne 100 mill. kr for å legge til rette for flere barnehagelærere i grunnbemanningen og 100 mill. kr (hvorav 75 mill. kr for kommunene) til satsing på barn og unges psykiske helse. Kommunens del er her hhv. 186.000 kr og 151.000 kr.

Realveksten på 0,5 % er regnet fra inntektsnivået i 2021 slik det ble anslått etter behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2021. Når veksten regnes fra anslag på regnskap for 2021, blir inntektsveksten fra 2021 til 2022 lavere, siden veksten regnes fra et oppjustert nivå sammenlignet med nivået i revidert nasjonalbudsjett 2021. Oppjusteringen for i år har sammenheng med økt skatteinntektsanslag for kommunene med 5,042 mrd. kr. Skatteinntektene for i år er nå anslått å øke med 11,6 % nominelt for kommunene.

Skatteøren

Regjeringen foreslår at den kommunale skattøren for personlige skattytere for 2022 settes ned til 10,95 prosent, som er en reduksjon på hele 1,2 prosentpoeng. Denne kraftige reduksjonen har sammenheng med et makroøkonomisk styringsmål om at skatteinntektsandelen skal utgjøre 40 pst. av de samlede inntektene (herunder også eiendomsskatt). Ordinær skatt på inntekt og formue (inkl. naturressursskatt) anslås å bli 0,1 % lavere for kommunene samlet, sammenlignet med det sist justerte nivåanslaget for i år. Rammetilskuddet for kommunene foreslås økt med 3,4 %. Sum frie inntekter anslås etter dette å øke med 1,5 % nominelt.

Frie inntekter

I kommunedirektørens budsjettframlegg for 2022 er frie inntekter (ordinær skatt og rammetilskudd) satt til **669,725 mill. kr**, som er kr 1,2 mill høyere enn i beregningene fra KMD. Kommunedirektøren legger per nå til grunn **664,2 mill. kr** som frie inntekter i 2021. Korrigerer vi med -6,915 mill. kr, som er summen av såkalte oppgaveendringer i kommuneopplegget, får vi 657,325 mill. kr i oppgavekorrigerte frie inntekter 2021. *I kommunedirektørens budsjettforslag legges derfor til grunn en nominell vekst i frie inntekter på 11,410 mill. kr eller 1,7 %.*¹

Oppgaveendringene over rammetilskuddet omfatter følgende innlemminger, korreksjoner og regelendringer: Beløpet i hver av linjene viser kommunens andel av den enkelte korreksjonen (fordelt etter aktuell delkostnadsnøkkel) – og som kan brukes i beregningen/dokumentasjonen av rammeendringer for aktuelle tjenestoområder.

¹ Lokalt skatteanslag er i disse beregningene basert på gjennomsnittlig skatteandel siste tre år (2018-20).

	I makro	Midt- Telemark
Samlet korleksjon i rammetilskuddet 2021 (1000 2021-kr)	-2 652 094	-6 915
Nominell videreføring av kapitaltilskudd barnehagene 2021	-259 200	-491
Redusert pensjonstilskudd, private barnehager	-201 820	-374
Økonomisk tilsyn med private barnehager	-4 878	-9
Ekstra skoletime naturfag i grunnskolen	97 366	189
Inntektsgradert foreldrebetaling SFO på 3. - 4. trinn	35 000	68
Statlig/private skoler, endring i elevtallet	-114 870	-223
Barnevernsreformen. Korleksjon etter barnevernsnøkkel/Tabell c	1 278 049	4 847
Kompetansekrav statlig og kommunalt barnevern	51 220	101
Innlemming av stillinger i det kommunale barnevernet	820 605	1 624
Avvikle forsøk i barnevernet	-39 024	0
Barnekoordinator	97 561	196
Basistilskudd til fastleger	125 000	252
Forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger	314 341	633
Ressurskrevende tjenester, tilleggskompensasjon	-53 659	-112
Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene	2 064 530	0
Dagsats tiltakspenger	67 317	131
Implementering av rusreformen	97 561	189
Tolkeloven	20 170	39
Universell utforming av IKT	33 171	64
Differensiert arbeidsgiveravgift	-2 534	0
Grensejusteringer 2022	0	0
Koronatiltak 2021	-7 078 000	-14 039

Tabell 11 - Oppgaveendring over rammetilskuddet

Kommunedirektøren har for de øvrige årene i planperioden (2023-25) budsjettert med en årlig realvekst over kommuneopplegget på 1,7 mrd. kr eller 0,5 % (noe utover demografikostnadene i makro), og forutsatt den samme relative veksten på skatt og rammeoverføringer.²

² I prognosekjøringen (basert på KS-modellen) er det lagt til grunn framskrevne innbyggertall både for kommunen og landet, konkret per 1.1.2022, 1.1.2023, 1.1.2024 og 1.1.2025. Innbyggertall fordelt på de aktuelle aldersgruppene har telletidspunkt 1. juli år t, og vi lar disse være gjennomsnittet av tallene per 1.1 år t og 1.1 år t+1. Innbyggertall totalt og fordelt på aldersgrupper per 1. juli påvirker innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen det påfølgende året, mens innbyggertall totalt per 1.1. påvirker inntektsutjevningen aktuelt år. Framskrevne innbyggertall både for kommunen og landet er basert på SSB MMMM (justert for faktisk befolkningsutvikling i 2020 «TBU-metode»).³ Ordinært skjønn fra Statsforvalteren (4,0 mill. kr i 2022) er satt til 3,0 mill. kr i årene 2023, 2024 og 2025.

Oppsummert for årene i økonomiplanperioden opereres derfor med følgende anslag for frie inntekter (i 1000 2022-kr):³

	2021	2022	2023	2024	2025
Rammetilskudd (fast del)	319 921	324 376	321 585	320 837	323 607
Skatt	280 121	281 000	281 773	283 415	284 964
Inntektsutjevning	64 198	64 349	64 754	65 132	65 488
Sum frie inntekter	664 240	669 725	668 112	669 384	674 059
%-endring		0,8	-0,2	0,2	0,7
%-endring, ekskl. covid-19 bevilgning		3,0	-	-	-

Tabell 12 - Anslag for frie inntekter

5.2 Driftsbudsjettet 2022

5.2.1 Forutsetninger for kommunens budsjett 2022

Rammetilskudd

I kommunedirektørens budsjettforslag er KS modell/Telemarksforskning for beregning av skatt og rammetilskudd benyttet. Det er lagt til grunn et anslått innbyggertall på 10.515 pr. 1.1.2022.

Pensjonskostnader

Pensjonskassenes prognoser for 2022 blir lagt til grunn for beregning av pensjonspremie, pensjonskostnad, premieavvik og amortisering av premieavvik. Kommunen har to pensjonsleverandører. Statens pensjonskasse (SPK) for pedagogisk personell og KLP for resten av arbeidstakerne.

Nettorammer

Sektorenes budsjetter blir vedtatt på nettoramme (utgifter - inntekter = netto). For sektorene medfører dette at de blir ansvarliggjort i forhold til den totale disponering av sine ressurser. Økte inntekter kan finansiere økt ressursbruk og tilsvarende kan lavere kostnader omprioriteres til andre innsatsområder innenfor samme sektor.

Lønns- og priskompensasjon

Deflator er et teknisk begrep som skal uttrykke summen av lønns- og prisvekst. For 2022 er deflatoren 2,5 % hvorav lønnsveksten er anslått til 3,2 %. Prisvekst på varer og tjenester er anslått til 1,6 %.

Det totale driftsbudsjettet er kompensert for lønnsoppgjør 2022, med kr 9 mill og forsinket lønnsoppgjør i 2021 med kr 6,9 mill. Lønnsoppgjørspotten er budsjettert i sektor 1. Det er kompensert for prisvekst med 2,3 %.

Driftsvolumet

Budsjettrammene for sektorene i 2022 tar utgangspunkt i rammene for justert vedtatt budsjett 2021. Rammene er deretter justert noe for prognostisert driftsresultat i 2021. I tillegg er det justert for innsparingstiltak og endringer fra statsbudsjettet. De største driftstiltakene på hver sektor er nærmere beskrevet i kapittel 3.4.

Driftsvolumet er avhengig av utviklingen av frie inntekter (rammetilskudd og skatt), finans (utvikling av renter og avdrag), fond (utviklingen i kommunens fondsavsetninger) og andre statlige tilskudd. I tillegg kommer eiendomsskatt og inntekter fra diverse gebyr og betalingssatser. Dette blir omtalt i det følgende. Utviklingen i driftsvolumet er innarbeidet i de obligatoriske oversiktene og viser at det er balanse mellom inntekter og utgifter i planperioden.

5.2.2 Gebyrer og betalingssatser 2022

Det er laget oversikt over gebyr- og betalingssatser for 2022, disse ligger som vedlegg til økonomiplandokumentet.

Alle investeringer er jobba inn i selvkostberegningene for vann og avløp. Totalt går gebyrene i snitt ned med 3,4 % i 2022. Vi har relativt gode fond innenfor vann og avløp. Fonden er planlagt å føre mot 0 i løpet av 4-5 år.

Det er få justeringer av betalingssatser for 2022. De fleste satsene holdes på samme nivå som i fjor eller justeres med deflator.

Følgende betalingssats er økt ut over deflator:

- Abonnement full kost. Økt sats skyldes i hovedsak økte utgifter for kommunen.

5.3 Obligatoriske oppstillinger med kommentarer

Bevilgning drift								
Nr.	Beskrivelse	Art	2020 Regnskap	2021	2022	2023	2024	2025
1	Rammetilskudd	800	-382 986	-369 216	-388 725	- 386 330	- 385 980	- 389 100
2	Inntekts- og formuesskatt	870	-250 590	-269 300	-281 000	- 281 770	- 283 420	- 285 000
3	Eiendomsskatt	Sum (874:875)	-34 167	-33 000	-34 800	- 37 000	- 37 200	- 37 400
4	Andre generelle driftsinntekter	810+877	-30 955	-23 306	-17 990	-16 890	-16 890	-16 890
5	Sum generelle driftsinntekter	Sum (post 1 : post 4)	-698 698	-694 822	-722 515	-721 990	-723 490	-728 390
6	Sum bevilgninger drift, netto*	Fra bev. etter §5-4 andre ledd*	685 422	663 870	672 315	649 513	649 513	649 513
7	Avskrivninger	590	45 599	50 753	53 310	54 548	55 549	54 683
8	Sum netto driftsutgifter	Sum (post 6 : post 7)	731 021	714 623	725 625	704 061	705 062	704 196
9	Brutto driftsresultat	Post 5 + post 8	32 323	19 801	3 110	-17 929	-18 428	-24 194
10	Renteinntekter	Sum (900:901)	-1 952	-1 491	-1 768	-1 500	-1 500	-1 500
11	Utbytter	905	-10 314	-9 000	-17 428	-11 328	-11 328	-11 328
12	Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	909-509		0				
13	Renteutgifter	Sum (500:501)	15 921	6 710	16 037	19 913	24 027	24 736
14	Avdrag på lån	Sum (510:511)	38 632	39 600	44 803	45 901	46 881	46 205
15	Netto finansutgifter	Sum (post 10 : post 14)	42 287	35 819	41 644	52 986	58 080	58 113
16	Motpost avskrivninger	990	-45 599	-50 753	-53 310	-54 548	-55 549	-54 683
17	Netto driftsresultat	Post 9 + post 15 + post 16	29 011	4 867	-8 556	-19 491	-15 897	-20 764
	Disponering eller dekning av netto driftsresultat:							
18	Overføring til investering	570	0	2 400		0	0	0
19	Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	950 - 550	3 214	-4 267	-2 544	0	0	0
20	Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	940-540	-33 817	-3 000		0	0	0
21	Dekning av tidligere års merforbruk	530	1 592	0	11 100	0	0	0
22	Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	Sum (post 18 : post 21)	-29 011	-4 867	8 556	0	0	0
23	Fremført (mindreforbruk) til disposisjonsfond	980 (post 17 + post 22)	0	-0	0	-19 491	-15 897	-20 764

Tabell 13 - Bevilgning drift

Drift fordelt på rammeområder

Sektor nr.	Sektor navn	2021	2022
1	Stab	83 396	99 596
2	Oppvekst	252 105	245 269
3	Helse og velferd	270 528	259 405
4	Teknisk	53 153	49 349
Sum fordelt på rammeområder		659 182	653 619

Tabell 14 - Drift fordelt på rammenivå

Økning i ramme på sektor 1 skyldes i hovedsak ny organisering. Sektor 5 - Samfunnsutvikling ,Kultur, Nav er flyttet hit. Premieavviket er ikke budsjettet på sektor 1 i 2022.

Økonomisk oversikt - drift

Nr.	Beskrivelse	Art	2020 Regnskap	2021 Budsjett	2022	2023	2024	2025
1	Rammetilskudd	800	-382 986	-369 216	-388 725	-386 330	-385 980	-389 100
2	Inntekts- og formuesskatt	870	-250 590	-269 300	-281 000	-281 770	-283 420	-285 000
3	Eiendomsskatt	Sum (874:875)	-34 167	-33 000	-34 800	-37 000	-37 200	-37 400
4	Andre skatteinntekter	877	-328	-290	-290	-290	-290	-290
5	Andre overføringer og tilskudd fra staten	Sum (700:780)+(830:850) +(880:895)+920	-30 627	-23 016	-17 700	-16 600	-16 600	-16 600
6	Overføringer og tilskudd fra andre	Sum (700:780)+ (830:850)+(880:895) +920	-241 595	-181 758	-180 934	-180 934	-180 934	-180 934
7	Brukerbetalinger	600	-32 817	-30 238	-30 108	-30 108	-30 108	-30 108
8	Salgs- og leieinntekter	Sum (620:660)	-97 730	-99 742	-116 107	-116 107	-116 107	-116 107
9	Sum driftsinntekter	Sum (post 1 : post 8)	-1 070 840	-1 006 560	-1 049 664	-1 049 139	-1 050 639	-1 055 539
10	Lønnsutgifter	Sum (010:089)+(160:165)	529 102	497 024	541 347	522 228	522 228	522 228
11	Sosiale utgifter	Sum (090:099)	123 298	114 088	139 643	134 960	134 960	134 960
12	Kjøp av varer og tjenester	Sum(100:285)- (160:165)+(300:380)	337 972	307 582	266 183	266 183	266 183	266 183
13	Overføring og tilskudd til andre	Sum (400:480)+520	67 193	56 914	52 291	53 291	53 291	53 291
14	Avskrivninger	590	45 599	50 753	53 310	54 548	55 549	54 683
15	Sum driftsutgifter	Sum (post 10 : post 14)	1 033 164	1 026 361	1 052 774	1 031 210	1 032 211	1 031 345
16	Brutto driftsresultat		32 324	19 801	3 110	-17 929	-18 428	-24 194
17	Renteinntekter	Post 9 - post 15	-1 952	-1 491	-1 768	-1 500	-1 500	-1 500
18	Utbytter	905	-10 314	-9 000	-17 428	-11 328	-11 328	-11 328
19	Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	909-509	-	0	0	0	0	0
20	Renteutgifter	Sum (500:501)	15 921	6 710	16 037	19 913	24 027	24 736
21	Avdrag på lån	Sum (510:511)	38 632	39 600	44 803	45 901	46 881	46 205
22	Netto finansutgifter	Sum (post 17 : post 21)	42 287	35 819	41 644	52 986	58 080	58 113
23	Motpost avskrivninger	990	-45 599	-50 753	-53 310	-54 548	-55 549	-54 683
24	Netto driftsresultat	Post 16 - post 22 + post 23	29 011	4 867	-8 556	-19 491	-15 897	-20 764
	Disponering eller dekning av netto driftsresultat:							
25	Overføring til investering	570	-	2 400	-	0	0	0
26	Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	950-550	3 214	-4 267	-2 544			
27	Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	940-540	-33 817	-3 000		0	0	0
28	Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskap	530	1 592		11 100			
29	Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	Sum (post 25 : post 28)	-29 011	-4 867	8 556	-	-	-
30	Fremført (mindreforbruk) til disposisjonsfond	980 (post 24 - post 29)	-	-0	-	-19 491	-15 897	-20 764

Tabell 15 - Økonomisk oversikt - drift

Frie inntekter

Rammetilskudd og skatt

Frie inntekter (skatt og rammetilskudd) satt til kr 669,7 mill i 2022. Nivået på de frie inntektene i planperioden følger prognosemodellen.

Rammetilskuddet inneholder ordinært skjønn på kr 4 mill i 2022. Fra 2023 og ut planperioden reduseres skjønnet til kr 3 mill.

Budsjettert skatteinngang i 2021 er kr 280 mill. som anslås som forventet inngang i 2022.

Skatteanslaget settes til kr 281 mill.

Eiendomsskattereglene ble justert med virkning fra 1.1.2021.

For bolig og fritidseiendommer er satsen 4,0 promille i Midt-Telemark kommune (Promillesatsen kan ikke være høyere).

Kommunestyret vedtok følgende overgangsperiode for generell sats for Midt-Telemark kommune i K-sak 18/20.

	Overgangsperiode i 3 år med ulik bruk av skattesatser				
	Generell skattesats 2019	Generell skattesats 2020	Generell skattesats 2021	Generell skattesats 2022	Lik generell skattesats 2023
Bø kommune	4,00	4,15	4,30	4,45	4,60
Sauherad kommune	7,00	7,00	7,00	7,00	4,60

Tabell 16 - Overgangsperiode for eiendomsskatt i MTK

Generell sats i 2022 settes til 4,45 promille i Bø-delen og 7 promille i Sauherad-delen.

Fra 2023 er det lik generell sats i Midt-Telemark kommune på 4,6 promille.

Kommunen vil gjennomføre ny taksering av landbruk, næring og fritid i Midt-Telemark kommunen i 2022. Ny takster legges til grunn for skatteberegning fra 2023. En forventer at eiendomsskatten øker med om lag kr 2,2 mill. fra 2022 til 2023. Økningen begrunnes med nye takster og nybygging.

Det er ikke mulig å justere opp generell sats da det vil bryte med eiendomsskattelovens § 13 tredje ledd om jevn økning.

Andre generelle driftsinntekter

Midt-Telemark kommune har budsjettet med kr 16,3 mill i integreringstilskudd for 2022. Det er en reduksjon på kr 2,2 mill. fra budsjett 2021. I og med at flyktningstrømmen er på vei ned vil tilskuddet bli redusert i årene som kommer. Integreringstilskuddet er justert ned med kr 1 mill fra 2023 og ut planperioden. Det er i knyttet stor usikkerhet til dette beløpet da forventet mottak er usikkert.

Finansinntekter og finansutgifter

Renteinntekter og utbytte

Det forventes kun kr 0,5 mill. i renteinntekter (bankkonti) for 2022. Lite inntøende midler i kombinasjon med lavt rentenivå gir lite inntekter.

Forventet utbytte i 2022 er kr 17,4 mill. dette inkluderer ekstraordinært utbytte på kr 4,1 mill. fra Midt-Telemark Næringspark (MTN).

Renteutgifter

Beregning av renteutgifter i 2022 tar utgangspunkt i forventet gjeldsnivå ved utgangen av 2021 inklusive $\frac{3}{4}$ virkning av nytt låneopptak i budsjett 2022. For renteutgifter resterende planperiode er det tatt hensyn til årlig investeringsbeløp og avdrag, samt rentenivå fra gjeldsforvalter.

Budsjettrentene er tilpasset de ulike låneproduktene til Midt-Telemark kommune og følger anbefalt råd fra vår gjeldsrådgiver.

Budsjettrenteestimat	2022	2023	2024	2025
Budsjettrente sertifikat	1,46 %	1,95 %	2,15 %	2,15 %
Budsjettrente BCM	1,61 %	2,10 %	2,30 %	2,30 %
Budsjettrente NIBOR	1,31 %	1,80 %	2,00 %	2,00 %
Budsjettrente avdragslån/gjeldsbrevlån/PT	1,91 %	2,40 %	2,60 %	2,60 %
Budsjettrente Husbanken	1,67 %	2,16 %	2,38 %	2,38 %

Tabell 17 - Renteutgifter basert på BCM

Tall i tusen

	2021	2022	2023	2024	2025
Prognose renteutgifter *	5 500	15 137	19 013	23 127	23 836

* Renteutgiftene korrigeres for renteinntekter fra startlån på om lag kr 0,9 mill fra 2022.

Tabell 18 - Prognose renteutgifter

Sammenliknet med justert budsjett 2021 gir dette økte renteutgifter på 9,6 mill. i 2022.

Lave renteutgifter i 2021-budsjettet skyldes bl.a. at kr 4 mill. av renteutgiftene er byggelånsrenter og blir belastet investeringsprosjektet og ikke driftsbudsjettet. I tillegg var det historisk lavt rentenivå gjennom hele 2021. I 2022-budsjettet er det i tillegg helårsvirkning av renteutgifter til skolebygget på Gvarv.

Avdrag

Midt-Telemark kommune vil innbetale avdrag på kr 38,9 mill. i 2021. I 2022 øker avdragene til kr 44,8 mill. Gjelden for kommunen reduseres fra 2023, og avdragsbelastningen fra 2025.

Følgende lånebehov er lagt til grunn for avdragsprofilen; 2022 kr 34,3 mill., 2023 kr 38,1 mill., 2024 kr 30,8 mill. og 2025 kr 26,8 mill.

Som følge av dette legges følgende gjelds- og avdragsprofil til grunn i økonomiplanperioden.

	Tall i tusen				
	2021	2022	2023	2024	2025
Gjeld 1.1	987 899	1 020 093	1 009 595	1 001 745	985 658
Nytt låneopptak	71 080	34 305	38 052	30 794	26 812
Avdrag	38 900	44 803	45 901	46 881	46 205

Tabell 19 - Rente og avdragsprofil

Netto finans i % av driftsinntektene

Midt-Telemark kommune har vedtatt et finansielt måltall for rente- og avdragsbelastning i % av driftsinntekter. Dette nøkkeltallet viser summen av renter og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter. Nøkkeltallet skal vise hvor stor andel av driftsinntektene som er bundet opp i finans, i hovedsak tilbakebetaling av lån. For å oppnå et moderat handlingsrom bør dette måltallet ligge mellom 5 %-10 % av driftsinntektene.

I budsjettet for 2022 utgjør dette måltallet 5,69 %. Hovedgrunnen til dette er et historisk lavt rentenivå. Måltallet øker ut over planperioden, og er oppe i 6,64 % i 2025. Dette gir oss et moderat handlingsrom.

Netto avsetning til fond

Det er budsjettet kr 3 mill. i bruk av disposisjonsfond i budsjettet for 2021. Dette er resterende beløp av disposisjonsfondet, og Midt-Telemark kommune har derfor ikke slike midler til disposisjon ved inngangen til økonomiplanperioden 2022-2025.

For å bygge handlingsrom er det lagt opp til avsetning til disposisjonsfond i perioden 2023-2025 med samlet beløp på kr 56,1 mill. Se tabell økonomisk oversikt drift.

Disposisjonsfond i % av driftsinntektene

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering av drifts- eller investeringsutgifter. Midt-Telemark kommune har fastsatt et nivå på disposisjonsfondet mellom 5% - 10% av driftsinntektene for å ha et moderat handlingsrom. Ved utgangen av 2021 vil disposisjonsfondet være i null. For at Midt-Telemark skal kunne oppnå en bærekraftig økonomi må dermed kommunestyret sette i verk et konkret langsiktig arbeid der målet må være en betydelig reduksjon av driftsnivået.

Til finansiering av investeringer

Investeringene i 2022 finansieres med bruk av lån, tilskudd og beregnet momskompensasjon. Egenkapitaltilskuddet til KLP finansieres med kapitalinntekter. Momskompensasjonen utgjør kr 3,7 mill. Lånebehovet i 2022 er etter dette kr 34,3 mill.

Sum bevilgninger drift

Dette er den samlede bevilgningen til sektorområdene. I tillegg til kostnadsreduksjoner og kostnadsøkninger som er vist i kapittel 3.4 er totalrammen justert for forventet lønnsoppgjør 2022 med kr 9 mill. og forsinket lønnsoppgjør 2021 med kr 6,9 mill.

Netto driftsresultat i % av driftsinntektene

Netto driftsresultat kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og gir dermed en indikasjon på kommunens økonomiske handlefrihet. Midt-Telemark kommune har et høyt investeringsnivå. Dette tilsier at netto driftsresultat bør være høyere enn 1,75 prosent, og måltallet er satt til mellom 1,75 %-2,0 % for å oppnå et moderat handlingsrom.

Netto driftsresultat i % av driftsinntektene er 0,8 % i 2022. Med forutsetningene som er lagt til grunn i økonomiplanperioden vil måltallet øke til 1,94 % i 2025.

Utvikling i økonomiplanperioden

Driftsinntektene øker gjennom planperioden. Økningen skyldes frie inntekter (rammetilskudd og skatt) og eiendomsskatt. Prognose frie inntekter bygger på forventet økning av innbyggertall (prognose fra Telemarksforskning/SSB). Eiendomsskatten øker på grunn av ny taksering i 2023 og nybygging. Ordinære skjønnsmidler nedjusteres med 1 mill. fra 2023 og ut perioden.

I Midt-Telemark kommune er det i 2022 budsjettert med 65 % av driftsutgiftene til lønn. For tjenesteområder som har en statlig bemanningsnorm, er det krevende å justere bemanningen på kort sikt. Her må det skje en effektivisering gjennom å utnytte kapasitet på en bedre måte eller ved å gjennomføre strukturendringer. For øvrige områder må vi vurdere bemanningen og tjenestenivå for å kunne få til en bærekraftig økonomi.

Finansutgiftene øker i planperioden. Rentenivået har vært på et historisk lavt nivå, men er på vei opp og dette er innarbeidet etter prognose fra finansforvalter.

I framlagte økonomiplan ligger det inne investeringer for kr 148,5 mill. i økonomiplanperioden (inkludert årlig beløp til egenkapitaltilskudd KLP). Av dette utgjør 56,2 mill. til VAR investeringer.

Planlagte låneopptak i perioden er lavere enn beregnet avdrag, slik at gjelden reduseres i perioden.

I budsjettet for 2022 er inndeckning av tidligere års underskudd på kr 11,1 mill. Det er også budsjettert med engangsutbytte på kr 6,1 mill. i 2022. I de resterende årene i planperioden er det lagt til grunn utbytte ut fra signaler fra kraftsektoren.

Det har vært jobbet aktivt med tiltak for å redusere driftsnivået i de fire sektorene. Dette arbeidet må fortsette og intensiveres. KOSTRA-tall og andre måltall viser at vi har et potensiale for reduksjon innenfor flere fagområder.

Alle nye tiltak i Midt-Telemark kommune må finansieres ved omprioriteringer, omstilling, effektivisering eller å legge ned eksisterende tiltak.

Økonomiplanen for 2022-2025 er i balanse og legges frem med forslag om avsetning til disposisjonsfond i perioden 2023 til 2025, jf. styringssignaler fra Formannskapet høsten 2021.

Det påpekes at det i sektor 1-4 er knyttet stor usikkerhet til om foreslåtte tiltak er realistiske. Forutsetningene som er lagt inn i sektor 6 baseres i hovedsak på prognoser for frie inntekter fra Telemarksforskning og kommunens finansforvalter.

Et forsiktig anslag på turnover i kommunen er ca. 12,5 % pr år, eller ca. 100 årsverk, dette er et utgangspunkt for å gjennomføre nødvendig omstilling uten oppsigelse.

En kommune med god styring av økonomien kjennetegnes ved balanse i løpende drift, ikke for høy lånegjeld og reserver i disposisjonsfond. I intensjonsavtalen for Midt-Telemark kommune er det nedfelt at den nye kommunen skal få «Meir solid økonomi for å takle økonomiske svingingar». Midt-Telemark kommune har vedtatt finansielle måltall. Gjennomgangen i dette dokumentet viser at vi ligger et stykke unna disse måltallene i planperioden. Det må forventes strenge politiske prioriteringer for å styre mot disse måltallene.

6. Sektorenes økonomi og satsingsområder

Under følger en gjennomgang av hver sektor. Endringene fra 2021 budsjett er at sektor 5 – Samfunnsutvikling utgår. Fagområdene innenfor denne sektoren er fordelt på de andre sektorene i budsjett for 2022.

6.1 Stab / Assisterende rådmann

Stab

77,9 aktive årsverk (pr. september 2022) Endringene skyldes ny organisering.

120 folkevalgte

4 enheter + interkommunale enheter

24 lærlinger i kommunen

140 rekrutteringer hittil i år (ekstern og interne)

15890 telefonhenvendelser (ca 1300 pr. måned)

38 000 journalposter siste året (per 01.10.21)

14 483 fakturaer inngående, 83% e-faktura (pr. oktober 2021)

31 713 fakturaer utgående, 89% elektroniske fakturaer (pr oktober 2021)

314 elever i kulturskolen (78 på venteliste)

6.1.1 Om Sektoren

Sektor stab ivaretar det overordnede ansvaret for økonomi- og personalforvaltning, kommunalt arbeidsgiveransvar for alle ansatte, dokumentsenters, kontrollfunksjoner, innbyggerdialog, kultur, planarbeid og folkehelse.

Interkommunale samarbeid - Innkjøpssamarbeidet, NAV, Kirkelige fellesråd.

Endringer i 2022 budsjettet

Endringer i økonomisk ramme og årsverk for sektor 1 i 2022 skyldes organisatoriske endringer og redusert økonomisk ramme på 4,2 mill. (sektor 1 sin andel i omstilling) Sektor 5- Samfunnsutvikling går ut i budsjett 2022.

Planarbeid, folkehelsearbeid og enhetene NAV + Kultur (inkl. Gullbring) er samlet under sektor 1 i ny struktur. Delingen av sektoren mellom to kommunalsjefsområder, personal- og økonomiforvaltning, opphørte i 2021. I 2022 budsjettet er dette samlet under en kommunalsjef/ assisterende rådmann.

Kommunalområdet har følgende driftsenheter:

- personalforvaltning (forvaltning sentralt og lokalt avtaleverk, rekrutteringsprosessen, tariff og forhandling, lederstøtte)

- kommunikasjon og service (sentralisert dokumentsenter, politisk sekretariat/ drift av alle råd og utvalg, servicetorg/ hjemmesider og saksbehandling)
- Økonomiforvaltning (økonomiske styringsdokumentene, økonomiplan, budsjett, regnskap og årsmelding)
- kultur (kulturskole, Gullbring, tilskudd frivillige lag og organisasjoner, bibliotek, prosjekter)

Personalforvaltning

Sektoren ivaretar arbeidsgiverfunksjonen og økonomiforvaltning for hele organisasjonen. I dette ligger et spesielt ansvar for å følge opp arbeidsgiverstrategien: leder og ansattutvikling, kompetanseutvikling, partsarbeid og innovasjon/ heltidskultur. Omstillingsarbeid og overtallighet på kommunenivå.

Det er en overordnet målsetting om at drifta skal være rasjonell, effektiv og utvikles kontinuerlig. Rekrutteringsprosessen og oppfølging av sykemeldte, er arbeidsprosesser som prioriteres ift. digitalisering og robotisering, slik at vi frigjør tid til ledelse/ utvikling og effektivisering – målene i arbeidsgiverstrategien.

Nytt rekrutteringssystem planlegges i 2022, i den hensikt å utvikle/ effektivisere disse prosessene ytterligere (dagens system ivaretar ikke dette).

Innføring av nytt styringsverktøy og arbeidsmetoder for å forebygge og redusere fravær planlegges i 2021 og implementeres i 2022. Målet er bedre resultater på økonomi i enhetene, tid til ledelse, medarbeidertilfredshet, og ikke minst bedre tjenestekvalitet.

Økonomistyring

Kommunen vil i økonomiplanperioden fortsette et omfattende omstillingsarbeid. Dette krever stort fokus på drift og økonomi. Økonomi vil fortsette arbeidet med tett oppfølging av driftsenhetene. Bidra med støtte og kompetanse inn i økonomiprosesser og inn det omfattende omstillingsarbeidet i kommunen.

Plan og folkehelse

Jobber etter vedtatt planstrategier og følger opp interne og eksterne samarbeidsprosjekter innenfor folkehelse. (Leve Hele Livet, Ung data, forebyggende folkehelseprosjekter).

Kultur

Enheten forvalter kommunen sitt lovpålagte ansvar for planlegging, tilrettelegging, opplæring og formidling på kunst-, kultur- og idrettsfeltet, og er en viktig samarbeidspart for frivillige lag, organisasjoner, arrangører og institusjoner.

Bibliotek som en viktig lavterskel møteplass for alle i ny kommune krever større areal. Konkret i arbeidspakke Bibliotek – behov for større lokale (800 m2) lokalisert til Gullbring kulturanlegg med potensiale for sambruk av areal og personale.

Bø kino må oppgraderes teknisk og ressursmessig for å fortsette å være landets topp tre av de best besøkte i forhold til folketall.

Gullbring kulturanlegg er den viktigste møteplassen og aktivitesarenaen for kunst, kultur og folkehelse i Midt-Telemark. Kommunal drift fra høst 2021.

Kulturskolen krever egnede lokaler for kulturskuleundervisning i Gullbring og i ny skole på Gvarv. Undervisningslokale for kulturskolen i ny kommune må tilrettelegges med hensyn til flere elever og utvida bruk. I Gullbring er det behov for å bruke Galleriet til mer dans og flere rom tilgjengelige flere dager i uka. I skolen på Gvarv er det viktig å legge til rette for god sambruk og for amfi og kunstfaget spesielt.

Prosessen med overføring av Gullbring AS til kommunal drift ble fullført høsten 2021. Gullbring er lagt inn i 2022 budsjettet. En ser gevinster med ny driftsform (bruk av personale og utstyr) og vil jobbe videre med dette. Det er lagt inn en effektivisering i 2022 budsjettet.

Frivillighet

Kommunens har ansvar for tilrettelegging og samarbeid med lag, organisasjoner, idretts- og friluftsliv i tråd med målsettinger i vedtatt samfunnsplan. Vil jobbe med å harmonisere tilskuddsordninger, avtaler og driftstilskudd gjennom arbeidspakke kulturstrategi. I budsjett og økonomiplanperioden er lagt en reduksjon i kommunal støtte til lag og foreninger med 0,25 mill. (halvårsvirkning) Administrasjonen vil utrede og legge fram en egen politisk sak til behandling i 2022

Kommunal frivilligstrategi er vedtatt. Med bakgrunn i økonomi er det i 2022 lagt inn tiltaket kontingentkasse. Dette var høyest prioritert i frivilligstrategien. Dette er et treffsikkert tiltak som øker deltakelse og motvirker utenforskap for barn og ungdom. Tildeles administrativt etter søknad fra lag og foreninger. Egen oversikt over lag og foreninger som mottar støtte kap. 10 i dokumentet.

Bygdepakke som prosjekt avsluttes i 2021. Videre må en implementere arbeidsform (samskaping), tiltak og aktiviteter i hovedprosjektet *Bygdepakke Bø og Sauherad* (2018-2021) over i ordinært samfunnsutviklingsarbeid og kommunal drift i Midt-Telemark kommune. Prioritere samskaping gjennom lokalt, regionalt, tverrsektorielt samarbeid. Sosial bærekraft er viktige utviklingsperspektiv for å skape gode samfunn.

6.1.2 Økonomiske nøkkeltall (Vises under ett for stabsavdelingene)

Stab					
Beskrivelse	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Utgifter	136 717	0	0	0	0
Lønnsutgifter	46 721				
Driftsutgifter	89 997				
Inntekter	-53 321				
Basis	83 396	83 396	103 270	103 270	103 270
Pris- og lønnsvekst	0	0	0	0	0
Justering*		19 874			
Netto	83 396	103 270	103 270	103 270	103 270
Utgiftsøkninger					
Sum økninger i budsjettramme	0	0	0	0	0
Utgiftsreduksjoner					
Effektiviseringskrav salg av tjenester		-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Enhet kultur inkl Gullbring		-1 250	-1 250	-1 250	-1 250
Tilskudd frivillige		-250	-500	-500	-500
Frikjøp med eksterne tilskudd		-500			
Reduksjon driftskostnader		-474	-474	-474	-474
Sum reduksjoner i budsjettramme	0	-3 674	-3 424	-3 424	-3 424
SUM BUDSJETTRAMME	83 396	99 596	99 846	99 846	99 846

Tabell 20 - Økonomiske nøkkeltall – stab

* Endring i sektorramme skyldes ny organisering og budsjettjusteringer i 2021.

Kommentarer

Tiltak	Beskrivelse	Risiko	Konsekvens
Utgiftsøkninger			
Frivilligstrategi	Kontingentskasse. Støtteordning til barn og unge. Støtte gis til lag og foreninger etter søknad. Økes fra 50 til 100 000. I tråd med frivilligstrategi	Ingen	Øke deltakelse og unngå utenforskap
Utgiftsreduksjoner			
Kommunalsjef for økonomi og digitalisering	Kommunalsjefstruktur er redusert med en kommunalsjef med helårsvirkning fra 2022.	moderat	Kommunalområdet økonomi og digitalisering er fordelt på sektorene stab, oppvekst og teknisk. Vil kunne påvirke kapasitet i organisasjonen til omstillings- og utviklingsarbeid.
Enhet Kultur (inkl Gullbring)	Hente gevinster ny organisering + økte inntekter	moderat	Drift av Gullbring i kommunal regi . 2022 er 1. driftsår. Jobbe med

	med større aktivitet etter gjenåpning etter pandemi.		gevinster med samdrift. Risiko knyttet til aktivitet/inntekter i huset etter gjenåpning etter pandemi.
Effektiviseringskrav på sektor	Salg av tjenester /kompetanse eksternt.	Høy	Salg av tjenester og frikjøp. Må jobbe aktivt med dette i 2022.
Organisasjonsutvikling/ bruk av eksterne tilskudd	Deltakelse i KS prosjekt/ Tørn . Finansierer 50 % stilling med eksternt tilskudd	Ingen	Tørn prosjektet er et utviklingsprosjekt. Jobber med nye arbeidstidsordninger i Pleie og omsorg for bedre resultater på arbeidsmiljøet, tjenestekvalitet og økonomi.
Støtte til frivillige lag og foreninger	Redusere støtte til lag og foreninger	moderat	Konsekvensutredet og fremmes som egen sak i 2022

Tabell 21 - Tiltak stab

6.1.3 Kommuneplanens handlingsdel

Mål	Strategi	Tiltak	Drift/inv	2022	2023	2024	2025
1	1.1	Frivilligstrategi /kontingentkasse	Drift	100	100	100	100
	1.1.4	Digitaliseringshandlingsplan Vil legge til rette for konkrete tiltak for innsikt i prosesser	Drift/Inv	x	x	x	X
	1.3.1.	Videre arbeid med åpen kommune, legge bedre til rette for innbyggerne, gjennom åpne prosesser, streaming/ kommune-tv av møter, tilgjengelige dokumenter og utvikle et full-skala servicetorg	Drift	x	x	x	X
3	3.1.1	Strategi for heltidskultur - videreføre arbeidet med deltakelse i KS prosjekt Tørn	Drift - eksterne tilskudd	350			
	3.1.1	Redusert sykefravær, innføre nye verktøy / smart løsning i hele kommunen.	Drift -	200	200		
	3.1.2	Kompetanseplaner, sektorene. Alle sektorer få på plass planer. Planene skal ligge til grunn for lederutvikling og rekruttering.	Drift - eksterne OU midler	80	80		
	3.1.2	Lederutviklingsprogram - oppfølging av ledere med	Drift – eksterne	750	750	x	x

Mål	Strategi	Tiltak	Drift/inv	2022	2023	2024	2025
		fokus på økonomistyring og ansvarliggjøring av rollen	OU midler				
3.2	3.2.3	Drive prosjektene «back to school» og «stay at school» for å hjelpe elever og privatister med gjennomføring av videregående skole. Avklares om videre drift i 2021	Prosjekt	X	x		
	3.2.3	Talenthuset – tiltak for ungdom opp til 30 år	Drift	X	X	X	X
3.3	3.3.2	Videreutvikle Gullbring som en arena for kultur og folkehelse	Drift	x	x	x	x
	3.3.3	Opplevelseskortet t til barnefamilier	Drift	X	X	X	X

Tabell 22 - Kommuneplanens handlingsdel - stab

6.2 Oppvekst

Oppvekst

301,1 aktive årsverk (pr. september 2021)

10 enheter

5 skoler (4 offentlige, 1 privat)

ca. 1200 elever

Læringssenteret på SKI har ca 76 elever.

7 barnehager (3 kommunale, 4 private)

ca.500 barnehagebarn

Nome og Midt Telemark Ppt

Nome og Midt-Telemark barnevernstjeneste

6.2.1 Om sektoren

- Sektoren omfatter grunnskoler 1.-10. trinn, kommunale og private barnehager, barnevern, PPT og Senter for kommunikasjon og integrering (SKI).
- Finansiering av private barnehager i samsvar med nasjonale regler
- Kommunen overtok studentbarnehagen, Veslekroa, fra nyttår 2021. Det er i budsjettet lagt til grunn at kommunen viderefører ei drift tilpassa studentenes behov.

- Vedta og finansiere kjøp av skoleplasser og eventuelle spesialpedagogiske tiltak til elever som er hjemmehørende Midt-Telemark kommune, men som får skoletilbudet sitt i annen kommune.
- Vedta og finansiere spesialpedagogiske tiltak for barn som er hjemmehørende i Midt-Telemark kommune, men som har barnehagetilbudet sitt i annen kommune eller i private barnehager.
- Midt-Telemark PPT gir tjenester etter opplæringsloven til barn, unge og voksne med særskilte behov i Midt-Telemark kommune, samt elever og lærlinger i videregående opplæring i kommunene Nome, Notodden, Hjartdal og Tinn. PPT skal også kartlegge, gi råd og utarbeide sakkyndig vurdering for de barn og elever som har behov for det.
- Barnevernstjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg i rett tid. Tjenesten skal også bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår. Sektoren skal finansiere nødvendige barnevernstiltak.

Budsjettet for sektoren er krevende i og med at drifta av sektoren i hovedsak går fra sommer til sommer, mens budsjettet går fra nyttår til nyttår. Flere av tiltaka retta mot barn og elever i barnehage og skole følger slikt sett et annet årshjul enn budsjettåret. Det gjør at tiltaka i hovedsak får en halvårsvirkning, det være seg budsjettøkninger eller budsjettreduksjoner. Om en sammenligner med meldt behov er rammen for sektoren i budsjettet for 2022 om lag 20 mill. lavere enn hva tjenestene meldte inn om ønsket ramme.

Nome og Midt-Telemark PPT

Enheten går inn i 2022 med ei ramme som er om relativ lik rammen for 2021. Tjenesten har de siste årene blitt redusert med om lag 4 årsverk.

Nome og Midt-Telemark Barnevern

I budsjettet for 2022 viderefører man ramma fra 2021, slik at man klarer å legge opp til samme tiltaksnivået. Man legger opp til videreføring og finansiering av et ressursteam i samarbeid med barnevernstjenestene i Vest- og Øst-Telemark.

Nytt er barnevernsreformen som trer i kraft 01.01.2022. Denne innebærer at kommunene får et økt finansieringsansvar for barnevernstiltak. Det vil si fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem, og økte kommunale egenandeler for bruk av spesialiserte hjelpetiltak, spesialiserte fosterhjem, institusjon og akutttiltak. Dette skal gi kommunene bedre muligheter og sterkere incentiver til å prioritere forebyggende tilbud til barn og familier. Kommunen vil bli kompensert for økt økonomisk ansvar gjennom en økning i rammetilskuddet.

Barnehagene

Kommunen har pr i dag tre 4-avdelings barnehager. Resten av barnehagetilbudet blir gitt av private barnehager. I 2021 har barnehagene i Bø-delen av kommunen hatt overføringer i tråd med driftsnivået i de kommunale barnehagene, mens barnehagene i Sauherad har tilskudd definert i tråd med statlig sats. Dette vil endres i fra og med 2022 da overføringene til alle de private barnehagene i kommunen vil få tilskudd med utgangspunkt i driftsnivået i de kommunale barnehagene. Det vil, gitt dagens driftsnivå i de kommunale barnehagene, fra 2022 gi en reduksjon i overføringene til de private barnehagene på om lag kr 2,5 mill.

Nødvendigheten av å organisere barna i kohorter og redusert mulighet til å kunne bruke personell på tvers av avdelinger ved sykdom har redusert fleksibiliteten i bruken av bemanningen. Det gir økt økonomisk risiko.

Skolene

Det er i budsjettet for 2022 lagt inn en økning i driftsrammene for Bø ungdomsskole. GSI tallene viser at man ligger 1 lærerstilling under. Ellers legges de andre skolene på samme nivå som i 2021, justert for årsverksreduksjon fra 01.08. I 2022 ønsker man å starte opp et arbeid med å se på hvordan vi organiserer spesialundervisning i skolene våre. Dette vil bli et prosjekt der man ser på kvaliteten på tilbudet til elevene, samt økonomien rundt det. Vi ønsker også å se litt på organisering av undervisningen totalt sett. Siden skoleåret avviker fra budsjettåret, vil det være behov for en gjennomgang tidlig på året for planlegging av skoleåret 2022/23. Om en legger KOSTRA-tall fra 2020 til grunn, drives skolesektoren i Midt-Telemark kommune fortsatt på et litt høyere nivå enn sammenlignbare kommuner. Dette er det gjort grep for gjennom året 2021, noe som vil si at skolene har gått ned på årsverk. Om en går ned på skolenivå (GSI-nivå) så viser tall at vi nå ligger tett på bemanningsnorm.

Senter for kvalifisering og integrering (SKI)

Tjenesten består av to avdelinger, en for integrering og et læringssenter. I forrige budsjettplan da SKI lå under samfunnsutvikling, ble det lagt opp til å se på en omstilling på bakgrunn av antall flyktninger. Dette ble gjort og ramma for 2021 ble satt ned. Det er gjort slike vurderinger også dette året. Slik det ser ut pr i dag, kan man gå ytterligere ned, men det ligger en viss risiko i at man ikke helt har oversikt over hvor mange man kommer til å bosette i 2022. Man skal i første del av denne budsjettperioden starte opp arbeidet med en flyktningeplan. I forrige budsjettplan ble det lagt opp til en gjennomgang der man skulle se på alternativ organisering med tanke på samarbeid med nabokommuner. Dette arbeidet videreføres i 2022.

6.2.2 Økonomiske nøkkeltall

Økonomi

Tall i 1.000 kroner

Oppvekst					
Beskrivelse	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Utgifter	327 550	0	0	0	0
Lønnsutgifter	223 709				
Driftsutgifter	103 841				
Inntekter	-75 445				
Basis	252 105	252 105	252 105	252 105	252 105
Netto	252 105	252 105	252 105	252 105	252 105
Utgiftsøkninger					
Ny barnevernsreform		5 700	5 700	5 700	5 700
Styrking enkeltvedtak Bøhamna barnehage		403	403	403	403
Styrking enkeltvedtak Folkestad barnehage		441	441	441	441
Styrke grunnskole 1-4		1 000			
Styrke grunnbemanning på Bø ungdomsskule		1 170	1 170	1 170	1 170
Sum økninger i budsjettramme	0	8 714	7 714	7 714	7 714
Utgiftsreduksjoner					
Nye satser på tilskudd til private barnehager		-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Sette samarbeid med IDEA kompetanse og SKI på vent		-187	-187	-187	-187
Kutte i leirskoletilbudet				-395	-395
Holde tilbake styreassistentstillingene i barnehagene		-113	-270	0	0
Sektorspesifiserte tiltak		-12 750	-12 750	-11 960	-11 960
Sum reduksjoner i budsjettramme	0	-15 550	-15 707	-15 042	-15 042
SUM BUDSJETTRAMME	252 105	245 269	244 112	244 777	244 777

Tabell 23 - Økonomiske nøkkeltall Oppvekst

Kommentarer

Tiltak	Beskrivelse	Risiko	Konsekvens
Utgiftsøkninger			
Ny barnevernsreform	Kommunen får ansvar for flere oppgaver selv, noe som medfører annen type finansiering enn tidligere	Medium	Staten går inn og finansierer de ekstra kostnadene kommunen måtte få, men det er alltid en liten usikkerhet knytta til oppdeckningsgrad.
Bøhamna barnehage, styrking rundt enkeltvedtak	Barnehagen har tidligere fått finansiert denne stillingen av IMDI midler, men her er en grense på inntil 4 år, og den er nå over.	Lav	
Folkestad barnehage, styrking rundt enkeltvedtak	Barn som trenger spesiell oppfølging og betydning av å styrke kompetansen blant de ansatte.	Lav	
Styrke grunnskole 1-4 trinn	Vedtak i KS 6.des, styrke grunnskole i 2022.	Lav	

Styrke Bø ungdomsskole med 1 lærer stilling, og 0,8 fagarbeider stilling.	GSI tall viser at skolen ligger under bemanningsnorm. Skolen har fått nye utfordringer som gjør at det er nødvendig å gjøre disse grepene.	Lav	
Utgiftsreduksjoner			
Reduksjon av tilskudd til private barnehager	Tilskuddene til de private barnehagene i Sauherad skal fra 2022 sammenlignes mot kommunalt driftsnivå	Lav	
Sette samarbeid med IDEA kompetanse og SKI på vent	SKI har hatt et samarbeid med IDEA Kompetanse. Dette innebærer at de kan tilby 5 praksisplasser i arbeidslivet til de elevene som trenger et annet tilbud enn å ha ordinær undervisning.	Lav	Statistikken viser at ingen elever har benyttet seg av dette tilbudet de siste to årene.
Kutt i leirskoletilbudet på grunnskolene	Det er pr i dag lovpålagt å gjennomføre minimum 3 overnattinger sammenhengende i forbindelse med leirskole. Hvor man reiser handler om de mulighetene den enkelte kommune har.	Medium	Leirskole er noe man ser i sammenheng med livsmestring og fysisk og psykisk helse.
Fryse styrerassistentsstillingene i de kommunale barnehagene.	De kommunale barnehagene har pr i dag hver sin 10% stilling.	Medium	Disse stillingene er innført med tanke på arbeidsmengdene styrerne har. Styrerassistent er også stedfortreder i styrer sitt fravær, og er med på å skape stabilitet og kontroll på enheten om styrer blir borte en kortere eller lengre periode.
Tilskudd på bakgrunn av barnevernsreform	Kommunene blir kompensert med utgifter tilknyttet innføring av barnevernsreformen	Lav	

Tabell 24 - Tiltak Oppvekst

6.2.3 Kommuneplanens handlingsdel

Kommunen har nå fått på plass en kommunedelplan for Oppvekstsektoren. Den økonomiske statusen og pandemi, gjør at sektoren og også i 2022 vil måtte bruke tid på å konsolidere seg. Det er derfor ikke lagt inn mange nye tiltak. Det som ligger som forslag til tiltak er arbeid som allerede er startet opp. I og med at hele kommunen skal fortsette arbeidet med omstilling, vil det være nødvendig å snu på ulike steiner for sammen får til gode løsninger. Man vil i 2022 fortsatt bruke tid på å danne en ny og felles plattform for samarbeid som vil danne grunnlag for ytterligere tiltak i økonomiplanen.

Mål	Strategi	Tiltak	Drift/inv	2022	2023	2024	2025
1.1	1.1.2	Ungdomsrådet er en del av den ordinære politisk prosessen og høres i alle relevante saker.	Drift	X	X	X	X

Mål	Strategi	Tiltak	Drift/inv	2022	2023	2024	2025
	1.1.5	Styrke samarbeid mellom Ung Arena og skolene	Prosjekt	X			
1.3	1.3.2	Styrker samarbeidet med foreldreutvalga i skole og barnehage i spørsmålet som berører barnas hverdag.	Drift	Opps tart 2022			
3.1	3.1.2	Viderefører LBU (Ledergruppa for barn og unge) og Ressursgruppa (tverrfaglig arbeidsgruppe) som koordinerer samhandling der det er naturlig. 6 møter i året.	Drift	X	X	X	X
	3.1.2	Barnevernet etablerer et ressursteam i samarbeid med tjenestene i Øst- og Vest-Telemark for å forberede seg til Barnevernreformen (2022)	Drift	X	X	X	X
	3.1.3	Oppgradere plan for digitalisering i skulen i 2022, samt videreføring.	Drift	X	X	X	X
	3.1.4	Gjennomføre brukarundersøkingar og gjennomføre og følge opp 10-faktor i einingane.	Drift	X	X	X	X
3.2	3.2.1	Delta i desentralisert kompetanseutvikling i skolen, Regional kompetanseutvikling i barnehagen, samt Kompetanseløftet for spesialundervisning i barnehage, skole og PPT.	Prosjekt	X	X	X	X
	3.2.2	Arbeide systematisk med det psykososiale læringsmiljøet i barnehage og skole og SFO	Drift	X	X	X	X
	3.2.4	Ferdigstille og implementere prosjektet "Se meg" - en modell for systematisk og tidlig identifikasjon av utsatte barn og unge.	Prosjekt	X	X	X	X
	3.2.4	Fortsette implementeringsarbeidet i skolene med "Barn som utfordrer"	Drift	X	X	X	X
	3.2.4	Fortsette arbeidet med omorganisering av spesialundervisning i barnehagene	Drift	X	X	X	X
	3.2.5	Fortsette å ta inn læringar i skule og barnehage	Drift	X	X	X	X
	3.2.6	Greie ut behov for oppgradering/ny ungdomsskule i Bø	Drift	X	X		
	3.2.7	Videreføre og styrke arbeid med overganger i barnehage og skule	Drift	X	X	X	X
3.3	3.3.1	Sørge for å følge opp Nasjonal faglege retningslinjer for mat og måltider i skule og barnehage	Drift	X	X	X	X
	3.3.3	Vektlegge utjamning av sosial ulikskap ved utvikling av alle kommunale tenester som til dømes søskenmoderasjon i SFO, og godt og inkluderende foreldresamarbeid i barnehage og skule.	Drift	X	X	X	X
	3.3.4	Opprettholde tilbudet om barnebase på Gvarv skole og Bø skule. Dette for å ha et tilbod for menneske med behov for kort-og langvarige og/eller koordinerte tenester, med	Drift	X	X	X	X

Mål	Strategi	Tiltak	Drift/inv	2022	2023	2024	2025
		satsing på førebygging og lågterskel behandlingstilbod.					
3.5	3.5.3	Arbeide systematisk med kommunene som ein inkluderande arbeidsplass. Opprettholde språkpraksisplassar i barnehage og skule.	Drift	X	X	X	X
	3.5.3	Utarbeide flyktningeplan	Drift	Opps tart 2022	X	X	X
4.2	4.2.1	Barnehager og skular jobbar aktivt med målsettingar i Rammeplanen for barnehager og Læreplanverket for skulane, i forhold til klima- og gassutslipp.	Drift	X	X	X	X
	4.2.4	Oppretthold satsingen Miljøfyrtårn ute i enhetene.	Drift	X	X	X	X
			Drift	X	X	X	X
			Investering	X	X	X	X

Tabell 25- Kommuneplanens handlingsdel Oppvekst

6.3 Helse og omsorg

369,6 aktive årsverk (pr. september 2021)

5 enheter

93 Institusjonsplasser + 2 kommunale akutte døgnplasser

40 heldøgns omsorgsplasser (Bo og miljø sine bofelleskap og Furumoen)

701 brukere av PLO tjenester innenfor hjemmesykepleie, hjemmehjelp og psykisk helse

6.3.1 Om sektoren

Helse- og omsorgssektoren har definert sju enheter i økonomisystemet til kommunen: *Institusjon, hjemmetjenester, Bo- og miljø, Arbeid, aktivitet og kvalifisering, Forebyggende helse og legetjenester, Tjenestekontor og Fagstab*. Det er fordelt 23 avdelinger på disse sju enhetene. Sektoren ledes av en kommunalsjef, fem enhetsledere og 19 avdelingsledere.)

Sektoren sitt overordnede mål er å sørge for tilstrekkelige og forsvarlige tjenester innenfor hele helse- og omsorgsfeltet. Dette styres i all hovedsak av gjeldende lover, forskrifter og rundskriv.

Endringer for enhetene i 2022 budsjettet

Institusjonstjenester

Vi har i 2022 lagt opp til å ha en dekningsgrad på antall institusjonsplasser på ca. 18% (vi ligger da på nasjonalt nivå). Det er neste år behov for å se på fordelingen mellom demensplasser og somatiske plasser for å imøtekomme det økende behovet for demensplasser. Dette må også sees i sammenheng med oppbygging av heldøgnsomsorgsboliger på Furumoen og en velfungerende hjemmetjeneste. Det er og lagt opp til en turnusgjennomgang på Bø sjukeheim som skal gi positiv effekt inn i budsjettet. Den nye institusjonslegen, som erstatter tidligere tilsynsleger på de ulike avdelingene, starter opp i begynnelsen av 2022 og skal gi en økt kvalitet på legetjenesten på institusjon. Det er og lagt inn kostnader knyttet til kjøp av tjenester fra eksterne for å ivareta brukere vi mangler kompetanse og egne lokaler til å følge opp i egen kommune.

Hjemmetjenester

Hjemmetjenesten ser i 2022 på flere strukturelle endringer. En tar i bruk det digitale verktøyet «Ruteplanleggeren», samordner turnusene for å blant annet få bedre utnyttelse av fagfolk og mulighet for å starte opp heldøgnsomsorgsbolig drift på Furumoen. Det er og et ønske om å samlokalisere hjemmetjenesten i 2022 (er i 2021 lokalisert i en sone på Gvarv og en sone i Bø). I sum skal disse tiltakene gjøre tjenesten mer robust og effektiv. Tjenesten er også styrket i budsjettet med flere årsverk. En vil starte opp arbeidet med forebyggende hjemmebesøk til de som er over 75 år i løpet av 2022 (en del av Leve hele livet reformen).

Bo og miljøtjenesten

Bo og miljøtjenesten skal i 2022 starte et arbeidet med å se på boligstrukturen samlet sett (forprosjekt), der en forventer en økonomisk effekt lenger ut i økonomiplanperioden. I tillegg er budsjettet i enheten styrket med flere årsverk grunnet nye brukere. To av bofelleskapene er også med i TØRN prosjektet i 2022 (videreføring av Heltid), som en håper kan gi mer effektive turnuser.

Forebyggende helse og legetjenester

Ung Arena prosjektet må i 2022 finansieres fullt og helt av egne kommunale midler (prosjektmidlene er brukt opp i 2021). Gvarv legesenter blir ferdigstilt i januar-februar 2022. Psykisk helse og avhengighet styrkes neste med flere årsverk grunnet nye brukere, samtidig som en ser på strukturelle endringer i denne tjenesten, som skal gi en mer effektiv tjeneste.

Velferdsteknologi og digitalisering

Det vil i 2022 bli økt fokus på arbeidet med velferdsteknologi og digitale løsninger (styres av egen plan). Det handler om å øke bruken av det en allerede har startet opp med, men og være aktiv på å ta i bruk ny teknologi (digitale natt tilsyn er ett eksempel på dette). Det er lagt opp til redusert antall årsverk på natt i sektoren ved å ta i bruk ny teknologi på natt.

Nærværarbeid, sjukefraværsoppfølging og mer fleksibel bruk av ansatte

Sjukefraværet i sektoren er høyt og det er en klar målsetting om å få dette ned i 2022. Alle avdelingene i sektoren skal jobbe aktivt med både nærværarbeid og sjukefraværsoppfølging. Dette arbeidet henger sammen med den overordnede satsingen på dette området. Budsjettene er justert ned i tråd med en forventet nedgang av fraværet og mer fleksibelt bruk av ansatte mellom ulike avdelinger

KOSTRA tall 2020

KOSTRA viser at Midt-Telemark kommune bruker mer enn sammenlignbare kommuner innenfor Helse og omsorg og da spesielt innenfor områdene institusjonstjenesten, legetjenesten og hjemmetjenesten. Sistnevnte omfatter tjenester til utviklingshemmede (bofelleskapene i Bo og miljø), tradisjonell hjemmesykepleie og hjemmehjelp og psykisk helse og avhengighet. Telemarksforskning

har i sine analyser av KOSTRA tall for 2020 tallfestet dette merforbruket til om lag 35 mill. Tiltakene vi nå prioriterer i budsjett 2022, og i økonomiplanperioden 2022-25, har et klart mål om å få sektoren ned på samme kostnadsnivå som andre sammenlignbare kommuner.

Tjenestenivå i ny kommune

Tiltakene vi legger opp til i neste års budsjett og økonomiplanperioden vil handle om grunnleggende endringer i måten vi i dag er vant til å jobbe på. Det vil for noen kunne bli dyptgående strukturelle endringer, innføring av nye rutiner og retningslinjer som vil sette nytt preg arbeidshverdagen og utfordre vår forståelse på hva som er «godt nok» til å kunne kalles faglig forsvarlig. I sum vil alt dette påvirke kulturen vi er en del av på arbeidsplassene. Det er et stort og krevende arbeid som skal gjøres, men helt nødvendig for å få på plass en sunn økonomi. Til tross for at vi fortsatt er preget av at det er to kommuner som nylig er slått sammen, at det har vært mye utskiftninger i den overordnede ledelsen de to siste årene og vi har måttet håndtere en krevende pandemi, er det likevel gjennomført mye omstillingsarbeid som viser at vi er på rett vei. (Vedlegg over gjennomførte tiltak og planlagte tiltak)

Det er knyttet høy risiko til gjennomføring av tiltak i budsjettet. Nye lovpålagte tjenestebehov som dukker opp og forsinkelser ved omplassering av overtallige i nye stillinger kan påvirke resultatet. Etterdønninger og konsekvenser av en lang kamp mot pandemien vil også komme til å prege både gjennomføringskraften og tidshorisonten på de tiltakene sektoren nå velger å prioritere.

Det er også verdt å nevne at sektoren i løpet av 2021 har fått på plass noen sentrale styringsdokument, som skal hjelpe sektoren i sitt prioriteringsarbeid.

- Kommunedelplan for Helse- og omsorgssektoren
- Strategisk kompetanseplan for Helse- og omsorgssektoren
- Plan for velferdsteknologi og digitale løsninger
- Handlingsplan for Leve Hele Livet reformen
- Revidert omsorgstrapp
- Nøkkeltall for utviklingen innenfor somatikken og psykisk helse gjennom året

I videre omstillingsprosesser må vi også legge til grunn signaler fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark sitt forventningsbrev til kommunene i 2022 (sept-21).

- Følge opp nasjonal veileder «Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming», publisert av Helsedirektoratet 3. juni 2021
- Følge opp Leve hele livet reformen (2019-2023)
- Følge opp Kompetanseløft 2025, Demensplan 2025, Pårørendestrategi og nasjonal ernæringsstrategi, og se disse i sammenheng.
- Etablert differensierte aktivitetstilbud til hjemmeboende med demens og tatt i bruk de nasjonale faglige retningslinjene for demens i tjenestene. Etablering og videreutvikle innovative og fleksible avlastningstilbud til pårørende.
- Er aktive i etableringen i helsefellesskap for de fire prioriterte pasientgruppene (barn og unge, personer med alvorlige psykiske lidelser og rusproblem, skrøpelige eldre og personer med flere kroniske lidelser).
- Har fokus på kompetansekartlegging og planlegging av kompetanse for å sikre forsvarlig kvalitet
- Fortsette arbeidet med Heltidskultur
- Fokus på å sikre nødvendig kompetanse og kapasitet, og etablerer differensierte tilbud innenfor habilitering og rehabilitering som ivaretar hele bredden av målgrupper
- Gode rutiner som sikrer at folkehelse oversikten er tilgjengelig og blir brukt som grunnlag i all planlegging,

6.3.2 Økonomiske nøkkeltall

Økonomi

Tall i 1.000 kroner

Helse og omsorg					
Beskrivelse	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Utgifter	350 621	0	0	0	0
Lønnsutgifter	287 598				
Driftsutgifter	63 023				
Inntekter	-80 093				
Basis	270 528	270 528	270 528	270 528	270 528
Netto	270 528	270 528	270 528	270 528	270 528
Utgiftsøkninger					
Institusjon (jf. avsnitt om Forvaltningsrevisjonens sin rapport)		8 264	8 264	8 264	8 264
Hjemmetjenesten (jf. avsnitt om Forvaltningsrevisjonens sin rapport)		7 202	7 202	7 202	7 202
Bo og miljø (jf. avsnitt om Forvaltningsrevisjonens sin rapport)		4 729	4 729	4 729	4 729
Forebyggende helse og legetjenester (jf. avsnitt om Forvaltningsrevisjonens sin rapport)		8 053	8 053	8 053	8 053
Arbeid, aktivitet og kvalifisering (jf. avsnitt om Forvaltningsrevisjonens sin rapport)		909	909	909	909
Sum økninger i budsjetttramme	0	29 157	29 157	29 157	29 157
Utgiftsreduksjoner					
Fagstab helse og omsorg (jf. avsnitt om Forvaltningsrevisjonens sin rapport)		-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Arbeidstidsordninger		-12 500	-12 500	-12 500	-12 500
Tildelingskriterier		-9 000	-10 000	-10 000	-10 000
Organisering og lederstruktur		-3 000	-2 000	-2 000	-2 000
Nærværarbeid og fleksibel bruk av ansatte		-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Velferdsteknologi og digitale løsninger		-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Samlokalisering 2:1 strategien				-4 000	-4 000
Allmennlegetjenesten		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Generelle effektiviseringstiltak i sektor		-3 280	-3 280	-3 280	-3 280
Sum reduksjoner i budsjetttramme	0	-40 280	-40 280	-44 280	-44 280
SUM BUDSJETTRAMME	270 528	259 405	259 405	255 405	255 405

Tabell 26 - Økonomiske nøkkeltall Helse og omsorg

Kommentarer

Tiltak	Beskrivelse	Risiko	Konsekvens
Utgiftsøkninger			

Institusjon	Kjøp av tjenester fra eksterne som ikke var hensyntatt i budsjett-21.	Høy	Per i dag har vi ikke lokaler og kompetanse til å håndtere dette selv.
	Lagt inn utgifter til «overliggere» på sjukehus, Dvs., pasienter vi ikke klarer å ta hjem dagen de er ferdigbehandlet	Høy	Vi må påregne at det blir noen overliggere per år, når vi ikke klarer å gi lovpålagte tjenester i hjemmet eller har plass på institusjon
	Kostnadene på turnusene på Jønneberg/Vihus er høyere, slik de er bemannet og organisert i dag, enn det det var tatt høyde for i budsjett-21. Det har på bakgrunn av det vært nødvendig å harmonisere utgifter til variable kostnader.	Høy	Det er høyt sjukefravær på disse avdelingene og organiseringen slik den er per i dag nødvendiggjør denne bemanningen.
	Lagt inn ett årsverk på institusjonslege. Jf. Leve Hele Livet sin handlingsplan	Ingen	Dette er en del av Leve Hele Livet satsingen og skal bidra til mer kvalitet i legetilbudet på institusjon
Hjemmetjenesten	Styrking med årsverk i 2021 for å møte et økende behov og imøtekomme satsningen på å at folk skal kunne bo hjemme så lenge som mulig.	Høy	Dette er et stort satsningsområde i alle våre planer og strategier. En velfungerende hjemmetjeneste er hovedkriteriet og en forutsetning for at folk skal kunne bo hjemme så lenge som mulig.
	Følge opp Leve Hele Livet reformen med forebyggende hjemmebesøk til alle over 75 år (oppstart i løpet av 2022). Jf. handlingsplan for Leve Hele Livet.		Ett av tiltakene vi ønsker å starte opp som ett viktig ledd i strategien for å hjelpe folk til å kunne bo hjemme så lenge som mulig.
Bo og miljø	Nye brukere som har kommet i 2021 og nye som kommer i 2022.	Høy	Lovpålagte tjenester og må følges opp.
Forebyggende helse og legetjenester	Prosjektmidlene til Ung Arena er brukt opp og må finansieres tilnærmet fullt og helt av egne midler i 2022.	Høy	Vi er forpliktet til å fortsette prosjektet Ung Arena ut 2022. Må avklares tidlig i 2022, videre aktivitet og overgang til ordinær drift fra 2023.
	Psykisk helse og avhengighet har fått nye brukere knytt til bofellesskapet Hågålia.	Høy	Lovpålagte tjenester og må følges opp.
Arbeid, aktivitet og kvalifisering	Helårseffekt av dagtilbudet Tanke.	Høy	Vi er i startfasen i oppbyggingen av ulike avlastningstiltak for hjemmeboende med demens. Lovpålagt tjeneste

			og en viktig bærebjelke i demensomsorgen.
Utgiftsreduksjoner			
Fellestjenester i helse og omsorg	Vi har per nå ingen ansatte i Bemanningsenhet, samt at felles poster på kurs o.l. er satt til et minimum	Middels	Vi flytter arbeidet med å finne vikar til den respektive avdeling og deres vikarbudsjet. Kompetanseheving i 2022 må skje innenfor ulike tilskuddsordninger og internt
Arbeidstids-ordninger	Vi ønsker å benytte bemanningsfaktor, turnusoppsett og organisering fra Sauherad Bygdeheim som mal for Bø sjukeheims sine somatiske avdelinger. Det skal og gjennomføres en ny gjennomgang av turnusen på Løvlund sine avdelinger.	Høy	Dette vil medføre endringer i måten ansatte jobber på og en del av de ansatte må over i omstilling.
	Bofellesskapene Solbakken og Notevarp er med i prosjektet Tørn (Nasjonal satsing i regi av KS og Helsedirektoratet). Skal prøve ut nye måter å organisere arbeidet og arbeidstiden som gir effekt på kontinuiteten i tjenesten og forutsigbarhet og trygghet for brukere og ansatte (må også sees i sammenheng med Velferdsteknologi og digitalisering)	Høy	Dette vil medføre endringer i måten de jobber på.
	Samordne turnus i hjemmesykepleien sone Bø og sone Gvarv. Bedre utnyttelse av fagpersonell (må sees i sammenheng med 2:1 strategien, Velferdsteknologi og digitalisering)	Høy	Dette vil medføre endringer i måten ansatte jobber på
Tildelingskriterier	Resultatet fra arbeidspakken rundt Tjenestekontor, og tallene vi får fra KOSTRA, viser at det er behov for å se nærmere på hvilke tildelingskriterier vi benytter for å gi tjenester og hvilke kriterier vi benytter for å avslutte de. Vi trenger å se på det med «nye» og «andre» fagbriller (hjemmesykepleie, hjemmehjelp, psykisk helse og avhengighet, institusjon og Bo- og miljø). I dette ligger det også et signal om en vridning innenfor psykisk helse om å prioritere barn og unge.	Høy	Dette vil medføre endringer i måten ansatte jobber på og hvordan innbyggerne opplever tjenestene (tjenestenivå). Noen avdelinger vil måtte nedjustere på antall årsverk, noe som medfører at ansatte må over i omstilling.
Organisering og Lederstruktur	Redusere fagstab og enhetsledergruppen med minimum 2 årsverk	Høy	Det blir færre til å utføre lederoppgaver og til å følge opp omstillingsarbeid. Det betyr at en del av de ansatte må over i omstilling.
	Se på organisasjonsstrukturen innenfor ledelse (i hele sektoren) og fagstaben	Høy	Vurdere andre løsninger på ledernivå og se på oppgavefordeling i de ulike rollene. Det kan også bety

			at en del av de ansatte må over i omstilling.
Nærværarbeid og fleksibel bruk av ansatte	Få på plass ny organisering, kultur og praksis på «flyt» av personell mellom avdelinger for å hindre innleie ved fravær.	Høy	Dette vil medføre endringer i måten ansatte jobber på.
	Sektoren har et høyt sjukefravær og må i 2022 ha stort fokus på både nærværarbeid og sjukefraværsoppfølging. Sektoren er allerede med i «Tett på» prosjektet og blir også en del av kommunen sitt nye satsingsområde i 2022 (tittel på dette er ennå ikke definert).	Høy	Dette vil medføre endringer i måten vi jobber på både ifht ledelse, men og ute på de respektive arbeidsmiljø.
Velferdsteknologi og digitale løsninger	Få på plass digital «hjemme» oppfølging som betyr at tjenestene får mer tid på reelle behov og forebyggende helsehjelp, og mindre tid på rutinemessig oppfølging. Ett konkret eksempel er digitale tilsyn på natt som kan erstatte fysisk tilsyn. Dette skal vurderes i hjemmesykepleien og i Bo- og miljøtjenesten.	Høy	Dette vil medføre endringer i måten ansatte jobber på, og hvordan brukere/pasienter mottar tjenester på.
	Ta i bruk langt flere medisindispensere, GPS'r, dørarmer etc. enn det vi gjør i dag (følge opp målene i plan for Velferdsteknologi og digitale løsninger). Være mer proaktive og teste ut flere nye løsninger som er tilgjengelige.	Høy	Dette vil medføre endringer i måten ansatte jobber på, og hvordan brukere/pasienter mottar tjenester på.
	Elektronisk ruteplanlegger er en av komponentene i den helhetlige løsningen for effektivisering av pleie- og omsorgstjenesten, Visma Flyt Omsorg. Ved bruk av kunstig intelligens finner ruteplanleggeren de best rutene for hjemmetjenesten basert på en rekke kriterier, hvorav flere blir bestemt av hjemmetjenesten selv. Dette er med på å effektivisere (15% mindre reisetid og tid til flere oppdrag)	Høy	Dette vil medføre endringer i måten ansatte jobber på.
Samlokalisering (2:1 strategien)	Samlokalisere hjemmesykepleien sone Bø og Sone Gvarv. At de flytter inn i samme lokale (må sees i sammenheng med arbeidstidsordninger, Velferdsteknologi og digitalisering)	Høy	Dette vil medføre endringer i måten de jobber på.
	Samlokalisere Helsestasjonene på Gvarv og Bø ved at de flytter inn i samme lokale.	Middels	Dette vil medføre endringer i måten de jobber på.
	Vi har per i dag to separate institusjonsbygg som ligger langt fra hverandre (Sauherad Bygdeheim og Bø sjukeheim). Maks effekt på samordning av ressurser vil en først kunne få ved å ha alt samlet under ett tak. Dette er et stort prosjekt og må utredes. Mulig forprosjekt legges inn mot slutten av økonomiplanperioden.	Høy	Stor investeringskostnad (finansiering). Det må og avklares hvor institusjonen skal ligge.

	Boligstruktur innenfor Bo og miljø. Færre bofellesskap (bygge større enheter). Dette arbeidet starter opp med et forprosjekt i 2022 (finansiert med investeringsmidler – teknisk), og mulig byggestart i 2023. Forventet effekt vil først komme i 2024.	Høy	Dette vil medføre endringer i måten ansatte jobber på, og hvordan brukere/pasienter mottar tjenester på.
	Helseadministrasjonen flytter ut av lokalene i Gamleveg fra og med 1.1.2021. Bygget blir frigjort til annet bruk (ev. utleie eller stå tomt)	Middels	Vi må finne andre kontorlokaler til de som per i dag har kontorplass der.
Allmennlege tjenesten.	Ha fokus på rett bruk av legetakst. Begrense innleie av vikarer.	Høy	Gjennomføre kurs og tett oppfølging av lege ifht bruk av legetakst. Jobbe for å få fast ansatte i ledige legehjemler.
	Redusert utgiftene knytt til tilsynslege funksjon på institusjonene	Lav	Har erstattet tilsynslegene med en egen institusjonslege.

Tabell 27 - Tiltak Helse og omsorg

6.3.3 Kommuneplanens handlingsdel

(utdrag fra kommunedelplanen Helse og omsorg 2020-31)

	Mål	Delstrategi	2022	2023	2024	2025
1.1	Innbyggere i M-T opplever tilhørighet til ny kommune	Aktivt bruk av ungdomsrådet. Sikre barn og unge informasjon og rett til å bli hørt i alle saker som gjelder dem, både ved psykososial, psykisk og somatisk helsehjelp. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle saker som angår dem.	x	x	x	x
		Videreføre og videreutvikle Ung Arena. Etablere og styrke felles møteplasser og tiltak for barn, unge og barnefamilier i kommunen.	x	x	x	x
1.2	M-T har en sterk og aktiv frivillig sektor	Følge opp og initiere mulige samskappingsprosjekt mellom kommunen og frivillig sektor i arbeidet med bl.a. Leve hele livet reformen, Ung Arena og Sammen Mot.	x	x	x	x
1.3	Kommune, næringsliv og innbyggere har tillit til hverandre	Ha tjenestekontor som tildeler tjenester etter gjeldende regler. Arbeide etter kvalitetsmålene i den nasjonale kvalitetsstrategien.	x	x	x	x
2.3	M-T er en attraktiv skole- og studiested	Fortsette med samarbeidsmøte mellom kommune og USN/SSN vedrørende helsetjenester. Vurdere økt legeressurs spesielt retta mot ungdom/studenter.	x	x	x	x
		Ung Arena prosjektet etablerer aktiviteter på Gvarv	x	x	x	x
3.1	Midt-Telemark kommune gir gode, effektive og tilpassa tjenester til innbyggerne	Følge opp handlingsplanen for allmennlegetjenesten Videreføre heltidskultur i alle tjenester. Tilby studenter og lærlinger som er kvalifisert fast stilling etter endt utdanning.	x	x	x	x

	Bygge opp spesialiserte tjenester der det er nødvendig og/eller formålstjenlig (demensomsorgen, rehabilitering, habilitering, psykisk helse, tildeling m.m.) Skape fagmiljø som både er stabiliserende og rekrutterende, og legge til rette for kompetanseheving. Etablere simulering- og ferdighetssenter for kompetanseheving for ansatte. Utarbeide en overordnet strategisk kompetanseplan, gjennomføre kompetansekartlegging og utarbeide avdelingsvis kompetanseplaner. Gjennomføre etisk refleksjon i alle avdelinger.				
	Helsefremmende tiltak, tidlig innsats og forebygging skal gjennomsyre arbeidet i Omsorgstrappen. Dreie fokus fra individuell oppfølging til gruppetilbud. Øke tverrfaglig innsats for å forebygge vold og overgrep, og ivareta utsatte gjennom prosjektet "Sammen Mot". Videreføre og videreutvikle Ung Arena prosjektet. Få det over i ordinær drift etter endt prosjektperiode (2022). Prioritere tilstrekkelig legedekning (til at de også kan drive forebyggende arbeid) og kommunalt ansatt lege med geriatrikompetanse på institusjon. Gjennomføre forebyggende hjemmebesøk for eldre og som fyller 75 år. Styrke det systematiske ernæringsarbeid i hjemmetjenesten og institusjon	x	x	x	x
	Legge til rette for elektronisk bestilling av kommunale tjenester. Videreføre digitaliseringsprosjekt på helsestasjonen. Videreføre velferdsteknologitiltak i tråd med egen plan for dette. Sikre optimal utnyttelse av fagprogrammene Visma Profil, Ressursstyring og CosDoc Ha en aktiv og offensiv holdning til å prøve ut nye digitale verktøy innenfor alle tjenesteområdene.	x	x	x	x
	Være «nysgjerrig» på hvordan andre kommuner løser sin oppgaver innenfor Helse- og omsorgssektoren. Arbeidet etter prinsippet "hva er viktig for deg" Tilstrebe færrest mulig personal per bruker. Bruke NOU "Det viktigste først" og utarbeide lokale prioriteringsnøkler som implementeres i Omsorgstrappen. Alle enheter skal ha oppdaterte kompetanseplaner og felles opplæringspakker for nyansatte.	x	x	x	x

		Alle vedtak bør være tidsavgrensa, med faste evalueringstidspunkt.				
		På de tjenesteområdene der det er åpning for å kunne velge om en vil yte tjenester til innbyggere fra andre kommuner, skal en ha system som sikrer at en har ivaretatt egne innbyggere først før en tilbyr tjenester til andre. Utarbeide retningslinjer for å ta betalt for tjenester som ytes til innbyggere i andre kommuner	x	x	x	X
		Utarbeide og Implementere "Omsorgstrappen" i Helse- og omsorgssektoren. Omsorgstrappen skal bl.a. brukes som ett konkret verktøy i tildeling/avslag av tjenester (saksbehandling) og i utøvelsene/evalueringen av dem.	x	x	x	X
3.3	Innbyggerne i Midt-Telemark har et aktivt og helsefremmende liv	Bruke helsekonsekvensutredninger ved utarbeiding av temaplaner, meldinger og planlegging av nye tiltak.	x	x	x	X
		Videreføre og videreutvikle Ung Arena. . Ha et forpliktende system for individuell plan og koordinatorfunksjon (jf. punkt under 3.1.2).	x	x	x	X
3.4	Innbyggerne i M-T med behov for tilpassa tjenester skal kunne bo hjemme så lenge som mulig.	Legge til rette for flere generasjonsmøter på institusjonene.	x	x	x	X
		Utvikle dagtilbud for menneske med demens. Lage et tilbud slik at nær familie eller andre nære relasjoner kan utøve privat avlastning som en av avlastningstjenestene i demensomsorgen. Satse på hukommelsesteam og hverdagsrehabilitering. Øke kompetansen i hjemmetjenesten til å kunne ta imot nye oppgaver. Øke samarbeidet mellom hjemmetjenesten og frivillige. Ha gode avlastningsordninger og opplæringstilbud for pårørende	x	x	x	X
		Etablere rehabiliteringsavdeling med spissa kompetanse (vurdere interkommunalt samarbeid). Videreutvikle hverdagsrehabilitering.	x	x	x	X
3.5	Alle har lik anledning til å delta i aktiviteter i samfunnet uavhengig av funksjonsnivå, sosial, kulturell eller økonomisk. Bakgrunn	Videreføre og videreutvikle frivilligsentralene, DRIV, Frisklivssentralen og Ung Arena. Jobbe for transportordninger som bidrar til at flere kan delta	x	x	x	X

Tabell 28 - Kommuneplanens handlingsdel Helse og omsorg

6.4 Teknisk

66,3 aktive årsverk (inkl. renhold Gullbring.)

3 enheter.

8 reguleringsplaner, ca. 400 forskjellig type byggesaker og ca. 110 oppmålingsforretninger

Arbeid med kommunale avgifter og eiendomsskatt.

230 km kommunale veger og gang- og sykkelveier.

478 km kommunale vann-, avløps- og overvannsledninger. 5 renseanlegg og 3 vannverk.

65 000 m² eide og leide bygg.

Landbruk betaler ut et produksjonstilskudd på i underkant av 100 mill årlig.

6.4.1 Om sektoren

Sektoren har ansvar for at det blir lagt til rette slik at interne og eksterne kunder får utført de tjenestene som blir forventa. I dette ligger det planlegging, godkjenning av eiendom og bygg og leveranser av infrastruktur og tjenester innenfor vei, vann, renovasjon og avløp. Teknisk har ansvar for at skoler, barnehager, helsebygg og kommunale leiligheter er funksjonelle, og i så god stand som mulig. Videre har teknisk ansvar for å planlegge og bygge nye formålsbygg og utleieboliger i tråd med kommunale vedtak. Dette er viktige oppgaver for at Midt-Telemark kommune skal være fremtidsrettet, og et godt sted å bo som er tilrettelagt for videre vekst.

Den største utfordringen for sektor teknisk er at ca. 10 ansatte går av med pensjon i de nærmeste årene, og det setter vår produksjon i fare. Denne prosessen er nå i gang. Det er derfor viktig å bli kjent med når de forskjellige ansatte planlegger å gå av med pensjon og lage en plan for å sikre at en har riktig kompetanse inn i fremtiden.

Plan, byggesak og oppmåling

Disse fagområdene er det viktig å ha nok og riktig kompetanse, for å sørge for riktig og rask saksbehandling og god service innenfor næringsutvikling. Vi vil innføre økt digitalisering innfor disse områdene så snart programvaren er klar.

Eiendom

Teknisk har ansvar for en stor eiendomsmasse. Foruten å drive godt vedlikehold er det viktig å ha orden på ut og innleie av boliger. Statusen nå er god, men vi har litt for mange ledige boliger og er avhengig av at det kommer flykninger for å få budsjettoppnåelse. Pr dato leier vi stort sett av stiftelsen vår og Bø kommunale eiendom A/S. Det er avvik mellom husleiene i Bø og Sauherad. Arbeidet med en samordning har startet i 2021, men det vil ta tid føre dette gir økonomisk virkning. Innsparinger på vedlikehold mindre utleiemarginer gir større muligheter for budsjettavvik.

Vei

Det er gjort mye bra arbeid på vei i 2021, men satsingen vil bli redusert som følge av reduserte budsjettet. Et av områdene som har store etterslep er våre bruer. Det har vi med i neste års investeringsbudsjett og i årene som kommer. Redusert vedlikehold over flere år vil gå ut over veienes evne til å takle ekstremvær.

VAR

Arbeidet med ny VA plan har startet opp og vil bli politisk behandlet så snart vi har klart et forslag. Det er store etterslep i Sauherad delen av ny kommune både for ledningsnett og på deler av vannverket. Vår satsing vil være på vannledningen mellom Akkerhaugen og Sauherad kirke, og en vil se på hva vi kan gjøre for å skaffe Holtsås bedre vann. Videre har vi planer om å bytte ut gamle rørgater for å få redusert lekkasjer både i vann og avløpsnettet. Område Gvarv sentrum må ryddes i under bakken, da det er altfor mange feilkoblinger mellom overvann og kloakk. Prosjektering vil bli startet opp i 2021. Videre er det planlagt oppstart av fysisk arbeid i 2022 og 23. Alle forslåtte investeringer er lagt inn i selvkost beregningene for vann og avløp. Prisene for VAR vil i snitt gå ned med 3,4 % i 2022, men en må regne med at en minst er tilbake på prisnivået som var i 2021 for 2023.

Brann og redning har 2 stasjoner i vår kommune. Stasjonen på Gvarv har noen avvik som må rettes. Dette vil bli jobbet med i 2022 og kostnadene vil bli lagt inn i leieavtalen med Nome og Midt-Telemark brann og redning. Pr. Dato finnes det ingen avtale.

Krav fra Opplysningsvesenets fond har gitt et tilbud om å leie parkeringsplassen ved Bø senteret for kr. 360.000,-. Her forgår det forhandlinger. I tillegg har vi ikke betalt eller fått krav om leie for 3000 m2 med tomt til Grautknapp. Området er regulert til institusjon. En sum er lagt inn i investeringsbudsjettet med tanke om å gå i forhandlinger om kjøp.

Inngåtte avtaler rundt dagens stinett vil bli fulgt opp. Dette gjelder også avtaler om parkering for stinett og skiløyper.

For alle nye investeringer vil det være av avgjørende betydning at en får klarlagt behovet for driftsmidler, og finner rom for å legge dette inn i fremtidige budsjett. Uten en slik godkjenning bør ikke tiltak startes opp.

Totalt sett har vi redusert budsjettet som vi hadde i 2021 med kr. 2.500 mill. Dette gir oss mye mindre handlerom til å utføre nødvendige oppgaver som oppstår i løpet av året. Det vil også være utfordrende å finne rom for opprettingspakker hvis det oppstår avvik i løpet av året. Det er viktig å minne om at VAR og byggesak, plan og oppmåling er områder for selvkost og er betydelige deler av vårt budsjett som det ikke gir samme handlingsrom for sparing.

6.4.2 Økonomiske nøkkeltal

Økonomi

Tall i 1.000 kroner

Teknisk					
Beskrivelse	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Utgifter	162 090	0	0	0	0
Lønnsutgifter	48 922				
Driftsutgifter	113 168				
Inntekter	-108 937				
Basis	53 153	53 153	53 153	53 153	53 153
Netto	53 153	53 153	53 153	53 153	53 153
Utgiftsøkninger					
Taksering av eiendomsskatt		1 200			
Renhold i Gullbring		1 900	1 900	1 900	1 900
Telemarksveka, kr. 200.000,- i 2021		300			
Renhold og strøm i Bøhavna barnehage		562	562	562	562
Ekstraordinær økning av forsikring		403	403	403	403
Bø sjukeheim, renhold og FDV kostnader i ny avdeling		0	0	0	0
Bø sjukeheim, renhold. Endret bruk av kortidsavdeling		350	350	350	350
Renhold av brakker Bø skule		245	245	245	245
Sum økninger i budsjettramme	0	4 960	3 460	3 460	3 460
Utgiftsreduksjoner					
Reduserte driftsmidler veg		-250	-250	-250	-250
Reduserte driftsmidler bygg		-750	-750	-750	-750
Økt utleie fra 10 til 11 mnd pr. år		-700	-700	-700	-700
Fraflytting legesenter Gvarv		-300	-300	-300	-300
Nedleggelse av svømmehall Gvarv		0	0	0	-300
Reduserte fjervarme kostnader		-100	-100	-100	-100
Redusert bemanning for plan, byggesak og oppmåling		-400	-450	-840	-840
Barnevern inn i kommunens bygg					-1 000
Redusert innbet. til Nome og Midt-Telemark næringsutvikling		-1 000			
Reduksjon av bygningsmasse, tverrsektoriell arbeidspakke		-5 264	-5 264	-5 264	-4 264
Sum reduksjoner i budsjettramme	0	-8 764	-7 814	-8 204	-8 504
SUM BUDSJETTRAMME	53 153	49 349	48 799	48 409	48 109

Tabell 29 - Økonomiske nøkkeltall Teknisk

Kommentarer

Tiltak	Beskrivelse	Risiko	Konsekvens
Utgiftsøkninger			
Deflator økning av budsjett for byggesak, plan og oppmåling.	Deflator 2,3%	Middels	Mangel på måloppnåelse
Taksering av eiendomsskatt	Må gjøres i 2022. Årlig økt inntjening er satt til kr. 2 mill.	Høy	Svakere budsjettdekning hvis en ikke gjennomfører tiltaket..
Renhold i Gullbring	Teknisk fikk 2,7 nye ansatte	Middels	Teknisk overtok dette ansvaret høsten 2021.
Telemarksveka	Det ligger kr. 200 tusen i budsjettet for 2021. Budsjettet er økt til kr. 500 tusen.	Lav	Større bidrag i forbindelse med World cup på rulle ski.
Bøhavna barnehage, renhold og strøm	Vi overtok Bøhavna fra og med sommeren 2021. Ikke lagt inn i budsjett	Middels	Overtok renhold fra sommeren 2021

Ekstraordinær økning av forsikringspremie	Vi fikk et krav på 10 %. Dette ble prutet ned til 4 %.	Høy	
Bø sykehjem. Renhold i ny avdeling	Vi trenger en 50% stilling.	Lav	Ikke opprettet og ikke lagt inn i budsjett.
Bø sykehjem. Renhold	Økt bruk av korttidsavdelingen fører til mye ekstra vask og nedvask.	Høy	Stor gjennomstrømming av pasienter fører til mye mer renhold og nedvask av rom.
Renhold av brakker ved Bø barneskole	Brakkene gir ekstra areal til skoledriften.	Middels	Vi får mer å renholde grunnet øktareal.
Utgiftsreduksjoner			
Reduserte driftsmidler veidrift	Mindre penger til vedlikehold	Middels	Reduksjonen kan aksepteres i ett til to år uten for store konsekvenser. Økt fare for skader ved flom.
Redusert vedlikehold til drift av bygg.	Mindre penger til vedlikehold	Middels	Reduksjonen kan aksepteres i ett til to år uten for store konsekvenser. Dette gjør oss svært sårbare når vi får større og uforutsette hendelser. En direkte fare for budsjettresultatet.
Økt utleie fra 10 til 11 måneder pr. år	Pr. I dag har vi lagt inn forventet utleie på 10 mnd. Årlig.	Høy	Tiltaket har høy risiko for mangel på total måloppnåelse i teknisk. Dette skyldes bl annet at 24 omsorgsleiligheter på Furumoen svært svak utnyttelse - en utfordring for tildelingskontoret.
Flytte fra Gvarv legesenter	Reduksjon i energi og renhold	Lav	Nytt legesenter er budsjettet inn i 2022.
Nedleggelse av svømmehallen på Gvarv	Utnytte Gullbring bedre.	Lav	Administrasjonen vil foreslå at dette tiltaket utsettes i noen år, til summen som må tilbakebetales i tippemidler blir redusert. I dag er dette kr. 550 tusen.
Reduserte fjernvarmekostnader	Kontrakten med Bø fjernvarme har gått ut og vi er i forhandlinger om en ny. Forventer lavere pris.	Lav	Direkte positivt utslag i regnskapet.
Redusere bemanning i avdeling for plan, byggesak og oppmåling.	Bemanningen på plan bli redusert. Vi forventer også at bemanningen på oppmåling vil bli redusert på sikt. To stillinger blir erstattet med en stilling.	Middels	Vi vil i en overgangsfase ha redusert bemanning på plan.
Flytte barnevern	Målet er å flytte barnevern inn i kommunalt eid bygg i 2025 når leieavtalen går ut.	Lav	Vi utnytter egne bygg bedre. I tillegg vil dette generere inntekter fra våre samarbeidspartnere.
Redusert innbet. til Nome og Midt-Telemark næringsutvikling	Redusert innbetaling med 1 mill i 2022, jf. KS vedtak 6. des.	Lav	
Flere kommunale enheter slår seg sammen. 2 til 1 prinsippet.	Det blir umiddelbart opprette en tverrsektoriell arbeidspakke, ledet av teknisk, som har den klare målsettingen å redusere bygningsmassen som vil eier eller leier.	Høy	Lavere driftskostnader ved at en slår sammen like enheter.

Tabell 30 - Tiltak Teknisk

6.4.3 Kommuneplanens handlingsdel

Mål	Strategi	Tiltak	Drift/inv	2022	2023	2024	2025
1	1.1.1	Sikre medvirkning	Ingen	x	x	x	x
2	2.4.3	VAR Investering. Oppgradere eksisterende anlegg i bakken	Inv	500`			
2	2.2.2	Styrke samhandling mellom næring, landbruk og reiseliv.	Ingen	x	x	x	x
4	4.2.1	Dette er en del av arbeidet når nye investeringer settes i gang	Drift og inv	x	x	x	x
	4.2.2	Vedlikehold av bygg og vei. Ligger i budsjett.	Drift og inv	x	x	x	x
	4.3.2	GS veger langs hovedveiene.	Pådriver	x	x	x	x
	4.6.1	Integrere arbeidet som motvirker klimaendringer i planer og prosjekt	Drift og inv	x	x	x	x
3	3.3.7	Drift og investering fra temaplan for sykkel. Arbeidet må innarbeides i samarbeid med vei og VA drift og utbygginger.	Drift og inv	x	1 650	x	1 000
			Drift	X	X	X	X
			Investering	X	X	X	X

Tabell 31 - Kommuneplanens handlingsdel Teknisk

Beregning av VAR gebyr. Priskorreksjoner for 2022 og foreløpig prognose for de neste årene.

Gebyrendring fra året før	2022	2023	2024	2025
Vann	0,0 %	4,1 %	3,5 %	2,1 %
Avløp	-2,0 %	5,0 %	5,0 %	3,2 %
Renovasjon	-5,0 %	0,0 %	0,0 %	5,0 %
Slamtømming	-10,0 %	0,0 %	-0,1 %	0,0 %
Feiing	0,0 %	0,0 %	0,0 %	4,1 %
Samlet endring	-3,4 %	2,6 %	2,5 %	3,1 %

Tabell 32 - Beregning av VAR gebyr

6.5 Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd

Kommunen sitt ansvar for kirken er gitt i kirkeloven § 15. Den sier blant annet:

Kommunen utreder følgende utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd:

- utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker,
- utgifter til anlegg og drift av gravplasser
- utgifter til stillinger for kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og til daglig leder av kirkelig fellesråd,
- driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder utgifter til administrasjon og kontorhold,
- utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring,
- utgifter til kontorhold for prester.

Fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til kirkelig undervisning, diakoni, kirkemusikk og andre kirkelige tiltak i soknene.

Utgiftsdekningen skal gi grunnlag for at det i soknene kan holdes de gudstjenester biskopen forordner, at nødvendige kirkelige tjenester kan ytes, at arbeidsforholdene for de kirkelige tilsatte er tilfredsstillende og at menighetsråd og fellesråd har tilstrekkelig administrativ hjelp.

Etter avtale med kirkelig fellesråd kan kommunal tjenesteyting tre i stedet for særskilt bevilgning til formål som nevnt i denne paragraf.

Kommunen kan ta opp lån for finansiering av sine forpliktelser etter første ledd bokstav a og b.

Representant for kirkelig fellesråd kan gis møte- og talerett i kommunale organ når disse behandler saker som direkte berører fellesrådets virksomhet.

Midt-Telemark kyrkjeleg fellesråd sitt budsjettforslag er lagt ved som vedlegg til dette budsjettdokumentet. I budsjettforslaget er det bedt om:

Kr 7.600.000 i driftstilskudd for 2022 og et investeringsstilskudd på kr 2.900.000 for 2022.

Kommunedirektøren sitt budsjettforslag inneholder:

- Kr 7.400.000 i driftstilskudd
- Kr 2.900.000 i investeringstilskudd

6.6 Interkommunale samarbeid

6.6.1 Barnevern

Midt-Telemark barnevernstjeneste sine viktigste oppgaver er å gjennomgå meldinger og undersøkelser innen frist, iverksette nødvendige hjelpetiltak for de barn og foreldre som er i behov av dette. Oppfølging av fosterbarn/fosterhjem og biologiske foreldre. Barneverntjenesten sitt arbeid er i stor grad styrt av et strengt lovverk og tidsfrister.

01.01.22 trer ny Barnevernsreform i kraft. Denne innebærer at kommunene får et økt finansieringsansvar for barnevernstiltak. Det vil si fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem, og økte kommunale egenandeler for bruk av spesialiserte hjelpetiltak, spesialiserte fosterhjem, institusjon og akutttiltak. Dette skal gi kommunene bedre muligheter og sterkere insentiver til å prioritere forebyggende tilbud til barn og familier.

6.6.2 PPT

Midt-Telemark PPT er ei interkommunalt kontor for Midt-Telemarkkommunene. Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) er kommunens rådgivende og sakkyndige instans i spørsmål som omhandler barn, unge og voksne som har særlige utfordringer knyttet til opplærings- eller oppvekstsituasjonen. Midt-Telemark PPT gir i tillegg tjenester etter opplæringsloven til elever og lærlinger i videregående opplæring i Midt-Telemark og Øst-Telemark.

6.6.3 Kommuneoverlege

Kommuneoverlegen i Midt-Telemark er tilsatt i 100 % stilling og er en lovpålagt oppgave, som blir utført i et samarbeid med Nome kommune. Kommuneoverlegen har som oppgave å påse at kommunene blant annet har den nødvendige helsemessige beredskap, har kontroll på helsetjenestene og sykdomsforholdene i kommunene og ellers sikre at kommunen har faglig kvalitetssikring etter internkontrollforskriften.

6.6.4 Midt-Telemark IKT

Midt-Telemark IKT er et interkommunalt samarbeid for Midt- Telemarks kommunene.

Hovedoppgavene er å planlegge, utvikle og drifte data og telefonløsninger til enhetene i Nome og Midt-Telemark kommune, samt samarbeidstiltakene i Midt-Telemark. Ramma til Midt-Telemark IKT er justert noe opp som følge av økte lisenskostnader. Digitale løsninger er et av de viktigste arbeidsverktøya for hver arbeidstager i kommunen, og det er viktig å ha gode og robuste løsninger som ivaretar sikkerhet og funksjonalitet.

6.6.5 Nome og Midt-Telemark Landbrukskontor

Nome og Midt-Telemark Landbrukskontoret har ansvaret for forvaltningen av landbrukspolitikken for kommunene Midt-Telemark og Nome. Kontoret har 8 fast ansatte og 2 prosjektmedarbeidere som, ved siden av å forvalte tilskuddordningene som ligger til sektoren, er rådgivere på områder som jordbruk, skogbruk, viltforvaltning, vannforvaltning og tilleggsnæringer. Nome og Midt-Telemark kommune er en av landets største fruktkommuner og verdiskapingen fra primærnæringsa er stor. Midt-Telemark kommunes andel er kr 3,362 mill.

- For 2022 legger en opp til samme nivå på våre tjenester som tidligere.
- Det er spennende med ny regjering, det kan fort komme endringer i landbrukspolitikken som berører oss. Det som en i så fall bør forvente er større fokus på økonomiske ordninger, noe som betyr økt trykk på oss.
- Vi trenger rom for å være mer «på» dvs vi trenger å kunne jobbe prosjektretta med nye løsninger for landbruket (grønt skifte osv). Det ligger ikke prosjektmidler i vårt budsjett utover de prosjekt som allerede er finansiert, men vi ønsker oss rom for å kunne jobbe med å sette nye prosjekt på dagsorden.
- Vi må jobbe med areal ute av drift, Statsforvalteren har forventning om det. Det betyr økt press. I første omgang har vi en «gratis ressurs» fra NAV. Vi håper å komme et godt steg videre med denne, men videre må vi kanskje tenke løsninger som har en prislapp.
- Vi opplever stort fokus på kontroll. Det forventes at **VI** utfører mange kontroller, og vi settes sjøl under lupa. I år har vi hatt kontroll av Statsforvalteren og EØS/EU. Det siste var særs krevende, selv om den var veldig begrenset. Kontrollen var knyttet til delegasjon fra Mattilsynet. Men dette gjør at vi må ha system og kontroll på vårt eget arbeid.

6.6.6 Midt-Telemark Næringsutvikling AS (MTNU)

MTNU er et regionalt næringssselskap, med 4 ansatte. Selskapet er Nome og Midt-Telemark kommunes næringssselskap og har som oppgave å bidra til regional og økonomisk utvikling ved å bistå kommuner, etablert næringsliv og nye ideer for næringsutvikling og næringsetablering i Midt-Telemark og Nome kommuner. Selskapet samarbeider tett med kommunene, Universitetet i Sør Øst Norge, videregående skoler og andre regionale aktører for å etablere Midt-Telemarkregionen som et attraktivt sted for etablering av nytt bærekraftig næringsliv. Midt-Telemark kommunes andel er kr 1,995 mill. Deflator justert.

6.6.7 NAV Midt-Telemark og Nome

NAV Midt-Telemark og Nome er et samarbeid mellom staten og Midt-Telemark og Nome kommuner med 44 ansatte. Inklusive prosjekter og midlertidige stillinger. Om lag halvparten av disse er kommunalt ansatte. NAV har i 2021 flyttet inn i nye lokaler og dette har ført til lavere driftskostnader for kontoret.

Den statlige delen har ansvaret for arbeidsmarkedspolitikken og de statlige velferdsordningene, den kommunale delen har ansvaret for de kommunale sosialtjenestene. I dette ligger oppfølging mot integrering og aktivisering av utsatte grupper og arbeidsrelatert aktivitet. Mottakere av sosialhjelp har

over tid ligget på et jevnt nivå i kommunen. Det er variasjoner gjennom året. Gjennomsnitt mellom 250 og 300 søkere i året. Det har vært flere unge (under 30 år) som har søkt sosialhjelp under pandemien. Der er ca 100 personer som mottar sosialhjelp som har et forsørgeransvar. Det er bekymring for økende strømpriser og at dette kan føre til at flere søker sosialhjelp/ støtte til boutgifter. Arbeidsledigheten i Midt -Telemark var i januar 2021 på 3,8%. I september er ledigheten målt til 2,2% og dette er på nivået vi hadde før koronaen. Det er stort fokus på unge, forebygge frafall videregående skole og gi bistand til unge sosialhjelpsmottakere som ønsker å fullføre videregående skole. KVP -kvalifiseringsprogrammet, er for de med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne. Antall deltakere ligger stabilt på mellom 10 og 15 personer per år. Midt -Telemark kommune sin andel er 9,4 mill. i 2022

6.6.8 Nome og Midt-Telemark brann og redning (NMTBR)

NMTBR har ansvar for brann og redning i Nome og Midt-Telemark kommune. De utfører også forebyggende arbeid, herunder feietjeneste, på vegne av eierkommunene. Brann og feietjenesten er en lovpålagt oppgave som reguleres i brannloven, med tilhørende forskrifter.

6.6.9 IRMAT AS

Selskapet har ansvar for å levere renovasjonstjenester til innbyggerne i Notodden, Hjartdal og Midt-Telemark kommune. De driver utfører også hytterrenovasjon og driver mottaksstasjon for ekstraavfall.

7. Pågående utviklingsprosjekter

7.1 Ung Arena og Sammen mot

Ung Arena Ung Arena Midt-Telemark er et folkehelseprosjekt for Midt-Telemark kommune og del av den nasjonale satsingen «Program for folkehelsearbeid i kommunene». Telemark Fylkeskommune har tildelt prosjektmidler, og prosjektet er dermed en del av fylket sin satsing "Rusfritt, robust og rettferdig» . Prosjektmidlene er på totalt 5,53 millioner kroner, og prosjektperioden er fra 2018 til og med 2022 Prosjektet er et samskapingsprosjekt som etablerer en sosial møteplass og en lavterskel hjelpetjeneste for ungdom mellom 13 og 20 år.

Overordnet mål er å styrke psykisk helse og livskvalitet blant barn og unge. Et viktig prinsipp er å bygge opp og drive tilbudet på de unges premisser. Prosjektet er organisert under forebyggende helsetjenester i sektor for helse og velferd. Det er tre ansatte i prosjektet; prosjektleder, psykolog og erfaringskonsulent.

Barneverntjenesten, pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), helsestasjonstjenesten, tjeneste for psykisk helse og avhengighet bidrar med 20% arbeidsressurs inn i prosjektet. Kommunepsykolog bidrar betydelig inn i prosjektet. Prosjektmidlene er brukt opp i 2021, kommunen er forpliktet til å holde prosjektet ut 2022. Det er gitt politiske signaler at en ønsker å videreføre tilbudet etter prosjektperioden. Finansiering og videre organisering etter 2022, må avklares tidlig i 2022.

Sammen Mot er et folkehelseprosjekt i for Midt-Telemark kommune, og er en del av den nasjonale satsningen «Program for folkehelsearbeid i kommunene.» Midlene er tildelt fra Vestfold og Telemark fylkeskommune, og prosjektet er en del av satsningen *Sammen mot – et regionalt folkehelseløft mot vold og overgrep i Vestfold og Telemark*. Midt-Telemark kommune er en av tre kommuner i landet

som har fått midler i denne satsningen. Tildeling til Midt-Telemark kommune er kr 2.895.000, fordelt over en tilskuddsperiode på 3 år, fra 2020 til og med 2022.

Utviklingsprosjektet skal bidra til å skape et godt samfunn å vokse opp i, og være til hjelp for barn og familier når det trengs. Tiltakene i prosjektet består av to deler: Et felles kompetanseløft for ansatte, frivillige og innbyggere, og en ny modell for tverrfaglig innsats for barn og familier. Dette er et innovativt samskappingsprosjekt der kommunens ansatte skal utvikle og gjennomføre tiltakene sammen med frivillige som likeverdige samarbeidsparter.

Det er krav om ekstern evaluering og intern evaluering, og samarbeid med aktuelle kompetansemiljøer i fagfeltet. Prosjektmidler benyttes til frikjøp av ansatte som deltar i prosjektarbeidet. Prosjektleder har en del av sin stilling til dette arbeidet, og dette er en del av kommunens egeninnsats. Egeninnsatsen vil etter planen gradvis trappes opp gjennom tilskuddsperioden. Målet er at prosjektet skal bidra til å utvikle nye løsninger og nye måter å organisere arbeidet på. Sammen Mot ble satt på vent en periode i 2021, da ressursbruk i kommunene knyttet til pågående pandemi gjorde det uhensiktsmessig å gjennomføre det planlagte kompetanseløftet. I revidert prosjektplan er gjennomføringshorisonten for tilskuddsperioden forskjøvet til ut 2023.

Fra oktober 2022 er det vedtatt en felles styringsgruppe for prosjektene Ung Arena og Sammen mot. Dette vil effektivisere arbeidet med prosjektstyring og en vil få en helhetlig tilnærming til arbeidet med forbyggende prosjekter.

7.2 Velferdsteknologi

Kommunen har forankret arbeidet med velferdsteknologi og digitale løsninger i Samfunnsdelen av kommuneplanen (2019-2031) og i kommunedelplanen for Helse- og omsorgssektoren (2021-2031). Det er også viktig å se dette i sammenheng med andre kommunale planer (som f.eks. strategisk kompetanseplan i HO-sektoren) og andre digitaliseringsprosjekt i kommunen. Dette er ivarettatt i ny vedtatt en ny plan for Velferdsteknologi og digitale løsninger for perioden 2021-24 (planen ble vedtatt i 2021). Hovedmålene i planen er

- Økt livskvalitet for brukere/pasienter ved at de får løst konkrete behov i hverdagen, opplever mer trygghet, får høyere grad av mestring og kan bo lenger hjemme.
- HO-sektoren får en mer effektiv bruk av ressursene, der ansatte opplever at oppgaver løses på en smartere måte.
- Vi har og en ambisjon om å ha rask responstid fra ett behov oppstår hos bruker/pasient til vi får på plass/tester ut en teknologisk løsning.

Det er tatt i bruk velferdsteknologiske løsninger på institusjon i arbeidet med omstilling i sektoren.

7.3 Digitalisering

Midt Telemark kommune og Nome Kommune har som hovedmål å løse flere oppgaver og tjenester digitalt. Dette skal tilpasses kommunens innbyggere, ansatte og det lokale næringslivet. Prosjektet digitalisering startet 01.04.2020 og løper i to år. Prosjektet er ett samarbeid mellom Midt Telemark kommune og Nome kommune og finansieres 100% med eksterne prosjektskjemmidler.

Kommunene har nå vedtatt en felles digitaliseringsstrategi som danner rammen, peker ut retningen og angir kommunenes ambisjonsnivå for årene framover. Digitaliseringsstrategi 2020-2025 beskriver

hva Midt Telemark og Nome kommune ønsker å oppnå med digitalisering og hvordan. Strategien beskriver videre 6 strategiske prinsipper for å skape en digital fremtid samt hvordan oppnå de listede prinsippene. Det skal i tillegg til dette, utarbeides en handlingsplan med konkrete tiltak under hvert satsningsområdene. Kommunene har iverksatt flere felles komponenter fra KS, men for at kommunene skal klare å hente ut gevinstene fra digitaliseringsarbeidet må kommunene ha fokus på å standardisere og koordinere digital utvikling på tvers av kommunene og sektorene. Fase 1 i digitaliseringsarbeidet vil derfor ha hovedfokus på å skape en digitaliserings styringsmodell og kartlegging av systemlandskapet, infrastruktur, arbeidsprosesser og digital kompetanse.

Fase 2 vil primært bestå av å identifisere lavt hengende frukter der kommunene kan hente gevinster på allerede implementerte løsninger.

Digitaliserings prosjektet er nå gått over i en fase der tiltak i strategi og handlingsplan iverksettes i organisasjonen.

8. Investeringsbudsjettet 2022 – 25

8.1 Obligatorisk oppstilling

Bevilgningsoversikt - investering

Nr.	Beskrivelse	Art	2020 Regnskap	2021	2022	2023	2024	2025
		Sum (010:099) + (100:285)						
1	Investering i varige driftsmidler	+ (300:380) + 429	154 730	84 954	36 246	41 567	34 958	22 750
2	Tilskudd til andres investeringer	Sum (430:480)	92	500	3 060	160	160	
3	Investeringer i aksjer og andeler	529	2 284	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400
4	Utlån av egne midler	Sum (520:521)		0				
5	Avdrag på lån	Sum (510:511)	4 704	0				
6	Sum investeringsutgifter	Sum (post 1 : post 5)	161 810	87 854	41 706	44 127	37 518	25 150
7	Kompensasjon for merverdiavgift	729	-26 412	-11 647	-3 651	-3 675	-3 824	-4 450
8	Tilskudd fra andre	Sum (700:780) - 729 + sum (810:850, 880:895)	-1 980	-1 720	-1 350		-500	
9	Salg av varige driftsmidler	Sum (660:670)	-9 525		-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
10	Salg av finansielle anleggsmidler	929	-43					
11	Utdeling fra selskaper	905						
12	Mottatte avdrag på utlån av egne midler	Sum (920:921)	-2 807					
13	Bruk av lån	Sum (910:911)	-119 726	-71 087	-34 305	-38 052	-30 794	-18 300
14	Sum investeringsinntekter	Sum (post 7 : post 13)	-160 493	-84 454	-41 706	-44 127	-37 518	-25 150
15	Videreutlån	522	16 535	15 000	20 000	20 000	20 000	20 000
16	Bruk av lån til videreutlån	912	-16 535	-15 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
17	Avdrag på lån til videreutlån	512						
18	Mottatte avdrag på videreutlån	922	-1 985			0	0	0
19	Netto utgifter videreutlån	Sum (post 15: post 18)	-1 984	0	0	0	0	0
20	Overføring fra drift	970	0	-2 400				
21	Netto avsetninger til eller bruk av	950-550	171					
22	Netto avsetninger til eller bruk av	940-540	-548	-1 000				
23	Dekning av tidligere års udekkede	530	1 044	0				
24	Sum overføring fra drift og netto	Sum (post 20 : post 23)	667	-3 400	0	0	0	0
25	Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	980 (- post 6 + post 14 - post 19 - post 24)	0	0		0	0	0

Tabell 33 - Investeringsbudsjettet 2022-25

8.2 Investeringsbudsjettet 2022

8.2.1 Årets finansieringsbehov

Planlagte investeringer utgjør kr 36,2 mill. inkl. mva. Hvert enkelt investeringsprosjekt er kommentert i kapittel 4.4.

- Investeringer i aksjer og andeler er egenkapitaltilskudd i KLP på kr 2,4 mill. Finansieres av kapitalinntekter (Salg av kommunal eiendom/tomt).

8.2.2 Sum ekstern finansiering

Bruk av lånemidler er budsjettet med kr 34,3 mill. Av dette er kr 17,3 mill. til VAR-anlegg. I tillegg tas det opp kr 20 mill i startlån til videre utlån. Mottatte avdrag på startlån skal utlignes med kommunens nedbetaling til Husbanken, og påvirker dermed ikke balansen.

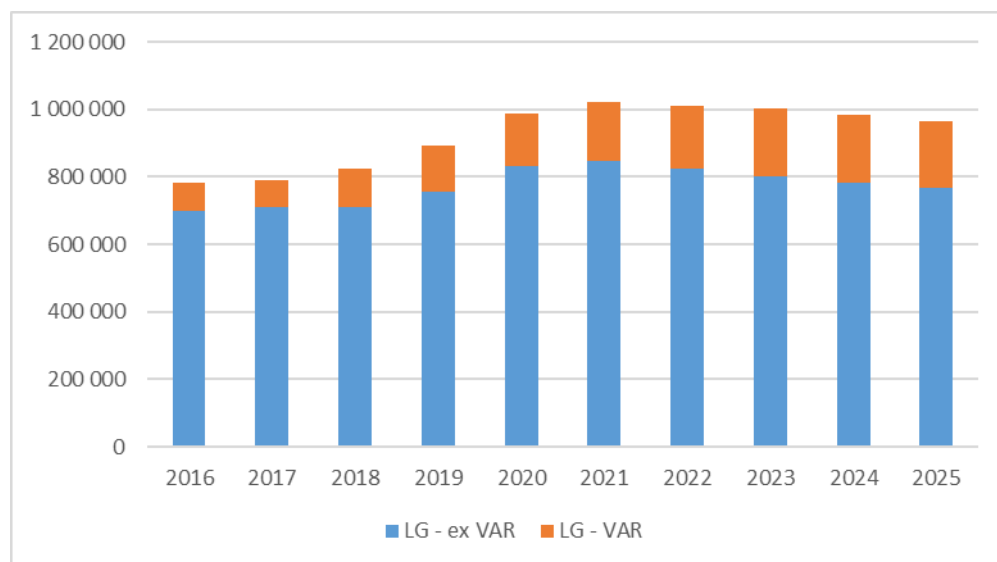
8.2.3 Utviklingen av startlån

Startlån er lån som lånes ut av kommunen til låntakere som av ulike årsaker ikke får lån i vanlig bank (kjøp av hus eller refinansiering av boliggjeld). Kommunen låner disse midlene inn til gunstige betingelser gjennom Husbanken. Startlåna inngår som en del av tiltakene kommunen samlet forvalter sammen med boligtilskudd og bostøtte til personer som trenger hjelp i boligmarkedet. Startlån inngår slikt sett som en sentral del av kommunens boligsosiale arbeid. I planperioden er det lagt inn årlig

låneopptak av startlån på kr 20 mill. Dette er en økning med kr 5 mill. fra 2021 grunnet økt behov i kommunen.

8.2.4 Utviklingen av øvrige lån

Brutto lånegjeld vil reduseres fra kr 1.020,1 mill. til kr 966,3 mill. ved utgangen av 2025. Søylene i figuren under viser total gjeld eksklusive startlån ved utgangen av hvert år. Den orange delen viser hvor stor andel av total gjeld som gjelder lån til VAR investeringer.

Figur 6 - Utvikling i langsiktig gjeld inklusiv VAR og eksklusive startlån 2016-2025

8.2.5 Netto lånegjeld (fratrasket pensjonsforpliktelser, utlån og ubrukte lånemidler) i % av driftsinntektene

Langsiktig gjeld omfatter total brutto lånegjeld, altså inkl. utlån og lån til Startlån og VA området. Netto lånegjeld er langsiktig gjeld fratrasket Startlån, men inkl. lån til VA investeringer. Nøkkeltallet lånegjeld som betjenes av frie inntekter skal ikke overstige 80 prosent av kommunens driftsinntekter for å beholde et moderat handlingsrom. Dette måltallet ligger er 95,4 % i 2022 og reduseres til 92,3 % i 2025.

8.2.6 Investeringer i 2022

Midt-Telemark kommune		2022			2023			2024			2025		
Pro.nr	Prosjektnavn	Egen	Tilsk	Lån/mva komp	Egen	Tilsk	Lån/mva komp	Egen	Tilsk	Lån/mva komp	Egen	Tilsk	Lån/mva komp
2201	Egenkapitaltilskudd KLP-årlig	2 400			2 400			2 400			2 400		
2202	MTIKT - Felles investering - årlig		800	1 200		800	1 200		800	1 200		800	1 200
2203	IKT - lokal bevilgning MTK			1 046			1 400			1 400			1 400
2104	Ikt rekruttering HR			285									
2204	IKT - skole investering ihh plan-årlig			3 100			1 990			1 990			1 990
2205	Oppgradering av kommunal eiendomsmasse inkl brannsi.			3 000			3 000			3 000			3 000
2206	Oppgradering av kommunale veier			2 000			2 000			2 000			2 000
2108	Nytt bygg Folkestad skule												5 000
2207	Midt-Telemark brann og redning			125			187			2 178			0
2116	Fortau Maurtua barnehage		550	1 100									
2018	Led gatelys			250			250			250			250
2208	Breisås, Oppheim, kommunal andel av veiutbygging			1 000									
2209	Ladestasjoner for kommunale elbiler			250			250			250			
2210	Støtte til breiband			200			200			200			
2211	Oppgradering av brannstasjoner i Midt-Telemark			2 000									
2212	Gvarv legesenter, nytt journalsystem			450									
2213	Forprosjekt nytt helsebygg, Grivhaugen			1 000									
2214	Gullbring barnehage, oppgradere leikeapparat			400									
2215	Midt-Telemark kyrkelege fellesråd			2 900									
2216	Vedmaskin, helse, Napastå.			200									
2217	Overføre og skanne dokumenter hos IKA			100			100			100			
	Bø skule, gymsalen. Oppgradering av tekniske anlegg og garderober						2 500						
	Off toalett i frittsående toalettbygg, Bø sentrum						1 500						
	Ny OV kulvert Gunheimsveien						750						
	Prosjektere ny vei til Nordsjø ferieland og Liagrenda.								500	500			
	Pumptrac i Gullbring												7 000
	Oppgradering av Bø ungdomsskule						2 000			5 000			5 000
	Sum	2 400	1 350	20 606	2 400	800	17 327	2 400	1 300	18 068	2 400	800	26 840
	VAR	Egen	Tilsk	Lån	Egen	Tilsk	Lån	Egen	Tilsk	Lån/mva	Egen	Tilsk	Lån
2024	Vannledning fra Akkerhaugen til Sauherad kirke			6 000									
2028	Driftsovervåking, felles			500			500			500			500
2031	Prosjektere og rydde opp i VA i Gvarv sentrum.			2 300			12 000						
2121	Ny brønn i Hagadrag						500			2 500			
2122	Utvikle og innføre digitale vannmålere			2 000			2 000			2 000			2 000
2123	Oppgradere gamle vannleidnigar			2 000			2 000			2 000			2 000
2124	Oppgradere gamle avløpsledninger			1 000			1 000			1 000			1 000
2127	Kloakkstasjon Megardsmoen			0									
2218	Oppheim, omlegging av VA ledning i ny veg			800									
2219	Ny slamcontainere ved Bø RA			1 500									
2220	Sikre vannforsyning til Holtsås			250			4 750						
2221	Kloakkpumpestasjon Sagavoll			1 000									
9960	Grunnlagsinvesteringer Jønnbu vann			-500			-500			-500			-500
9960	Grunnlagsinvesteringer Jønnbu avløp			-300			-300			-300			-300
	Vannledning Vreimsida									7 500			
	Overbygg vannpumpestasjon Hetterud						600						
	Sum VAR	0	0	16 550	0	0	22 550	0	0	14 700	0	0	4 700
2222				20 000			20 000			20 000			20 000
	Startlån	0	0	20 000	0	0	20 000	0	0	20 000	0	0	20 000

Tabell 34 - Investeringer 2022

8.2.7 Kommentarer 2022.

2201	Egenkapitaltilskudd til KLP	Pliktig investering.
2202	MTIKT – Felles investering	Infrastrukturinvesteringer
2203	IKT – lokal bevilgning MTK	Investeringer knyttet til utbedringer og “bulk” innkjøp av PC og annet utstyr.
2104	IKT – rekrutteringssystem HR	Dataprogram som skal brukes for å rekruttere nye ansatte. Dette er MT kommune sin del i et samarbeid med Nome.

2204	<i>IKT- skoleinvesteringer ihht til plan</i>	<i>Følger vedtatt investeringsplan.</i>
2205	<i>Oppgradere kommunal eiendomsmasse inkl brannsikring</i>	<i>Årlig bidrag/detaljsak til PTN</i>
2206	<i>Oppgradering av kommunale veier</i>	<i>Årlig bidrag/detjalsak til PTN</i>
2207	<i>Midt-Telemark brann og redning</i>	<i>Investering ihht plan</i>
2108	<i>Nytt bygg Folkestad skule</i>	<i>Utsettes til mot slutten av perioden for å redusere investeringsbudsjettet</i>
2018	<i>Led gatelys</i>	<i>Utskifting til ledlys. Stort sett ferdig i Bø. Viderefører i Sauherad.</i>
2116	<i>Fortau Maurtua barnehage</i>	<i>Sikring av barn som skal til barnehagen og barn i gåbussen som følger GS veien til Bø skule.</i>
2208	<i>Breisås, Oppheim. Kommunal del av veiutbygging</i>	<i>Opprusting av vei i forbindelse med boligbygging.</i>
2209	<i>Ladestasjoner for kommunale el. Biler</i>	<i>Arbeidet med overgang til mer miljøvennlige biler. Så langt vi vet er det ikke mer å hente i statlige bidrag.</i>
2210	<i>Støtte til fiber /breiband i spredt bebyggelse.</i>	<i>Vi er godt dekt med fiber i kommunen, men det er noen området som kan bygges ut og som har lite bebyggelse. Her må vi inn med egenandel for å få ut maksimalt statlige tilskudd. Aktuelle områder er: Øvre og Nedre Sauar, Gunheim/Hørte, Sauherad kirke i retning Nautesund, Valenvegen, Seljordvegen, Moland, Ufs/Skjelbred og ev andre områder. <u>Prosjekter med egenandel blir prioritert fra fylkeskommunes sin side.</u></i>
2211	<i>Oppgradering av brannstasjoner i Bø og Gvarv.</i>	<i>Begge stasjonene har arbeidsmiljørapporter som viser avvik. Dette må rettes opp. Når ny forskrift for brann er vedtatt, kommer vi til å be om en ny vurdering av vår brannordning.</i>
2212	<i>Gvarv legesenter, nytt journalsystem</i>	<i>Dagens system er utdatert og i forbindelse med at en bygger opp nytt legesenter ønsker en å starte med et nytt journalsystem.</i>
2213	<i>Nytt helsebygg på Grivihaugen, forprosjekt.</i>	<i>Målet med anlegget er å samle beboere som nå er spredt på flere lokasjoner i Bø. Dette vil gi besparelser i redusert bemanning.</i>
2214	<i>Gullbring barnehage, oppgradering av lekeapparat.</i>	<i>Dagens lekeapparater er gamle og ikke i tråd med dagens standard. En oppgrader er å anbefale for å best mulig læringsutbytte.</i>
2215	<i>Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd</i>	<i>Istandsetting av Sauherad kirke. Riksantikvaren dekker 60%. Livssyns fleksibelt sermoni rom på Bø haugen. Total investeringssøknad er på 2,9 mill.</i>
2216	<i>Napastå, ny vedmaskin</i>	<i>Dagens maskin er utslitt og mangler tilstrekkelig sikkerhet. Viktig redskap i forbindelse med aktivering av deres brukere.</i>
	<i>Bø skule, oppgradering av tekniske anlegg og garderober.</i>	<i>Gymsal med garderober er av eldre dato. Trenger oppgradering på elektro, rør og ventilasjon.</i>

	<i>Off toalett i Bø sentrum.</i>	<i>Dagens toalettordning er nesten fraværende, og det finnes ingen ting på natt. Politisk innspill.</i>
	<i>HRM rekrutterings verktøy</i>	
2217	<i>Skanning av dokumenter som skal deponeres hos IKA Kongsberg.</i>	<i>Vi har pålegg om å avslutte oppryddingen i arkivet og deponere historisk materiale hos IKA.</i>
	<i>Ny overvannkulvert Gunheimsveien</i>	<i>Dagens kulvert og rekkverk er i dårlig forfatning og bør skiftes ut.</i>
	<i>Oppgradering av Bø ungdomsskule</i>	<i>En utarbeider å en plan for arbeidet sammen med aktørene der oppe. Noe vil bli gjort i 2022, men hovedsaken blir tatt i årene som kommer. Arbeidet må tilpasses daglig drift.</i>
	VAR	
1911	<i>Overvannledning Hagadrag</i>	<i>Arbeidet ble startet opp i 2021. Målet med ledningen er å lede overflate vann fra vei vekk fra brønnområdet.</i>
1951	<i>Svevalia, avtale</i>	<i>Partene snakker sammen om avtale i Svevalia nord.</i>
2024	<i>Vannledning fra Akkerhaugen til Sauherad kirke</i>	<i>4 nye vannlekkasjer i 2021. Arbeidet vil bli gjennomført i 2022.</i>
2028	<i>Driftsovervåking</i>	<i>Kontinuerlig oppgradering</i>
2031	<i>Prosjektere og rydde opp i overvann i Gvarv sentrum</i>	<i>Arbeidet med prosjektering startes høsten 2021. Gjennomføring er omfattende og vil gå over de to neste årene.</i>
2121	<i>Utvikle og innføre digitale vannmålere.</i>	<i>Gjennomføringen er i gang. Og vil bli videreført over flere år.</i>
2122	<i>Innføring av digitale vannmålere</i>	<i>Arbeidet vil pågå over flere år</i>
2123	<i>Oppgradering av gamle vannledninger</i>	<i>Bytte ut vannledninger av eldre årgang med fare for lekkasje.</i>
2124	<i>Oppgradere system for overvann</i>	<i>Utbedring av rør, skille kloakk og overvann og sørge for at overvann går ut der de skal.</i>
2127	<i>Kloakkstasjon Megardsmoen</i>	<i>Oppgradere en gammel stasjon med nytt utstyr og god HMS.</i>
2218	<i>Oppheim, omlegging av VA i ny vei</i>	<i>Flytte ledninger som går under to hus.</i>
2219	<i>Ny slamcontainer ved Bø RA.</i>	<i>Dagens containere er rustet grunnet "hardt" miljø.</i>
2220	<i>Sikre vannforsyning til Holtsås</i>	<i>Kontinuerlige avvik i prøver. Må starte en utredning for å se om det er mulig å koble Holtsås til nytt høydebasseng på Nordagutu. Kapasiteten er på plass i nytt basseng.</i>
2221	<i>Kloakkpumpestasjon på Sagavoll</i>	<i>Oppgradere en gammel stasjon med nytt utstyr og god HMS.</i>
9960	<i>Grunnlagsinvesteringer vann, Jønnbu</i>	<i>Inntekter ihht utbyggingsavtaler.</i>
9960	<i>Grunnlagsinvesteringer avløp, Jønnbu</i>	<i>Inntekter ihht utbyggingsavtaler.</i>

2222	Startlån	Startlån er lån som lånes ut av kommunen til kjøp av bolig eller refinansiering av boliggjeld til folk som av ulike årsaker ikke får lån i ordinær bank.
------	----------	--

Tabell 35 - Kommentarer til investeringsbudsjettet

8.2.8 Annet

Gvarv skole: Det er igjen et restbeløp til dekning av investeringene, men inklusiv i summen som blir overført på ca. Kr. 5,8 mill, ligger det pr dato ca. 2,0 mill i støtteordning fra miljødirektoratet og trafikksikring. Dette er ut over opprinnelig ramme, og kan eventuelt brukes til å oppgradere samfunnshuset utvendig. Samfunnshuset har et stort vedlikeholdsetterslep. Bruk av disse midlene bør presiseres i vedtaket eller beskrives i engen sak til kommunestyret.

Skoleprosjektet vil komme innfor tildelt ramme og detaljer vil vi komme tilbake til i en sluttrapport til kommunestyret etter nyttår.

Når det gjelder kjøp av tomta fra OVF ved Grautknapp er vi i en gryende dialog.

Vi har et krav fra oss fra OVF vedr parkeringsplassen ved Bø senteret. Årlig leie har økt fra vel kr. 5000,- til kr et krav på 360.000,-. Alternativt et kjøp på kr. 10.500.000,-. Her pågår det forhandlinger og resultatet er usikkert.

9.Statsbudsjettet, handlingsregler og begrepsforklaringer

9.1 Statsbudsjettet

Årshjulet for regjeringens informasjon vedrørende kommuneøkonomien:

- I mai måned legges kommuneproposisjonen for kommende år frem. Kommuneproposisjonen beskriver vekstanslag og vesentlige endringer i oppgaver og økonomi for neste år.
- Forslag til statsbudsjett legges frem i begynnelsen av oktober. Budsjettet inneholder en status og nye anslag på inntekter og kostnader for inneværende år i tillegg til budsjett for kommende år. Statsbudsjettet blir vedtatt i Stortinget medio desember og Kommunedirektøren må derfor bygge sitt budsjettforslag for Midt-Telemark kommune på forslaget til statsbudsjett.
- Revidert nasjonalbudsjett (RNB) legges frem i mai og beskriver endringer i forutsetningene fra statsbudsjettet for inneværende år.
- Sammen med RNB legges kommuneproposisjonen for kommende år frem.

9.2 Finansielle måltall

Det er fastsatt følgende finansielle måltall for Midt-Telemark kommune, se K-sak 22/20.

	Lite handlingsrom	Moderat handlingsrom	Større handlingsrom	2022
Netto driftsresultat i % av driftsinntektene	< 1,75%	1,75%-2%	>2%	0,8 %
Disposisjonsfondt i % av driftsinntektene	< %5	5%-10%	>10%	0 %
Netto lånegjeld i % av driftsinntektene	>100%	100%-80%	<80%	95 %
Netto finans i % av driftsinntektene	>10%	5%-10%	<5%	5,69 %
Arbeidskapital i % av driftsinntektene	< 10%	10%-15%	>15%	Avventer R-2021

Tabell 36 - Finansielle måltall

Utviklingen i de finansielle måltallene i 2022 går frem av kolonnen til høyre og er kommentert fortløpende i dokumentet.

9.3 Begrepsforklaringer

9.3.1 Kommuneloven

Stortinget vedtok i juni 2018 ny kommunelov. Mesteparten av den nye kommuneloven tråtte i kraft høsten 2019. Kapittel 14, økonomiforvaltning tråtte i kraft fra og med 1.1.2020. Ny forskrift av 7. juni 2019 nr. 714 om økonomiplan, årsbudsjett, og årsrapport tråtte også i kraft 1.1.2020.

I tråd med kommunelovens §14-2 kommunestyret i sak 21/20 vedtatt økonomireglement for Midt-Telemark kommune. Kommunestyret har i sak 22/20 vedtatt finansielle måltall for utviklingen av Midt-Telemark kommunes økonomi.

9.3.2 Kommunale resultatbegreper

Regnskapsmessig mer- eller mindreforbruk

Når en kommune har høyere utgifter eller lavere inntekter enn budsjettet blir det gjerne sagt at kommunen går med underskudd. Mer presist er det å si at kommunen har et regnskapsmessig merforbruk. Dette behøver imidlertid ikke bety at kommunens økonomi er svekket sammenlignet med fjoråret. Anta at det er budsjettet med en avsetning på kr 4 mill. til fond (styrking av egenkapitalen), men at beløpet må reduseres til kr 2 mill. i regnskapet som følge av et merforbruk i tjenestene eller sviktende inntekter. Til tross for et negativt budsjettavvik vil driftsresultatet være positivt.

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat er differansen mellom driftsinntekter og driftsutgifter, der driftsutgiftene også inkluderer avskrivninger. Dette er dermed et mål på om kommunens driftsinntekter over tid bærer driftsutgiftene. Et positivt brutto driftsresultat vil være nødvendig dersom finansutgiftene (renteutgifter og avdrag) er større enn finansinntektene (renteinntekter og utbytte).

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er det mest brukte resultatbegrepet i kommunesektoren. Dette resultatet fremkommer som en differanse mellom driftsinntekter, driftsutgifter og netto finansutgifter. Resultateffekten av avskrivningene er her eliminert. Om kommunen har holdt seg innenfor budsjettet er ikke et tema for dette begrepet.

Et positivt netto driftsresultat er en forutsetning for å kunne egenfinansiere investeringer (reduere nye låneopptak) og bygge opp disposisjonsfond (etablere buffere). En svakhet ved netto driftsresultat er at det ikke gir et tilstrekkelig godt bilde av den mer langsiktige utviklingen i en kommunes økonomi. Et lavt vedlikeholdsnivå vil for eksempel påvirke driftsresultatet positivt. En annen innvending er at avdrag og ikke avskrivninger inngår i resultatbegrepet, slik at kapitalslitet ikke blir tatt tilstrekkelig hensyn til. Dette er et argument for at kommunene bør ha et netto driftsresultat som tilsvarer 1,75 % av driftsinntektene.

Et annet forhold er at avsetninger til bundne fond (øremerkede formål) vil bidra til positive driftsresultat i det året pengene settes av i regnskapet, men vil svekke resultatet tilsvarende når midlene skal brukes i driften senere år. Endringer i pensjonspremieavvik og dekning av tidligere års underskudd vil også påvirke driftsresultatet, uten at disse forholdene bidrar til å gi et bilde på den reelle økonomiske situasjonen i det aktuelle regnskapsåret

Premieavvik og pensjon

Pensjonskassene beregner en *premie* som skal innbetales med utgangspunkt i regler og kriterier gitt av Finanstilsynet. For å beregne *kostnaden* kommunen kan utgiftsføre i regnskapet er det regler gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet som gjelder. Dersom innbetalt premie er høyere enn tillatt kostnadsnivå, må kommunene inntektsføre mellomværende, premieavviket, i regnskapsåret. Inntektsføringen utgiftsføres over de kommende 7 år. Er kostnaden høyere enn premien behandles premieavviket som ovenfor, men med motsatt fortegn. Denne metoden har medført at Midt-Telemark kommune sitter med en "gjeld" på kr 47,0 mill. pr. 1.1.2021 som skal utgiftsføres i årene som kommer.

Inntektssystemet for kommunene

Det overordnede målet med inntektssystemet er å jamne ut kommunenes forutsetninger for å gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne sine. Ved fordelingen av rammetilskuddet tas det hensyn til strukturelle forskjeller i kommunenes kostnader (utgifts-utjevning) og forskjeller i skatteinntektene (skatteutjevning eller inntektsutjevning). Skatt og ramme-tilskudd betegnes som kommunenes frie inntekter. Sammen med momskompensasjonen skal disse inntektene dekke ca. 80 % av kommunenes utgiftsbehov.

For de resterende 20 % må kommunene selv skaffe inntekter, som f.eks. brukerbetaling, utbytte, eiendomsskatt, finansinntekter. Årlig beregnes det et gjennomsnittlig utgiftsbehov pr innbygger i Norge. For 2022 utgjør dette kr 59.073,-. Rammetilskuddets andel av utgiftsbehovet kalles innbyggertilskudd og er på kr 26.133,- for 2022. Innbyggertilskuddet for den enkelte kommune justeres for strukturelle forskjeller, som for eksempel alders-sammensetningen i befolkningen. Ut fra disse beregningene er Midt-Telemark kommune en kommune som er noe mindre kostnadskrevende å drifte enn landsgjennomsnittet. I 2022 har Midt-Telemark kommune en kostnadsindeks på 1,0359, dvs vi har et utgiftsbehov 3,6 % over et landsgjennomsnittet på 100 %.

Skatteinntektene til kommunene er andel av innbyggernes innbetalte skatt på formue og inntekt. Innbetalt skatt fordeles til kommunen, fylkeskommunen, staten og folketrygden. Også når det gjelder skatteinntektene er det en ordning i inntektssystemet som delvis ivaretar at kommunene har ulike skatteinntekter pr innbygger. Ti ganger årlig beregnes en gjennomsnittlig inntekt pr innbygger for landet totalt og pr kommune. Kommuner som har skatteinntekter utover landsgjennomsnittet får et trekk som benyttes til kompensasjon til de kommunene som har lavere skatteinntekter enn landsgjennomsnittet. Kommunene blir ikke justert helt ned eller helt opp til landsgjennomsnittet. Kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet betegnes som lavinntektskommuner. Midt-Telemark kommune er en lavinntektskommune.

Kommunebarometeret

Kommunal Rapport utgir kommunebarometeret. Kommunebarometer 2021 gjelder nøkkeltall rapportert fra regnskapsåret 2020. Barometeret er en sammenligning av landets kommuner, basert på til sammen 151 nøkkeltall innen 12 ulike sektorer. Hensikten med barometeret er å gi beslutningstakere en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver. Tallene er i hovedsak hentet fra Statistisk sentralbyrås Kostra-database. De har i tillegg hentet statistikk fra kilder som Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning.

10. Tilskudd til lag, organisasjoner og næring

Nedenfor følger oversikt over budsjetterte tilskudd og avtaler til eksterne.

Tabell 37 - Tilskudd til lag og foreninger

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Kommentarer
Næring (eks. mva)			
MTNU	1 950 000	2 000 000	
Visit Bø	902 000	902 000	
Telemarksveka	200 000	500 000	
Visit Telemark	352 000	360 000	
Telemark regionalpark	232 000	368 000	
Norsk bane	20 000	20 000	
Haukelivegen	25 000	25 000	
Tilskudd			
Telemark Røde kors	550 000	550 000	(Kjøp av tjenester, besøkstjeneste o.a.)
Bø og Gvarv Røde kors	150 000	150 000	Hva er dette til
Bø og Gvarv Røde kors	20 000	20 000	Tilskudd til leie av lokaler
Bø frivillighetssentral	418 000	440 000	
Sauherad frivillighetssentral	418 000	440 000	
Anleggsbidrag (driftstilskudd)			
Sandvoll idrettsanlegg	360 000	390 000	Tinglyst avtale
Bø skiskytterlag	150 000	150 000	
Gullbring kulturanlegg AS	2 000 000		
Gullbring kulturanlegg AS, Hall Bø vgs	50 000	50 000	Betaler til Gullbring for "utleietjeneste"
Sauherad IL	115 000	115 000	
Akkerhaugen Bueskytterklubb	30 000	30 000	
Akkerhaugen Ballklubb	10 000	10 000	
Bø løypelag	15 000	15 000	
Nordagutu sambruksanlegg	70 000	70 000	Skal dekke felles driftutgifter
Diverse leieavtaler			
Leie av Kjernehuset, Gvarv	150 000	150 000	
Leie av Nes menighetshus (tidligere barnehage)	250 000	250 000	Gammel avtale, betjening av to lån utløper 2022 og 2035, forutsetninger endret, under arbeid.
Lysløype Nordagutu, Hans Haug	15 000	15 000	
Leie av parkeringsplass v/Bergskås, Gudmund Bergskås	5 400	5 400	
Leie av bade plass v/hengebrua, Gunnvor Brekke	9 669	9 669	
Leie av bade plass v/hengebrua, Øvre Bø Indremisjon	1 585	1 585	
Leie av parkering på Jønnbu, Aslaug Farnes	59 797	59 797	
Leie av areal Sandvoll, Halvor R. Gåra	13 860	13 860	
Erstatning pga. forurensning vannverk, avtale fram til 2025	2 118	2 118	
Leie av areal Skianlegg Nordbøåsen,	6 423	6 423	
Leie av låve på Grave, Margit Kilén	7 046	7 046	
Leie av areal til skianlegg, Kjell Aage VerpeNorbøåsen	9 701	9 701	
Leie p.plass v/lys løype, Kjell Aage Verpe	8 000	8 000	
Leie p.plass v/turløype Østerli/Vihus, Jarle Østerli	1 394	1 394	
Leie p.plass v/turløype Østerli/Vihus, Stein Helge Østerli	1 867	1 867	
Festavg. For tomt til park.stasjon Håraldsgard, Alf Hørte	1 916	1 916	
Leie av Frivillighetssentralen, Pensjonistlaget	7 500	7 500	Vi betaler leie som erstatning for lokaler i Gamleveg
Lifjell løypelag, inntekt fra park.automat Jønnbu/Lifjell	- 90 119	- 90 000	
Parkering Gyrestolen, inntekt	- 10 000	- 25 000	
Leie Pathmos	30 000	30 000	
Myllargutstoga	20 000	20 000	Leie av grunn
AP, grunnleie Frivoll	60 000	60 000	Kommunen leier et areal fra AP ved BUS, folkets hus.
Vedtatte kulturtilskudd			
Kulturmidler idrett og kultur	150 000	150 000	Barn og unge, OK utvalget tildeler
17.mai	70 000	100 000	Hovedkomite
Folkemusikkarkiv	31 000	32 000	Driftstilskudd Telemark kulturnettverk
Norsk Hardingfelesenter	100 000	50 000	
Sørnorsk folkemusikksenter	50 000	50 000	
Kroa i Bø	150 000	150 000	Kommunen kan disponerer rom - for husleie 75000 + tilskudd 75000
Norsk eplefest	100 000	100 000	
Telemarkfestivalen	100 000	100 000	
Akkerhaugen Rockesamfunn	50 000	50 000	
Norsjø Kammermusikkfestival	50 000	50 000	
Bøker i Bø	50 000	50 000	
Evju bygdetun	550 000	550 000	70% lønnsutgift
Bø Museum	370 000	370 000	
Frivilligstrategi		100 000	Kontingentkasse
SUM	10 419 157	9 053 276	